

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Muháncz Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 24. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi
és üzemi szakosztálya

1908. évi május hó 14-én (csütörtök), d. u. 4
órákor a „Köztelek”-en tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. A szakosztály és a műszaki bizottság megválasztása.
2. Titkárváltás bejelentése.
3. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter részéről engedélyezett segélyezés bejelentése.
Munkaprogramm: I. Mezőgazdasági iparágak fejlesztése érdekében követendő eljárások.
II. Üzemi szakosztály ügyei. III. Műszaki bizottság munkaterve.
4. Folyó ügyek.

Desseffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
közgazdasági szakosztályának

1908. évi május hó 15-én (péntek) d. u. 4
órákor a Köztelek-palota tanácstermében (IX.,
Köztelek-u. 8. sz., I. em.) tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Kereskedelemügyi miniszter leirata a vasúti tarifák reformja tárgyában hozott intézett emlékiratunkra.
2. Az új vasúti üzletszabályzat.
3. A „Collis agricoles”.
4. Vetőmagvak szállítására kedvezményes tarifák engedélyezése.

Budapest, 1908 május hó 8.

Zselénski Róbert gr. s. k.
szakosztályi elnök.

Adókönyvek revideálásának szükségessége és adóügyi értesítés.

Az OMGE. üzemi osztályának munkakörébe a gazdaközönség köréből több ízben elhangzott kívánságra már régebb idők óta felvettett az adókönyvek felülvizsgálása is. Állandóan számos gazda fordul adóügyekben üzemi szakosztályunkhoz és bizony majdnem azt mondhatnók kivétel nélkül azt tapasztaltuk, hogy az adó-kivetésben az illetékes hatóságok felületessége miatt, amihez a gazdák az ilyen ügyekben való járatlanság társul, a gazdák legtöbbször több adót fizet, mint amennyit a törvény értelmében fizetnie kellene. Néha elég tekintélyes összegekre rug ezen felesleges kiadás, amelyet pedig a gazda igen könnyen elkerülhet azzal, hogy beküldi üzemi szakosztályunknak adókönyvét, itt csekély díj fizetése ellenében az adóügyi szakértővel felülvizsgálattjuk és a gazdát nemcsak arról értesítjük, hogy több adót fizetett-e már, mint amennyit a törvény előír, vagy sem, hanem egyttal kezére járunk abban is, hogy minő jogorvoslattal kell élnie oly ezéliből, hogy a három éven belüli adótulfizetések neki megtéríttessenek.

Tekintettel arra, hogy amint azt a beküldött és átvizsgált adókönyvekből következtethetjük, igen tekintélyes összeget képezhet az, amit a gazdák hiábavaló módon adótulfizetés gyanánt évente kiadnak, saját érdekükben kívánatos lenne, ha minél tömegesebben keresnék fel adóügyekben üzemi szakosztályunkat.

Egyébként pedig oly ezéliből, hogy tagjainkat adóügyekben minden esetleges tájékoztatlan-ságból származó károsodástól megvédjük, közöljük a következőket:

1. Az 1908. évi második negyedre eső állami adó és járulékaik folyó évi április hó elsején válnak esedékessé, de folyó évi május hó 15-ig kamatmentesen fizethetők. Ezen határidő letelte után 5% késedelmi kamat fizetendő.
2. Az 1908/910. évi időszakra kivetett ház-bér- és házosztályadó, valamint a föld- és általános jövedelmi pótdóra vonatkozó adó-

kivetések az egész országban már körülbelül befejeztettek, miért is minden föld- és ház-birtokos érdekében áll, hogy a kivetett adók helyességéről a vonatkozó adókirovési lajstromok közszemlére való tételkor meggyőződést szerezzen, mert az esetleges sérelmek ellen fellebbezni csak a közszemlére való tétel utáni 15 napon belül lehet.

3. A haszonbérletet különösen érdekli, hogy az 1908/10. évekre vonatkozó III-ad osztályu kereseti adó kivetése az egész országban már megindult. Minden károsodásnak elejét vehetik, hogyha a közszemlére kiteendő adójavaslatokba betekintenek és az adókirovó-bizottság tárgyalásain vagy személyesen jelennek meg, vagy meghatalmazottjuk által képviseltetik magukat, mert az adókirovó-bizottság határozatának megfellebbezése 8, illetve 15 napi határidőhöz van kötve.

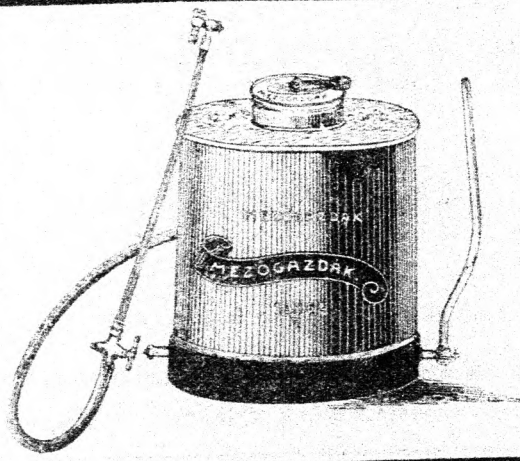
4. Ami az esetleges elemi csapásokkal járó adóelengedéseket illeti, arra vonatkozólag a következőket kell tudni. Elemi csapások:

- a) Jégeső, árvíz és tűz.
- b) Nagyobb méretű rovarkárok, melyek egész dűlőket magukban foglaló területeken pusztítanak.
- c) A szántóföldi terményeknek fagy vagy föld-árja által okozott nagyobb területre kiterjedő elpusztulása.
- d) Tartós szárazság, vagy más oly elemi csapás, amely egész határokat magukban foglaló nagyobb területeken a szántóföldi terményeket oly időben és oly módon semmisíti meg, hogy az illető szántóföldek a folyó évben már újabb veteményekkel jövedelmezővé nem tétethetnek.

e) Erdőknek tűz által történő elpusztulása.
f) Szőlőknek és komlóültvényeknek a fagy által okozott károk.

Oly földrésztetek után, melyek elemi csapással sújtattak, az adó egyharmad-kétharmad részben, vagy esetleg egészen is elengedtetik. Ha pedig az erdőkben tűzvész pusztított, több évre kiterjedő adóelengedésnek is van helye.

Mindenesetre az erre vonatkozó igények idejekorán bejelentendők és érvényesítendők.
Igazgató.

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K. 40.—
" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 36 oldal.

nyörüségüket lelik abban, hogy a nép érzelmeit kihasználva támasztanak mesterségesen elégtelenséget. Lehet, hogy a főntelbi híresztelés alaptalan, mindenestre azonban jele annak, hogyha nem is ily mértékben, kisebb arányokban folyik hasonló izgatás. Ezt pedig megengednünk semmi körülmények közt sem szabad, appellálunk tehát az illető hatóságok kötelességtudására, hogy az ily kísérleteknek gátat fog vetni és a megtorló lépésekkel nem fog késlekedni.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara februári teljes ülésének most kiadott jegyzőkönyvében olvassuk azt az érdekes panaszt, hogy csak az OMGE. Magyarországon az az egyetlen erkölcsi testület, amely közgazdasági téren érvényesül. Legközelebb a szociáldemokraták panaszolták fel, hogy az OMGE. nyugtalanító agitálásával minden alkalmat szinte szemérmellen élelmességgel aknázi ki a gazdaérdek javára; azután a gyáriparosok tépelődtek az agrármozgalmak elhatalmasodásán. Körülbelül egyidejűleg Lánzy Leo az iparkamarában koczkatatta azt az állítást, hogy az agrárius irányzatnak a kormány ugyszólván egész gazdasági politikájával szolgálatába szegődött.

Ebből a sok panaszból azt az egy ténybeli valóságot megállapíthatjuk, hogy az OMGE. nem pihen összetett kezekkel, de egyébként éppen az OMGE. az, mely minden adandó alkalmal ujjában kijelenti, hogy *legkevésbé sincs meglepedve* a mai állapotokkal. Eppen azért sürgeti erőlyesen a mezőgazdasági érdekvéviselő törvényes rendezését, mert a gazdaságsadalom a szétforgásoltság mai állapotában képtelen illő befolyást gyakorolni közkormányzati tereken. Ha végigtekintünk a legutolsó évtized történetén, egyetlen nagy eredményt látunk a hazai gazdaságsadalom következetes mozgalmának érvényesüléseként s ez az, hogy a vámpolitikában keresztülment az ipar és a mezőgazdaság egyaránt való védelmének elve. Egyebekben a régi panaszok máig is fennállnak. Gazdahitel ma sincs Magyarországon, pedig ez a legfontosabb. Nincs mezőgazdasági főiskola, késik a bözereform. És vajjon mit adott a mezőgazdaságnak ez az országgyűlés, amely 200 millió iparfejlesztési alapot teremtett? Adott egy cselédtörvényt, mely szép és humánus ugyan, de a gazdákra óriási terheket ró. A törvényalkotás tendenciájából mindenre inkább lehet következtetni, csak arra nem, hogy agrárius irányzat uralkodik.

A tévedés azonban abban van, hogy a tulajdalmindazt, ami neki nem tetszik, agrárius vívmányának tekinti. Ilyennek hirdeti az új adótörvényjavaslatot is, pedig ez ugy a közép-, mint a nagy hirtokokra súlyosabb terhet hártana a mainál. Az agrárius uralom jelennek tekintik még az összeférhetlenségi törvényt is és már nem is csodálkozunk, mikor a Lengyel Zoltán elíteltetése ötletéből azt a megjegyzést halljuk, hogy itt Sándor Pállal szemben megint az agráriusok győztek.

Igen jellemző a panaszokra nézve, hogy szemben a jogosult ipari és kereskedelmi törekvésekkel, sohasem beszélnek a mezőgazdasági életnek jogosult érdekeiről, hanem mindig csak azt a bizonyos „agrárius érdek” emle-

getik, mint a közérdektől izolált fogalmat és aggodalmas irányzatot, mintha nem az agrárius érdekek mögött kellene keresni az ország lakosságának hetven százalékát!

Allandó haszon- és tenyészállatvásárlótelep.

A „Köztelek” idei évfolyamának 32-ik számában rendkívül érdekes és tanulságos beszámolót tart *Jeszenszky Pál*, az OMGE. ügyvezetőtitkára az egyesületnek díjazással kapcsolatos tenyészállatvásárlójáról.

Ezen évente megismétlődő vásárok sorozatában az idén a huszonötödik rendeztetett.

Mindenestre elég gazdag alkalom és elég hosszú idő arra, hogy teljesen kiforrott tapasztalatokra lehessen hivatkozni, melyeknek minden kételyt kizáró megbízhatósága mellett szől egyébként ama körülmény is, hogy a kérdéses vásárokat sorozatuk második felében a beszámolót tartó maga, még pedig mindenkor az ügy iránti nagy szeretettel és fáradságot nem ismerő buzgalommal rendezte.

Valószínű, hogy a beszámoló hazánk állattenyésztésének fejlesztése érdekében a szóbanforgó intézmény kibővítésére, módosítására, sőt talán újításokra is fog alkalmat szolgáltatni. De ha ettől el is tekintünk, semmiesetre sem lehet szemet hunyni azon szükségleti tapasztalat előtt, hogy „a tenyészállatvásárok évente nemcsak egyszer, hanem többször rendeztessenek”, valamint azon megállapított tény előtt sem, hogy „a tenyészállatvásárok megtartására alkalmas helylyel nem rendelkezünk”.

A beszámolóból meríthető s első helyen említett tanulság furesának látszik különösen annak, ki naptáraink közül azokat lapozgatja, melyek az országos állatvásároknak akár betűsoros, akár hónapok vagy törvényhatóságok szerint beosztott kimutatását tartalmazzák. Ezen vaskos könyvecskék felét vagy legtöbbször ennél is nagyobb részét ugyanis a legapróbb betűkkel szedett és sűrűn kinyomatott vásárjegyzék tölti be.

Igaz és való, hogy hazánkban igen nagy számmal tartatnak állatvásárokat. De éppen mértékellen szaporításuk fosztotta meg azokat régebbi jelentőségüktől és évszázados multu szervezetüknél fogva különben sem alkalmasak arra, hogy azokon az állatforgalomra nézve gazdaságunk fejlődésével mindinkább kidomborodó bizonyos különleges igények akár a kínálat, akár a kereslet szempontjából kielégítést nyerhessenek. Tényleg oly sokfélévé fejlődött már az állattenyésztés és tartás módja, melyek közül az egymástól eltérő viszonyok közt folytatott gazdálkodás csak egyikét vagy másikat engedi sikerrel felkarolni, hogy az állatforgalomnak ezen módozatok szerinti tagolása többé nem mellőzhető.

Különösen fennforg ezen igény és égető szükséglet a tenyészállatokra nézve.

Hozzávetőleg huszezer darabra becsülhető az országban az évi bikaszükséglet. Sok millió korona értékben cserél gazdát az üsző- és tehénanyag. Ugyancsak rendkívüli mód fokozódott a sertés- és juh-tenyészanyag adásvétele is.

Pedig ezen nagyméretű forgalom lebonyolítására nincsen szervezett piacunk s a számtalan országos állatvásár e czélra teljesen alkalmatlannak bizonyult.

Az OMGE. évi tenyészállatvásárlására pedig csak elenyésző kis mértékben szolgálja az említett forgalom magyaránny lebonyolításának munkáját, anélkül azonban, hogy magában eme nagy forgalomban számottevő szerepet játszhatna. Már azért sem, mert a vásár évente csak egyszer rendeztetik és áttérve a beszámolóból meríthető és másodsorban említett tanulságra, mert a tenyészállatvásárok megtartásához nélkülözük a megfelelően alkalmas berendezést.

Tenyészállatforgalmunk ennél fogva nem lehet más, mint nehézkes és költséges, valamint hogy megnehezítő körülményei ugy a tenyészanyagnevelésre, mint annak beszerzésére bémítólag hatván, alákötik egyuttal az ország állattenyésztésének szabad fejlődését.

A baj tehát orvoslást igényel, mely nem tűr késlekedést, midőn mindnyájan meggyőződünk az állattenyésztésnek mezőgazdaságunk keretében beállott vezetőszeréről s midőn okulásra alkalmas irigységgel tapasztalhatjuk, hogy míg Németországban az utolsó tíz év alatt az évi husfogyasztás fejénként harmincznyolcz kg-ról ötvennégyre emelkedett, sikerült a német gazdáknak ugyanezen idő alatt a mieinknél sokkalta mostohább viszonyaik közt állattenyésztésüket oly mértékben fejleszteni, hogy ezen emelkedett szükséglet fődözésére ma fejénként csupán három kg. hus importálását igényli az időközben ugyancsak felszaporodott lakosság, holott tíz évvel ezelőtt a gyéreb lakosságnak csekélyebb igénye sem volt kielégíthető, sőt akkor a német birodalom a mainál jóval nagyobb importra szorult.

Ezen csodálatot keltő siker nagy részben a németországi állattenyésztő gazdák szervezkedésére, valamint a forgalom és kereskedelem szabályozására, nemkülönb az utóbbi-czélokat szolgáló intézmények létesítésére vezethető vissza. Szervezkedésüknek egyik hatalmas alkotása a „Centrale für Viehverwertung“ (Eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftung).

Vonatkozó intézményeik közül pedig kimagaslik az említett szövetekezet által létesített és fenntartott „Magersviehhof in Friedrichsfelde“ Berlin közvetlen szomszédságában.

A szövetekezet czélja:

1. A tagok állatainak és állati termékeinek értékesítése közös, illetve együttes áruba bocsájtás és a németországi hizottállatvásárokon folytatott kereskedő és bizományi üzletek révén;

2. haszon-, növendék- és tenyészállatok eladásának és vásárlásának közvetítése;

3. Friedrichsfeldeből, Berlin mellett haszon- és tenyészállatvásárlótelepnek létesítése és üzemben tartása oly czélzattal, hogy az a kereskedelmet lehetőleg felkarolván, a birodalom egymástól távolabb fekvő részei közt is a tenyész- és haszonállatforgalmat lebonyolító piacczává váljék.

Ehhez még hozzá kell fűzni, hogy az elég szigoru alapszabályok rendelkezése értelmében a szövetekezeti tagok állatforgalmi és keres-

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

kedelmi szempontból kizárólag ezen intézményekre utalvák.

Megkönnyítette különben a német gazdák ily értelmű szövetezését azon körülmény is, hogy a birodalmi autonóm vámtarifa megállapítása, valamint az idegen államokkal kötött szerződések tárgyalása alkalmával ezen szervezkedéseket használhatták fegyverül az agráriusok ellen intézett ama heves támadás visszaverésére, mely a gazdákat okolván a husárok rohamos emelkedésével, tiltakozott a husvámok emelése ellen, sőt követelte az állatok behozatalának megkönnyítését.

Ezen szervezkedés tehát nagyon alkalmasnak bizonyult, kitűzött és megnevezett céljaitól eltekintve, az idegen állatok behozatalának meggátolására és a németek állattenyésztésének további felvirágoztatásához saját piacuknak jóformán teljes lekötésére, amennyiben éppen ezen szervezkedéssel sikerült a hushíány tekintetében keletkezett aggályokat eloszlatni és a hazai szükséglet kielégítését kilátásba helyezni, másrészt pedig beigazolni azt, hogy leggyakoribb esetben a husárok emelkedését nem fűdi az élőállatok növekedő forgalmi értéke, valamint hogy a huszúsora gyökerét nem a vidéken a gazdák körében, hanem a városokban a közbizalom szabványainak és az azokkal kapcsolatos közvetett adóztatásban kell keresni.

Közelfekvő, hogy bizonyos szervezkedéssel, valamint a forgalom és a kereskedelem szabályozására alkalmas intézmények létesítésével hazai állattenyésztésünk fejlesztése is hasonló módon és hasonló sikerekre való kilátással előmozdítható lenne, annál is inkább, mert ezidőszert általában hatványozott mértékben kedvezőbb körülmények támogatják az állattenyésztés felkarolásának kérdését, sőt annak előfeltételei nálunk lényegesen jobbak is, mint Németországban.

Azonban kár, hogy a német gazdát jellemző ama tulajdonságban, mely a nyugodt vérmérsékletben, a társulás iránti rendkívüli hajlamban és azon kifinomodott kötelességérzetben nyilvánul, hogy a közös működés alapjául elfogadott és érvényre emelt szabványok még nyilvánvaló károsodás esetében is betartatnak, mi magyar gazdák nem igen bővelkedünk.

Nem lehet tehát arról szó, hogy bár azonos célok elérésének szolgálatára a német gazdák példáját egyszerűen utánozzuk.

De erre talán nincs is ily értelemben szükség. Rendekezésünkre álló hizottállatvásáraink ugyanis, valamint a kiviteli kereskedelemnek a nagyobb hizlító telepekkel való közvetlen kapcsolata a gazdai érdekek kielégítésére egyelőre elégségesek. A husárok és az élő állatok forgalmi értéke közt nálunk is fennálló gyakori aránytalanság kiküszöbölése pedig nem az itt tárgyaltak keretében tartozik és különben sem a gazda feje fájjon attól, ha magasak a husárok.

Más elbírálás alá esik azonban a „Viehverwertungs-Centrale“ által létesített és üzemben tartott ugynevezett „Magerviehhof in Fridrichsfelde“, vagyis a haszon- és tenyészállat forgalmának lebonyolítását szolgáló nagyszabású és állandó jellegű vásártelep.

Ezen nagyszabású telep a haszon- és tenyészállatvásárok, aukciók, díjazások és kiállítások megtartásához az állategészségügy legmesszebbmenő követeléseinek megfelelően akként van berendezve, hogy azon külön-külön szarvasmarha, ló, sertés, juh és baromfi anyag a legkényelmesebben elhelyezhető, takarmányozható, ápolható és forgalomba bocsájtható.

Méretei ezen telepnek, épületeinek és egyéb berendezéseinek, figyelemmel rendkívüli nagy befogadó képességükre, igazolják, hogy itt egy nagy birodalom virágzó állattenyésztésének sok száz millió márka értékű anyaga cserélhet gazdát.

Ezen vásártelepet a „Centrale für Viehverwertung“ szövetkezet a poroszországi mezőgazdasági kamarák biztosítására a birodalmi kormány erkölcsi és a poroszországi kormány anyagi támogatásával létesítette és 1903. év tavaszán helyezte üzembe.

Nem illeszthető ezen czikk keretébe a vásártelep részletes ismertetése. Megjegyzendő csupán, hogy kilenczvenhárom katasztrális holdra terjed és berendezése hat millió nyolczszázezer koronába került.

Mindez persze messze túlhaladja igényeinket és ezen telepnél sem lehet utánzásról szó.

Mindazonáltal nagyértékű támpontokat, irányt és tájékoztatást nyújt a „Magerviehhof bei Fridrichsfelde“ azon törekvésünk valószínűsítéséhez, melyekkel a fentemlített beszámoló tanulságait gyakorlatilag érvényesíteni óhajtjuk.

Nekünk ugyanis a kérdéses vásártelepnél sokkal kisebbszű, tetemesen kevesebb költséget igénylő hasonló valami teljesen megfelelne és teljesen pótolná ama hiányokat, melyeket mai állatvásári rendszerünk mellett az állattenyésztés fejlesztésének rovására nélkülözni vagyunk kénytelenek.

Nekünk oly intézményre van szükségünk, melyen állattenyésztőink és gazdáink a kereslet és kínálat legolcsóbb és legmegbízhatóbb kölcsönös kielégíthetése céljából biztosan találkozhatnak.

Szükségünk van tehát elsősorban oly vásári berendezésre, mely a forgalom fejlődésével arányban éven át minél többször kellemes alkalmat szolgáltatson a tenyészanyag értékesítésére és ilyen iránt jóformán napról-napra fokozódó mértékben megnyilvánuló keresletnek kielégítésére.

Kezdetben elégségesnek bizonyulna havonta egyszer egy-egy tenyészanyagvásár rendezése, mely előreláthatólag csekély néhány száz állat felhajtását eredményezné. A vásártelep intézmény befogadási képességét is ily szerény keretbe kellene szabni, mely évekre előreláthatólag és már azért is elégségesnek bizonyulna, mert a felhajtás nagyobbodásával nem újabb befektetések terhe árán, hanem a vásárok megfelelő szaporításával lennének a növekedő igények kielégíthetőek.

Hozzávetőleg három-négyszáz darab szarvasmarha és ugyanannyi sertés és juh elhelyezésére teljesen alkalmas és minden támasztható követelménynek megfelelő építkezés lenne eszközölendő. Mindenesetre azonban oly területen és oly beosztással, mely a további fejlesztés lehetőségét biztosítaná és alkalmasnak bizonyulna arra is, hogy a szóban forgó területen akár tár-

sas, akár magánvállalkozás állandó készletet tarthasson fenn tenyészállatokban, illetve e célra állásokat bérelhessen, valamint hogy ugyanott tenyészállatok díjazásai és aukciók után való értékesítése is rendezhető legyen.

Ugyanezen telep volna felhasználható rövidebb időközökben megismétlendő oly különleges vásárok rendezésére, melyek a fejőstehenek, a hizlálási célra szolgáló anyag és a növények jószág iránt mutatkozó keresletnek kielégítését célozzák.

Ugyancsak alkalmat kellene szolgáltatni e telepen az eddig felsorolt haszonállatokkal kereskedőknek és bizományosoknak, hogy az ily különleges vásárookra való felhajtáshoz igényeiket kielégítő elhelyezést bérleti alapon céljaiknak lefoglalhassanak.

A vásártelep kapcsolatba volna hozandó végre gazdatársadalmi faktoroknak az állattenyésztés fejlesztését szolgáló hivatott gyakorlati működésével.

Itt rendeztetnének a luxuslővásárok. Itt volna megtarthatók katonai célokra keresett és közvetlenül a tenyészítőktől vásárolandó lovak szemléi stb.

Az állategészségügyi szolgálatot m. kir. állatorvosok látnák el a budapesti állatvásárokon követett eljárás, illetve érvényben álló rendelkezések szellemében.

A vásártelep különben is a földművelésügyi kormány főfelügyelete alá volna helyezendő, hogy lehetőleg minden egyéb korlátozástól menten a nyereszkesedés kizárásával csupán országos állattenyésztési érdekeket szolgáljon.

A hivatott faktorok fáradoznak a szóbanforgó intézmény létesítésén. Legyen munkájuk sikeres, hogy a jövő 1909-ik év június havában Budapesten megtartandó nemzetközi tejgazdasági kongresszusra a világ minden tájáról remélhetőleg nagy számban összeseregő gazdák jelenlétében lehessen a kérdéses telepet rendeltetésének ünnepélyesen megnyitni. Az OMGE. tenyészállatvásárainak sorában a legközelebbi XXVI. vásár ezen alkalomra volna nagyméretű díjazással kapcsolatban rendezendő. Békei.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A diószegi cukorrépa-érettési mód.

☐ A „Köztelek“ 30-dik számában megjelent a 239. számú kérdés, a diószegi cukorrépa-érettési módokról és ugyanazon szám alatt a felelet is, mely sehogy se bátorít a cukorrépa-érettés ezen módjához. A felelettel nem tudok megbarátkozni annyiban, hogy a diószegi cukorrépa-érettés módját csak az utánozhatja, aki annyi igásmarhával rendelkezik, mint a diószegi cukorgyári gazdaság. Továbbá, hogy a gépcorosozlya után járó vastekercesek (vashengerek) annyiban nem megfelelőek, minthogy a vetés után jövő esők vize e hengerkének nyomaiában összegyűl, miáltal cserepessé teszi a földet, azaz hogy ezáltal a répaanyag kikelelése hátráltatik. És azért a diószegiek addig esőt nem kérnek, míg a répájuk ki nem kelt.

Hogy a diószegiek kérnek-e esőt, vagy nem, az nem tőlük függ, hanem az időjárástól. De

A tavaszi talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze a

RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

~méljáratszabályozó-emelővel.

Több ezer darab legnagyobb

megelégedésre használatban.

MODERN TALAJ-ÉS

RÉTMŰVELŐ ESZKÖZÖK.

Hengerek, boronák, por-

hanyítók elsőrendű kivitelben.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajmivelő-eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZÁM.

Speciális eszközök a répa-, kukorica-

műveléshez. Laass rendszerű többsoros

kapáló Bächer egyes és többvasú ekei

gépek.

Utólérhetetlen minőségűek; remekül for-

dítanak, tökéletesen porhanyítanak mini-

mális vonóerősükséglet mellett. Törhe-

tetlen téglacél ekefejek, páncélacél

kormánytárcsák. Olcsó versenyárak és kedvező feltételek.

Az „eredeti Melichar“-gyárt-

mányu páros sorszámú

„UNICUM DRILL“

a jelenkor legtekélyesebb sorvetőgépe.

Utólérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan

tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély

vonóerősükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerke-

zet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép

általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32,000 db használatban. Számtalan

elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások: Műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval

kombinált sorvetőgépek. Kőrönges repavetőgépek és amerikai rendszerű

kukorica-fészekbevetők (a Hermann-féle művelésmódnak).

Chilliszórók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és műtrágyaszóró-gépek gyára.

BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZÁM.

tovább szegiek minden a járó földet. E sedik a földet mert aki Ezt pedig is történt alkalmat könnyeb által, hi kiállt föld által a pedig itt hiszek, minthogy oly mély vak hely csak a képen rendszerbe van milyen semmi g a henge hagyott-e szor is. és aztán földet, m után. Am helyes, a denkinék beletörök

Most marháva

Ha va cukorrépa kettős el naponta hengerek miféle az szal, aho tavaszi következik

Ennek a gasolás a fogassá egyes es lehessen előkészíté

Ha ez cukorrépa föld a homokos gyát vagy rübb a té a mészis dása által tott volna eszköze a földkieg mindig a nyebb is vetésig.

van (igy föld ninc vetés), eg egy éles tekercsese fogasolt lesz lenyo

*) A fele legközelebb nem a diós

SZ

tovább megyek és azt mondom, hogy a diószegiek is csak akkor érzik magukat jól, ha minden héten egy-két napi eső van, minthogy a járó tavaszi szelek igen gyorsan kiszáritják a földet. Ha pedig oly eső jár, hogy megcserepedik a föld, úgy rosszabbul jár az, ki az egész földet nehéz hengerrel simára meghengerelte, mert akkor az egész föld egyformán cserepes lesz. Ezt pedig megtörni csak fogással lehet, ami így is történik, ahol a vastekerés vetési rendszer alkalmazásában nincs. Ahol pedig ez van, ott könnyebb hengerrel is elég hengerelni, mert általában, hogy a vetőhengerké mélyedései szélein kiálló földet lenyomja, a mozgás vagy lenyomás által a mélyedésekben is megtöri a kérget. Ha pedig itt is a fogással kerül a sor, amit köve hiszek, akkor is a répasor nem lesz úgy bántva, minthogy a vetőhengerké mélyedéseiben a fogak oly mélyen nem fognak lehatolni, hogy a magvak helyükből kimozdítottassanak, hanem éppen csak a kérget fogják összetörni. Tehát mindenképen előnyben van a vastekerés répavetési rendszer. A fő előny pedig az, hogy amennyi be van vetve, annyi le is van hengerelve, akár milyen rossz időjárás jön vetés közben. Nincs semmi gond, hogy hol van az a gyerek azzal a hengerrel a gép után, jól hengerel-e, nem hagyott-e ki, vagy nem jár-e egy helyen háromszor is. Ez is valami a mai cselédmizériánál; és aztán egy pár ökörel kevesebb tapossa a földet, miután külön henger nem jár a vetőgép után. Amit tehát a diószegiek tesznek, az nagyon helyes, azt bátran lehet utánozni, persze mindenkinek a maga módja szerint, mert másképpen beletörik a bicskája.

Most nézzük, hogy áll a dolog a sok igásmarhával.

Ha valaki heretörésbe búzát vet és utána cukorrépat, úgy a buzatarló le lesz hántva kettős ekékkel 10 centiméterre; egy pár ökör naponta két holdat végez. Utána fogasolás, hengerelés. Öszkor egy mély szántás (kinek miféle az altalaja) 25—30 cm. mélyre. Tavasszal, ahogy a föld felülről megszikkadt (nem a tavaszi vetések befejeztével, akkor már késő), következik a barázda visszazántás és behuzás. Ennek utána keresztbe a szántással dupla fogasolás jó éves fogásokkal, ahol minden fogat a fogással maga jár fel és alá, hogy minden egyes cselédet a maga munkájáért felelőssé lehessen tenni, mert ez igen fontos répavetési előkészítés.

Ha ez megvan, a föld így marad feküdni a cukorrépa vetésig. Így nincs mód, hogy ez a föld a cukorrépa vetésig kiszáradjon, még ha homokos talajról van is szó. Ha valaki műtrágyát vagy meszeztést akar adni, ezt legezészerűbb a tél folyamán megtenni, épp úgy mint a méziszapkihordást. Ha a méziszap kihordása által a fagy engedésénél igen összevágott volna a föld, akkor csak egyes fogasolás eszközöndő, utána extirpátor és ha szükséges, a földkiegénylítés végett ismét egyes fogasolás, mindig a szántással keresztbe, még ha keskenyebb is a föld és így marad a cukorrépa vetésig. Amikor a cukorrépa vetés ideje itt van (így április 10—15-ike körül, mert még a föld nincs kellően felmelegítve, hiábavaló a vetés), egy nehéz hengerrel megjárjuk, utána egy éles fogas jön, ezután a vetőgép a vastekeréscsel felszerelve. Így az egész föld fel-fogasolt állapotban marad, csak a répamag lesz lenyomva a vastekeréscsel által.)

*) A felelet adója, Rösztler Károly ur megjegyzéseit legközelebb meg fogja tenni, mert tisztelt cikkíró ur itt nem a diószegi talajelőkészítést ismerteti.

Rovatvezető.

A diószegi vastekeréscsel egyenkint 45 kiló neheznek, ami tehát Diószegnek való az ő erejéhez. De kapni Kühne gépgyárában 10 kilósokat is, ami a már szegény embernek is megfelel a maga erejéhez képest és tökéletes szögálatot tesz, sőt a magtengerítéshez is felhasználható.

A fent felsoroltakból látni, hogy ide több, mint általában a gazdasági felszereléshez szükséges igamarha nem kell, mert ez mind olyan munka, ahol egy pár igásökö naponta sokat végezhet. Aki pedig annyi igamarhát nem tud beszerezni, mint a mai belterjes gazdaságokhoz szükséges, az egyáltalán nem is gazdálkodhat.

Tehát semmi hátrányát nem tudom a vastekerésvető-rendszernek, hanem előnyt igen sokat és pedig:

1. Ahogy a föld be van vetve, már le is van hengerelve egy felügyelet és erő alatt. (Egy tizenhárom soros vetőgép, felszerelve 5 vetőcsoroszlával és 5 husz kilós vastekeréscsel, kapni a Kühne-gépgyárában 170 K.-ért, éppen elég egy pár középerős ököreknél, kellő etetés mellett naponta 10 holdat végezve.) Az ember, aki a vetőgép után jár és a magra felügyel, a vastekeréscset is szem előtt tartja.

2. A föld mindenféle laza marad, csak éppen a répamagsor van lenyomva, tehát nem száradhat ki oly hamar, a nedvesség pedig a maghoz húzódik, mert ezt legjobban nyomják a vetőhengerké a vastekeréscset szerkezete folytán.

3. Kénytelen a gazda jó előmunkát csinálni és tiszta földet előkészíteni, másképpen a vastekeréscsel nem dolgozhat; egy szóval kerti munka szükséges, ami mindenesetre a gazda előnyére van.

4. Sokkal könnyebb a kapálás, mint az agyon-tömött földön, amellet a cukorrépa-palánta igen erősen ül.

5. A répabarkókat sokkal könnyebben felszedhetjük, minthogy a répa után a mélyedésekbe húzódnak.

6. Igen megkönnyíti a most divatba jött permeteztést a rovarok ellen, minthogy a vastekeréscsel mélyedései által a permetező anyag jobban koncentráliódik.

Igy a fenti előnyöket tekintve véve (ami a vastekeréscsel nélküli vetésnél mind nem található), mindenkinek igen ajánlhatom. Ha pedig valaki már használta és abbahagyta, az csak abban lehet magyarázatot, hogy nincs kellő türelme a földnek kertszerű előkészítéséhez.

Még egy néhány szó a répabarkóról. Annyi magot kell vetni, hogy a kikelt cukorrépa ből a barkó is jólakjon, meg cukorrépa is maradjon. Így nem lesz semmi hiba és nyugodtan lehet cukorrépat vetni. Mi például 30 kiló répamagnál tartunk két holdanként. De azért megvagyunk és örülünk, ha öszkor van sok répafej és répaszelet, mely majd ingyen hull ölünkbe. Semmi gond takarmányra tavasszal, herekapálásig. Ez is talán valami a gazdaságban!

Csak egy komoly kérdés van a cukorrépa-termesztésnél, a szállítási távolság. Ha ez kellő, akkor bátran lehet vetni, másképp nem.

Kunits Pál.

Refleksziók a takarmányrépa eltar-tásáról irt cikkekhez.

*) Daczára annak, hogy a téli takarmányozási idő vége felé közeledünk, mégis jónak látom, hogy a „Köztelek“-ben mostanában fölvetett ama kérdésre, hogy „miért romlik az elvermelt takarmányrépa“ mondottakat mintegy összegezzem.

A múlt évi kedvezőtlen időjárás minden téren, de különösen a takarmány dolgában éreztette káros következményeit, főleg azonban a takarmányrépa és burgonya minősége és mennyisége ellen volt általános a panasz. Legtöbb helyen apró maradt a takarmányrépa és az is éretlen és fonyadt volt, néhol pedig a korai váratlan fagyok érték a még földben lévő répat. E két körülmény szolgált azután okul arra, hogy több gazda panaszkodik amiatt, hogy az amugy is kevés répája nem áll el, hanem a gondos elrakás dacára is a kazalokban korán elromlik.

Az elrakás módjára nézve különfélek az eljárások. Általában egyezni látszanak azonban a vélemények abban, hogy a kiszedett répat nem jó mindjárt végleg elföldelni, hanem azt, akár a mezőn kupacokban, akár az eltartásra szánt helyen prizmákban földdel lenyúlva hagyni kell addig, míg az esőzés vagy a fagyok beállta azt engedi, hogy a répa magát jól kipárolgassa. Ez mindenesetre helyes! De a gyakorlati gazdák tapasztalata az is, hogy mindannak dacára, hogy a répat száradni, fonyadni hagyjuk az elföldelés előtt, mégis az olyan esztendőben, midőn a kiszedési idő előtt hosszabb szárazság uralkodik és ennélfogva a répa már magában is kevésbé vízdús, a répa olyan esztendőben nem annyira tartós. E két egymásnak ellentmondani látszó körülmény szerintem csak abban lelheti magyarázatát, hogy a hosszú szárazság után kiszedett répa nem lehet teljesen beérve s így az nem is lehet olyan elálló.

A különféle halmazállapotú, laza vagy tömöttebb husu répafajták elálló képessége sem egyforma, tehát azon körülmény is befolyásolja azok eltartható képességét, de az is föltétlen bizonyos, hogy a hibás és sérült, törött répák eltávolítása a prizmákból csak előnyös lehet az egészséges répa elállítására is.

Általánosan tudott, de azért a gyakorlatban kevésbé vagy nem helyesen alkalmazott eljárás a répakazal szellőztetése. A répa rothadását is baktériumok okozzák, amelyeknek meleg és nedvesség az életföltételei, amelyek a különösen nedvesen beföldelt répánál föltétlenül megvannak, ezek fejlődését akarják a különféle módon alkalmazott szellőztetőkkel meggátolni, amelyek azonban legtöbb esetben haszon helyett kárt okoznak. Ilyen eljárás a répakazalok oldalán vagy gerinczén meghagyott nyílások, melyekbe szalma- vagy rőzsekötegek dugatnak, ezen a helyeken azután rendszerint jobban rothad a répa, mert a kupaczból kijövő párák ott lecsapódnak, de meg ott előbb is elfagy a répa.

A répakupacokban a hőmérséknek 10—12° C.-nál már magasabbnak nem szabad lenni, mert 15°-nál a répa már rothad. A kívánt hőmérsékletet pedig legolesőbban és legmegfelelőbbben nem a kupacokba dugott szalmacsóvák, hanem szellőztető csatornákkal, melyek a répakazalok fenekén hosszirányban végigfutó egyszerű deszkatakolmányok, a kazalok gerinczén pedig a beföldelés alkalmával egy jó vastag, gömbölyű, 4—5 m. hosszú rud tovább-tovább húzásával maradt nyílás által okozott állandó léghuzam által érhető el legbiztosabban.

Nézetkülönbség csak az elföldelés amaz eljárásában lehet, hogy az összerakott répara jöjjön-e közvetlenül a földtakaró, vagy ezt megelőzőleg szalmaréteg és erre a föld? Azért említettem nézetkülönbséget, mert a „Köztelek“ 24. számában Grüner Miksa ur írja, hogy évek hosszú sora óta, előzőleg vastagon szalmával, sőt a kazalok gerinczét még trágyával is beföldi és csak azután jön reá a föld. A 28-ik számban közli Halász Gyula ur, hogy ő is száraz szalmával jó vastagon beterteti a prizmákat

Szivattyúk és Mérlegek különleges gyár **Garvenswerke,** WIEN, II., Handelsquai No. 130. Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

és azután jön reá a föld és ő is meg van elégedve répjá elállásával és az igen t. rovatvezető urnak sincs erre nézve megjegyzése. Ilyenformán tehát mindkét eljárás célravezető, ha az eltartás egyéb feltételeinek előzőleg eleget tettünk.

En mindkét eljárást próbáltam, de mégis azt tartom jobbnak, ha a répara közvetlenül 10—15 cm. vastag földréteg, erre 45—50 cm. szalma, mely úgy is összelapul és végül 30—40 cm. vastagon újból föld jön.) Ezen eljárás sem ad több dolgot, mint a másik és az így elrakott répám az 1908. évi 28° C. hidegben sem fagyott el, sőt azáltal, hogy a répa közvetlenül nem érintkezik a szalmával, könnyebben marad a prizmak állandó hőmérséklete a 10—12° C. körül.

Szeép László.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Zichy Béla gróf lengyeltóti (Somogy megye) bern-szimmentháli tenyésztete.

Zichy Béla gróf lengyeltóti tenyésztete Somogy megyében a lengyeltóti járás székhelyén van elhelyezve. Ezt a tenyésztetet 1883-ban néhai Tormay

1895-ben Széll Kálmántól szerzettetett be „Szöke” nevű bika,

1897-ben a bábolnai ménésbirtokról vétetett „Bálint”,

1902-ben beosztatott a tenyésztetbe „Perczel” nevű saját nevelésű bika; anyja „I. Portorico”, apja „Kálmán” bábolnai bika,

1902-ben szerzettetett be a budapesti tenyész-állatvásáron „Pandur” nevű bika az ujnepi gazdaságból,

1906-ban Döry Vilmosné, Felső-Leperd, tenyész-állatból „Zsinór” nevű bika (sötétes-tarka), mely jelenleg is működik, melynek ivadéka igen szép köpenyrajzolatot mutatnak.

Legutóbb az uradalom a sötét szín állandósítása, a jó csontozat megrögzítése és a jó tejelőképeség átörökítése céljából ismét Svájc-ból importált egy, már teljesen berni jellegű bikát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete útján.

E bika beszerzésével a főczél az volt, hogy a sötét szín és jellegzetes egyszínű köpenyrajzolat örökíttessék át az utódokba.

Ez állat mint szimmentháli vétetett és mint ilyen lett az országos törzskönyvbe bevezetve, mindazonáltal úgy reám, mint másokra is határozottan berni benyomását tette, ami mellett majd a később felsorolandó méretek is bizonyítanak, sőt maga az uradalom is elismeri, hogy az importált állat teljesen berni jellegű.

Ezen összehasonlító méretekből is látható, hogy a valamivel fiatalabb és importált egyed jobban fejlett, csánkmérete pedig az erős csontozat mellett szől.

A tenyésztet célja erőteljes jó tenyészegyeket nevelni és nyugodtan elmondhatjuk, hogy ezt el is érte az uradalom, nem lett figyelmen kívül hagyva azonban a tejtermelés sem.

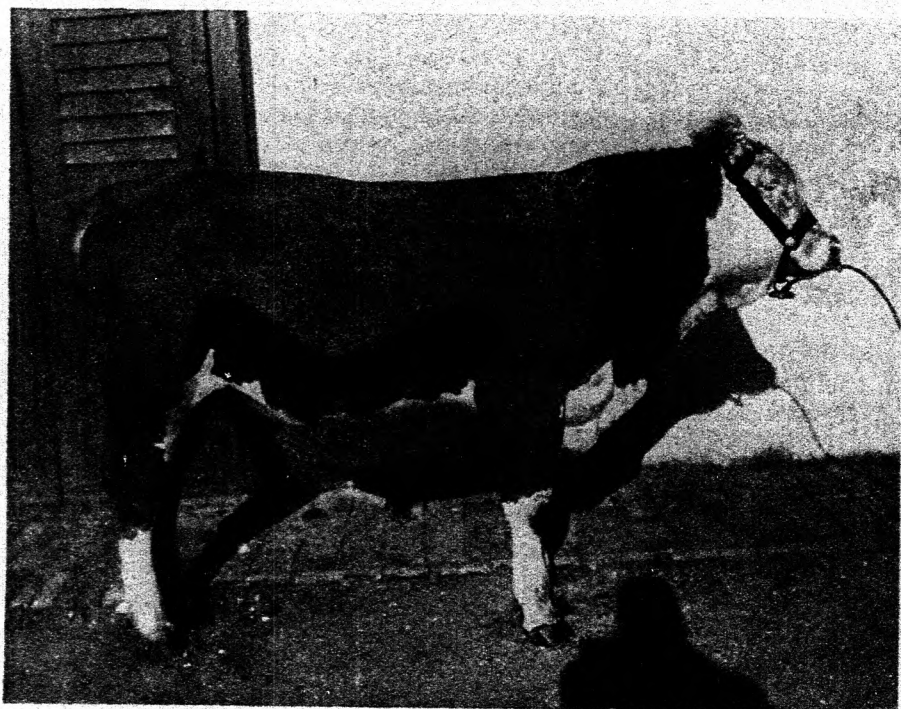
A tenyésztetből fennállása óta 110 drb egyed került a legkiválóbb tenyészetekbe. A vásárlók között hazai legjobb tenyészeteink szerepelnek.

Ami a tehének tejelőképességét illeti, arra nézve hiteles adatok foglaltatnak a fejési próbákról vezetett feljegyzésekben, mely fejési próbák havonként 2-szer tartatnak.

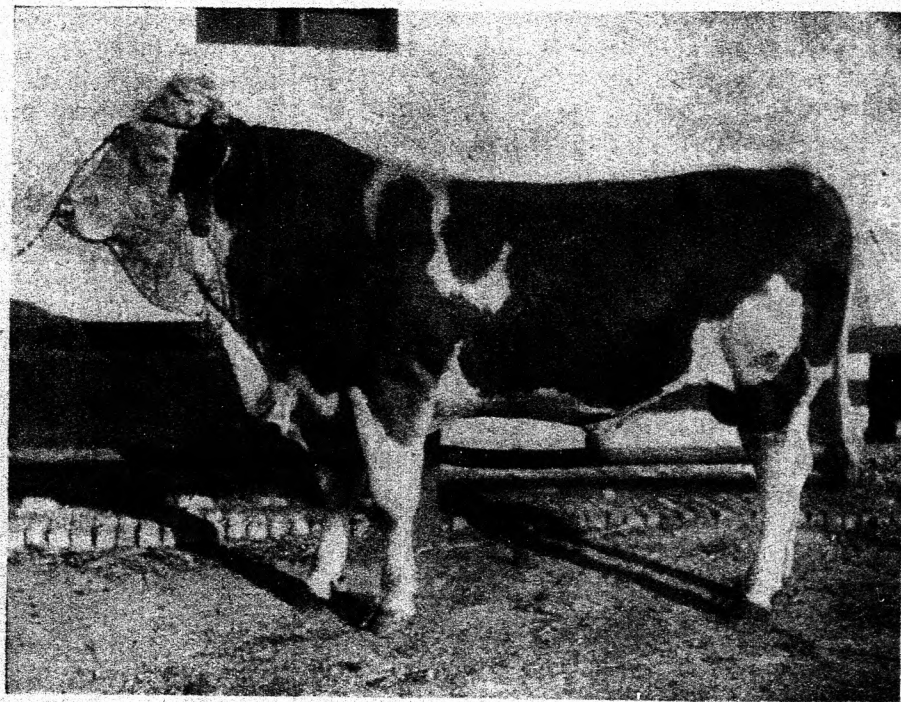
Ezen feljegyzések szerint egyes egyedek fejési eredményét az alábbiakban közlöm:

Julis	2327 liter	(ennek anyja ered. import volt)
I. Tükrös	3080	"
I. Portorikó	2200	"
Rezeda	3200	"
Jungfrau	2160	"
Ara	2350	"
II. Portorikó	2300	"
Tánczos	2700	"
II. Tükrös	2400	"

A tejértékesítés helyben történik, literje 16 filléért kerül piacra. Készít azonkívül az uradalom sajtot és trappista utánzatot, mely Buda-

122. ábra. „Diamant” 11 hónapos bika er. import.

123. ábra. „Zsinór” 4 éves bika Döry-féle.

Béla akkoriban állattenyésztési főfelügyelő alapította, aki Svájc-ból 16 db eredeti bern-szimmentháli tehenet importált és pedig „Adela”, „Jura”, „Gemmin”, „Bernine”, „Bern”, „Linda”, „Zuzern”, „Turgi”, „Rigi”, „Uvi”, „Róza”, „Linti”, „Luna”, „Turla”, „Rima” és „Rossz” nevéket és ugyanakkor ugyancsak onnan importált be egy „Sion” nevű bikát is.

Ezen importon kívül 1898-ban Bábolnáról hozatott az uradalom már tiszta szimmentháli üszőt, „I. Portorico” és „I. Tükrös” nevűt, mindkettő vételkor már felüzetve. 1902-ben ugyancsak Bábolnáról hozatott 5 felüzött üszőt, „II. Portorico”, „II. Tükrös”, „Juczi”, „Rigó” és „III. Portorico”. Ezen vételket követőleg a legutóbbi időig a legnevesebb tenyészettől szereztettek be apaállatok és pedig:

1886-ban Nádasdy gróftól „Árbocz” nevű bika, 1886-ban egy saját nevelésű bika állítatott a tenyésztetbe „Remusco”, ennek apja az import „Sion”, anyja pedig „Rigi”, az eredeti import tehén volt,

1891-ben Blaskovichtól hozatott „Bokréta” nevű bika,

*) Ebben feltétlenül igaza van igen tisztelt cikkiró urnak. Megjegyzem, hogy az említett Halász Gyula-féle cikik tévedésből nem a rovatom alatt jelent meg s nem volt kezeim között. Rovatvezető.

Az importált és szóban forgó állat, „Diamant” (lásd 122. ábra) 1907 február 12-én született Serguiatban „Vand” kantonban Svájcban. Tenyészője *Mablaix* Dávid volt, „Diamant” anyja „Ormont” Dettonban 150 frank díjat nyert nagy tejelőképesége miatt.

Az állat, amint az ábrán is látható, gyönyörű szép egyszínű sötét, a berniekre jellegzetes okula nélküli tiszta fehér fejjel és lábakkal rendelkezik, igen tornyosodó farral, erős csontozattal, kellő mellbőséggel, erőteljes nyakkal, szép fejjel bír.

Mint már előbb, pontos méretei is a berni jelleg mellett bizonyítanak és hogy a párhuzam szimmentháli és berni között feltűnethető legyen, nem mulasztatom el, hogy párhuzamba ne állítsam a nálánál csak 6 hónappal idősebb, a Döry-féle tenyészettől származó, Zsinórtól eredő „Ravasz” nevű bika méreteit, melyet különben az idej tenyészállatvásárra az uradalom bejelentett.

	„Diamant” ered. import méretei	„Ravasz” Döry-féle származék
Marmagasság	148 1/2 cm.	140 cm.
Farbubmagasság	156 cm.	147 "
Hossza	190 "	190 "
Mellbőség	177 "	175 "
Csánk körméret	48 "	43 "
Szűgysélesség	60 "	54 "
Csipőszelesség	56 "	58 "

pesten és Lengyeltóti talaj piacra, kilója 1 kor. 60 fillér.

A tehének nyáron a közeli erdei és réti legelőre járnak, télen pedig istállón tartatnak.

A nyári legeltetés mellett is szükségképpen ellátnak reggel és este zöldtakarmánnyal és azonkívül 1—2 kg. darát is kapnak.

Télen az istállózás mellett is, ha csak az idő engedi, napközben nyílt állásban tartatnak úgy a tehének, mint a növendékek, hogy annál szilárdabbak s az időváltozásnak annál ellentállóbbakká váljanak.

A tehének télen burgonyán vagy répán tartatnak, azonkívül kapnak polyvát, töreket, szalastakarmányt és 2—2 kg. darát.

A hasas tehének a leellést megelőzőleg külön rekeszekbe záratnak, ahol leellenek s a borju is 2—3 napig az anyja mellett marad, azután rekeszben elkülönítetik és csak szopáskor bocsátatnak az anyjukhoz. A szoptatás 4 hónapig tart s közben természetesen takarmányt is kapnak. A szoptatás télen naponta 3-szor történik, azután pedig 2 hónapig naponként 2-szer. Nyáron a tehén egy hétig borjával otthon tartatik. Az elválasztás fokozatosan történik csöcselvéttel, a jó tejelőknél pedig előzetes elfejéssel. A borjuk is nyáron kibocsátatnak, télen pedig kifutókban járkálnak, külön a

bikák,
mánya
1—14
Télen
vázolt
A b
tenyész
az ur
pedig

den te
éves k
A
nyert e
állatvá
sokon.
Az u
nyeinek
alávete
ami f

inkább,
szimmer
Ezekk
ismétlen
eltérőleg
a husra
inkább
köpeny
bírást.

bikák, külön az üszök. Leválasztás után takarmányuk nyáron legelő, azonkívül az üszök 1—1½ kg. zabot, a bikák 2—3 kg.-ot kapnak. Télen jó minőségű réti széna és a fentebb vázolt zabadagok.

A bikák 1—2 éves korukban kerülnek mint tenyészegyek eladásra 600—700 kor. árban, az üszök, ha megfelelők, felneveltetnek, ha pedig nem, mészárosnak adatnak el. Ha min-

A tenyészetben mindesetre kívánatos volna, hogy az mindinkább berni jelleget öltene és a sötét szín dominálna. Ha valahol, ugy e tenyészetben élesen meghatározható az egyes apaállatok átörökítő képessége, már első tekintetre megállapíthatók az ivadékokon, mely apától származnak.

A lengyeltóti tehenészetéről elmondhatjuk, hogy a berniek jegyében indult meg, az idők

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Linhart György.

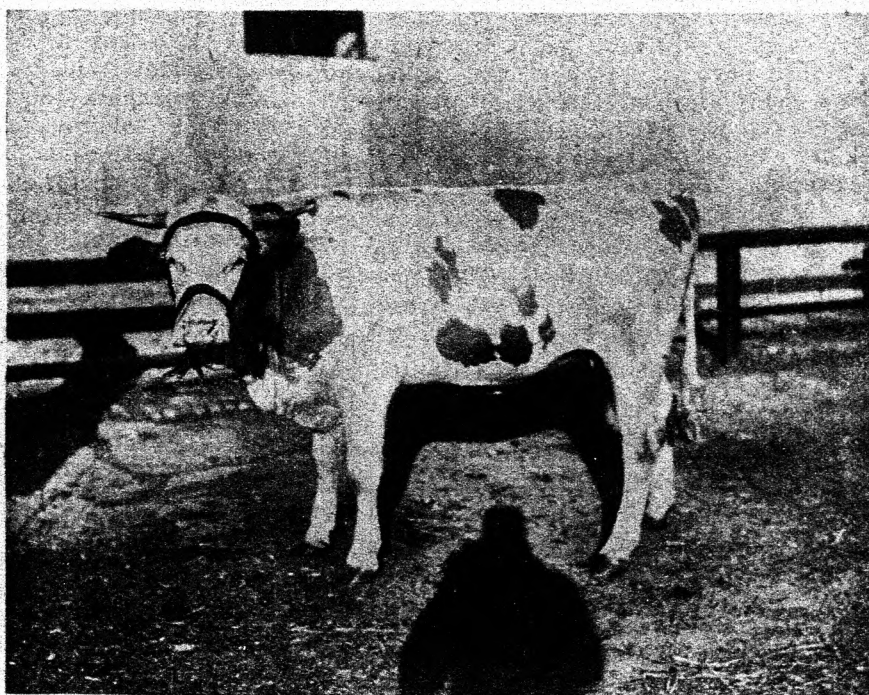
Kulturnövényeink életszükségei.

I.

Minden gazdának és kertésznek, mint általában mindenkinek, aki növények termesztésével foglalkozik, arra kell törekednie, hogy azok

124. ábra. „Pompás” 8 hónapos bika.

126. ábra. „Paula” 2 éves üsző.

den tekintetben megfelelők az üszök, ugy 2 éves korba bika alá vezetnek.

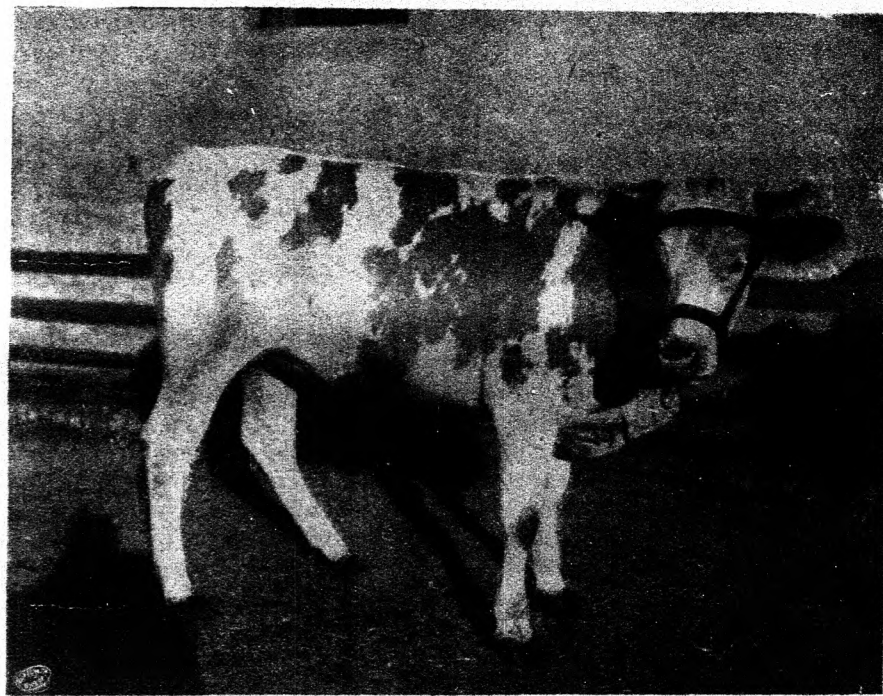
A tenyészet fennállása óta több díjat is nyert és pedig a budapesti VI. és VIII. tenyészállatvásáron, a bécsi és a székesfehérvári kiállításokon.

Az uradalom hódolva a mai kor követelményeinek, az állományt tuberkulinpróbanak is alávetette; újabb reakció alig mutatkozik, ami fényes eredménynek mondható, annál is

folyamán szimmenthalivá fejlődött, de ujabban ismét megvan az átmenet, ha nem is a maga teljességében a berni jellegre. Nyíltan kifejezést adtam már berni munkámban is, hogy én a bernit följé helyezem a szimmenthalinak, ezt elég érvel indokoltam is és bár találkoztam nagyon is mérvadó és számottevő ellenvéleménnyel, mégis ma is a berniek vagyok hive, de mindazonáltal szívesen elismerem, hogy e tenyészet mint bern-szimmenthali jel-

életszükségeit megismerje, hogy adandó alkalommal megfelelő szakértelemmel mozdíthassa elő a kulturnövények lehető kedvező fejlődését.

Minden kulturnövény vad ősszülőktől származik, melyeket részben ismerünk, részben nem. Így pl. a sokféle alma- és körtefajták a még most is vadon előforduló alma-, illetve körtefaktól származnak, míg a búzák és tengerik különféle fajtáinak ősszülői előttünk ez idő szerint ismeretlenek.

125. ábra. „Rebeka” 2 éves üsző.

127. ábra. „Tréfás” 14 hónapos üsző.

inkább, mert a legritkább esetek közé tartozik szimmenthali jellegű tehenészetekben.

Ezekben vázoltam e mintatehenészetet, mely ismétlem, főleg azért érdemel figyelmet, mert eltérőleg sok szimmenthali tenyésztőtől, itt nem a husra, formára törekszenek, hanem a mindinkább megkövetelt sötét, lehetőleg egyszínű köpenyre, a jó tejelékenységre és erős munkabíráásra.

legű a maga nemében is igen szép tenyészet, mely azok részéről, kik még ma is ragaszkodnak a szimmenthaliakhoz és czéljaiknak ezt tartják megfelelőbbnek, mindenesetre figyelemre méltó.

Kukuljovics József dr.

A különböző talaji és éghajlati viszonyok behatására, avagy az ember szükségletének megfelelőbb növények öntudatlan vagy tudatos kiválasztása által, esetleg a jobb művelés folytán keletkeztek a vad ősnövényekből hosszú idők alatt a mai miveleti növények, amelyek keletkezésénél a természetes és mesterséges keresztezésnek is nagy szerepe jutott. Ez az életfolyamat még egyre tart, a meglévő fajták

ból még egyre képződnek számosnál számosabb új válfajta, mint főképp a növényvilágban és pedig elsősorban a miveleti növények közt. Így pl. a tengeri, a bab, a burgonya stb., vagy a gyümölcsfák közt az alma- és körtefa, a virágok közt a rózsza rendkívül gazdag válfajtaiban, amelyek jobbra, az ember céltudatos beavatkozása révén még egyre szaporodnak.

Alábbiakban megkísérlem lehetőleg rövidre fogva s érthetően közölni a gyakorlati növénytermesztővel kultúrnövényeink életszükségeit közül azokat, amelyeket tudni legérdekesebb.

Minden növény, épp úgy mint az állatok, többé vagy kevésbé összetett szervezettel bír, amelynek meghatározott életszükségei vannak. Ezek a növény faja, vagy fajtája szerint egymástól többé-kevésbé különböznek.

A növényeknek, főleg a magasabb szervezetűeknek, amelyek közé miveleti növényeink is tartoznak, általában *levegőre, világosságra, megre, nedvességre* és *tápanyagokra* van szükségük, hogy tenyészhessenek.

Légköri levegő nélkül, amelynek főalkatrészeit nitrogén, oxigén és szén-sav képezik, egyetlen magasabb szervezetű növény sem képes huzamosabb ideig élni. A levegő főleg a lomblevelek szárnnyalán keresztül jut be a növény egész szervezetébe.

A levegő nitrogénje, amely a levegő főalkatrészeit képezi, sok növénynek táplálékul szolgál, így pl. pillangósvirágú kultúrnövényeink, mint a herék, a borsó, a búkköny stb., főleg azonban a csillagfű, a gyökereiken képződő baktériumgumók segítségével képesek a levegő szabad nitrogénjét szerves nitrogénvegyületek alakjában gyakran nagy mennyiségben táplálékul felvenni, ami által növekedésük erőteljessé válik. Ily módon a gazdának olcsó nitrogénforrás áll rendelkezésére, amelyet a nitrogéngyűjtő növényeknek takarmányul vagy zöldtrágyául való kiterjedt termesztésével ki kellene használnia.

A levegő oxigénjét a növények, épp úgy mint az állatok, lélegzéshez igénylik, oxigént véve fel a levegőből s szén-savat választva ki. A lélegzés a növény anyagvesztésével jár, amely annál nagyobb, minél nagyobb munkát végez a növény. A lélegzés a növénynek fontos energiaforrását képezi. Nyugvó növények (pl. télen át) vagy növényrészek (pihenő mag) igen keveset lélegzenek.

A levegő szén-sava fontos táplálékát képezi a zöld növényeknek. A növény által felvett szén-sav megfelelő meleg és világosság mellett a chlorophyllszemcsékben szénre és oxigénre bomlik fel s a szabadra váló oxigént a növény eltávolítja, míg a szén a víz elemeivel, a hidrogénnel és oxigénnel szerves vegyületekké, főleg keményítővé alakul. Ezt a folyamatot asszimilációnak nevezik. A növények, állatok és az ember szervezetének összes szénanyaga a légköri levegőnek a zöld növények által felbontott szén-savából származik.

A nitrogén és oxigén elemeken és a szén-savvegyületen kívül vannak a levegőben még egyéb anyagok is, így pl. nitrogénvegyületek (ammónia és salétromsav), noha csak igen kis mennyiségben, de még ezek is táplálékul szolgálhatnak a növényeknek, ha eső vagy hó által a

talajba kerülnek, ahol azokat a növények gyökereik segítségével felveszik.

A talajban és az istállótrágyában különféle mikroorganizmusok, mint baktériumok, penészgombák stb. fordulnak elő, amelyek a legkülönbözőbb bomlási folyamatokat, illetve új vegyületek vagy anyagok képződését idézik elő a talajban és trágyában s ilyenformán befolyással vannak a növények jobb vagy rosszabb tenyésztésére. Különösen fontosak e szempontból azok a mikroorganizmusok, amelyek a nitrogénvegyületek képzését vagy beomlását idézik elő. Ezek közé tartoznak a nitróbaktériumok és nitrátbaktériumok. Ebből a szerves nitrogénvegyületek rothadása folytán keletkező ammóniát oxidálják salétromsavvá, utóbbiak a salétromos savat oxidálják salétromsavvá, amely egyike a legfontosabb növényi táplálékoknak. Meg kell itt említeni a talajban és istállótrágyában előforduló azokat a baktériumokat is, amelyek a denitrifikációt, vagyis a nitrátok (salétromsav) felbontását végzik, amely folyamatnál nitrogén válik szabadra. Egyébként a talajban és istállótrágyában végbemenő bomlási és képződési folyamatok, melyek jobbra mikroorganizmusok befolyására idézhetnek elő, még korántsem ismeretesek eléggé s a jövő feladatai közé tartozik több világosságot támasztani e téren, ami befolyással lesz a talajmunkálás és trágyázás módjára, a vetésforgóra és az istállótrágya kezelésére.

A növények igényei a *világosság* iránt nagyon különböznek. Vannak növények — ezek közé tartozik legtöbb kultúrnövényünk — amelyek aránylag sok világosságot kívánnak, mások ellenben megelégednek avagy megkövetelik a kevesebb világosságot, pl. az árnyéknövények.

A világosság főleg a zöld növények fentebb említett asszimilációjánál játszik fontos szerepet, mert anélkül nem mehet végbe semmiféle asszimiláció. A növények növekedésére is van több-kevesebb befolyása a világosságnak, amit van alkalmunk megfigyelni a máglyában vagy pinczében kihajtott burgonyagumóknál, melyeknél a szárhajtások a világosság hiánya folytán abnormális növekedést mutatnak, feltűnően hosszúak, vékonyak és sápadtak s csak apró és halvány leveleket viselnek s az egész hajtás szövedé feltűnően gyenge állományu. A lakásban az ablakon tartott cserépnövényeknél azt látjuk, hogy a fiatal szárhajtások a világosság felé nőnek s a levelek is a világosság felé fordítják felső lapjukat. Gabonaféléink megdőlése is főleg a világosság hiányára vezethető vissza.

A túlságosan intenzív világosság bizonyos körülmények közt árthat is a növényeknek, főleg a gyengéknek avagy gyenge növényrészeknek. Általában a fény hátráltatja a növények növekedését, úgy, hogy a főnövekedés nem nappal, hanem, ha a többi növekedési tényező (nedvesség, meleg) állandó marad, éjjel megy végbe.

A meleg iránt is igen különböző követelményük van a különböző növényeknek, sőt ugyanazon növényfajta vagy válfajta is növekedésének különböző fokain más és más igényeket támaszt a meleg iránt. Nyugvó állapotban, pl. érett és száraz mag alakjában vagy pedig a téli nyugalom idején a növények, illetve növényrészek gyakran igen alacsony hőmérsékletet

képesek elviselni, amely alkalommal a különböző növények vagy növényrészek, miként ismeretes, igen különböző magatartást tanúsítanak. Némely növények télállóak, mint pl. a mi őszi gabonáink; mások ellenben, mint a tavaszi árpa vagy zab, nem azok. Egyes növényeket mesterségesen kell télen át megvédeni a hideg káros befolyásától. Hasonló magatartást tanúsítanak a különböző növények, illetve növényrészek a magas hőmérséklettel szemben is.

Kultúrnövényeink megválasztásánál jól meg kell figyelni azokat melegeigényét, főleg a korai érés szempontjából. Hazánk egyes vidékein pl. a szőlő már nem terem meg vagy pedig nem ad élvezhető, érett gyümölcsöt éppen azért, mert nem áll rendelkezésére az általa szükséges meleg, főleg a gyümölcserés idején.

Ugyanazon növényfaj különböző válfajai is különböző magatartást tanúsíthatnak a hőmérséklettel szemben. Így pl. vannak olyan buza-félék, főleg a magas tenyésztési fokon álló külföldi válfajtaik közt, amelyek nem képesek jól elviselni a mi téli hidegeinket, könnyen kifagynak; míg a mi honi buza-féléink télállóak, azaz a legszigorúbb telet is baj nélkül elviselik.

A világosság és meleg behatásánál, miként ismeretes, a talaj fekvése is számításba jön.

Az elégtelen talajmeleglet megfelelő műveléssel, pl. a kötött talajok jó lazításával, esetleg vízlecsapolással vagy czélszerű istállótrágyázással kedvezőbbé lehet tenni. *Linhart György.*

Hogyan permetezzünk a peronoszpóra ellen?

Egyuttal felelet az alábbi kérdésre:

Kertészetemben nagyobb mennyiségű paradicsomot, *dinnyét, uborkát és burgonyát* vettem. Tekintettel, hogy mindezeket a peronoszpóra szokta megtámadni, kérem, vajjon a permetezésre a *bordói* port alkalmazhatom-e és ha igen, *minő perzentos keveréket* használjak és minő fejlődésében a növényzetnek és hány-szor? Ha a fenti permetezőt nem ajánlanák, úgy mit ajánlanak? Szőlő-permetezőgépet használhatok-e? *G. P. L.*

A paradicsomon és burgonyán más gomba okozza a peronoszpóra betegséget, mint a dinnyén és uborkán. Előbbi két növényen ugyanis a *Phytophthora infestans de By* (régiben néven *Peronospora infestans*), utóbbiakon a *Pseudo-peronospora Cubensis B. et C. Rostow* gomba az okozója a közönségesen peronoszporának nevezett betegségnek.

A védekezés mindkét gomba ellen ugyanaz, nevezetesen a bordói lével való permetezés. Permetezésre a burgonyánál $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{4}$ -os oldatot használunk, a dinnyénél és uborkánál elég-séges lesz az 1 — $1\frac{1}{2}$ -os oldat is. A permetező folyadékot készíthetjük házilag is, ez esetben azonban ügyelnünk kell arra, hogy az oldat készítésével teljesen közömbösítsük, mert a savanyú oldat a fiatal leveleket és hajtásokat könnyen összegegetheti. Készíthetjük az oldatot az Aschenbrandt-féle rézmészporból is, amelyet egyszerűen fel kell oldanunk vízben. Ez utóbbi azért ajánlható, mert vele az oldat elkészítése igen egyszerű s mert hosszabb ideig is eltartható anélkül, hogy romlanék.

Lényeges a permetezés idejének jó megválasztása. Túlságosan korán, amikor a levélzet még

Legujabb vívmány! Ujdonság!

MAGÁNJÁRÓ

„GNOM“ petrolin-benzin-lokomobil.

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72

igen zsenge, nem kell permetezni, viszont későre sem szabad azt halasztani. Időpontot a permetezésre nem lehet megjelölnünk, mert az változhatik az időjárás, a vidék, a növény fejlettségi állapota stb. szerint. Legkésőbb azonban a betegség legelső nyomainak jelentkezésekor kell permetezni, mert tudvalevő, hogy a már megbetegedett növényrészeket nem védi meg a permetezés, hanem csakis az egészségesek megbetegedését akadályozza meg. Az első permetezést mintegy két hét múlva egy másodiknak kell követnie. Ha az első két permetezést jól végeztük, harmadikra ritkán lesz szükség. Arra is gondot kell fordítani, hogy lehetőleg olyankor permetezzünk, amikor szép időre van kilátás, hogy az oldat jól rászáradhasson a leveletre, mert ha azt az eső lemossa, akkor a permetezés kárba vesztett s azt meg kell ismételnünk.

Még csak azt jegyezzük meg, hogy az idejében és gondosan végzett permetezés biztos ellenszere a peronoszpóra betegségeknek.

L. Gy.

Az aranka szaporodása és annak irtása.

Sokszor azon kellemetlen helyzetbe jutunk, hogy löheretáblánk másodszori löhere helyett arankával fizet, magfogásra meg gondolni sem mer a gazda s nem tudja elképzelni, hogy lehet ez? Hisz az első kaszálás alkalmával alig mutatkozott pár arankás folt, most meg alig van arankamentes részlet a tenyészterületen; hát biz ez sok esetben szomorú valóság.

Elejét vehetjük az aranka szaporodásának a következő módon, ha az első kaszálás előtt már a löherést közönlően megjárjuk és ahol arankára akadunk, ággal megjelöljük, aztán az arankafoltot kapával jól felsaraboljuk, de egy jó láb szélességgel a folt körül kiljebb és az így felsarabolt tömeget a folt közepén összekupacoztatjuk. Nemkülönbön a kaszálás alkalmával szigorúan felügyelünk, hogy nem-e fedezünk fel új foltot és ezt azonnal megjelöljük és a fent leirt módon kiirtjuk.

A löhere felgyűjtése alkalmával pedig szigorúan felügyelünk arra, hogy a gyűjtőgéppel a gépvezető a felkupacolt arankafoltokat elkerülje, mert ha akár a felsarabolt, akár a sértetlen arankafoltokon a gép keresztülmegy, úgy az egész löherést megfertőzheti arankával olyformán, hogy az arankának a nyulványait a gép vele viszi és itt is, ott is marad el, a géppel való gyűjtés pedig rendszerint már akkor történik, amikor a löhere már felsaradjzott; azt, hogy ott az elmaradt, esetleg még el nem száradt arankanyulványok kedvező körülmények közé jutnak, felesleges bővebben magyarázni és hogy ezáltal minden elmaradt, még életképes aranka nyulvány helyén egy új arankafolt képződik és a legszebb reményekre jogosított löherekaszálást esetleg nagyobb mérvben károsíthatja.

A trágját a feletett érett magot tartalmazó arankás löhere a mezővel együtt annyira megfertőzi, hogy szorgalmas irtással is pár évig kell ellene küzdeni, hogy ezen parazita növényről megszabaduljunk. *Kummert Ákos.*

IRODALOM.

„A legujabb állami telepítések Magyarországon.”

Ily czimvel a földmivelésügyi miniszterium kiadásában Lovas Sándor miniszteri tanácsos tollából terjedelmes s épp oly figyelemreméltó mű jelent meg, melyben a szerző *Darányi* miniszter megbízásából az 1894: V. t.-cz. alapján létesült állami telepítésekről számol be.

A munka megértéséhez a telepítési törvény lényegének ismerete lévén szükséges, a szerző elsősorban ezzel foglalkozik.

E törvény a miniszternek telepítési célokra hat millió koronát bocsát rendelkezésére oly kikötéssel, hogy ez összeg állandóan biztosítva legyen s meghatározott időn belül megtérüljön. Meghatározza a telepítés föltételeit és módzatait, szabályozza a telepítő és telepes közötti jogviszonyt s hatósági engedélyhez kötvén a magántelepítést, arra az államnak befolyást biztosít. Daczára annak, hogy a törvény a magántelepítéseknek felmerülő hiteligenyek kielégítéséről gondoskodik, magántelep eddig csak egy létesült: id. *Zichy* János gróf nagylángi birtokán Jánosfalva.

Rátérve az állami telepítések ismertetésére, a szerző a hat millió korona telepítési tőke hovatartozásáról számol be. Ez összegből a következő állami telepek létesültek: Szolnok-Doboka megyében *viczei* hozzátelepítés; Besztercze-Naszódban *magyarnemgyei* hozzátelepítés; Bács megyében *Szilágyi* telepes község, *gombosi* hozzátelepítés; Krassó-Szörényben *Igazfalva* nagyközség, *facseti*, *bátlincei*, *monostori* hozzátelepítések; Temes megyében *temesrékási*, *mosniczai*, *stancsifalvai* hozzátelepítések; Kolozs megyében *nagysármási*, *karai* hozzátelepítések; Nagyvárad megyében *fehéregyházi* hozzátelepítés; Torda-Aranyos megyében *marosludasi*, *felsőtrehemi* hozzátelepítések.

E tizenhat telep fele régi kincstári, fele újonnan vásárolt területen létesült és összesen 25,469 kat. hold és 1430 □-ölet tesz ki. Vételára 5.080,232 korona, amely összegbe azonban az elvállalt életjáradékok befoglalva nincsenek, ellenben az összes illetéki s egyéb költségek beleértendők. A létesített telepek 1590 telepes családnak adtak tisztességes otthont és megélhetést. Hogy a telepítések céljoknak mennyire megfelelnek, mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy eddigelé egyetlen telepes sem hagyta el helyét s sztrájk, kivándorlás és egyéb elégedetlenségről tanuskodó mozgalmak a telepeken nem fordultak elő.

A telepítés módja nem mindenütt egyforma. A telepesek nagyrésze községben lakik, néhány esetben a tanyai elhelyezés volt szükséges. A kincstári erdők helyén a föld értéke katasztrális holdankint a 90-es években lett megállapítva s így a mai viszonyokhoz képest igen olcsón jutott a telepesek birtokába; legnagyobb ára Gomboson volt (400 korona), legkisebb Igazfalván (100 korona). A telepítés célja a telepesek gazdasági boldogulása lévén, igen természetes, hogy a telepest terhelő kötelezettségek sehol sem oly mérvűek, hogy a föld ottani járadékához viszo-

nyítva tisztességes megélhetést, sőt gyarapodást kizárnának.

A telepítések általános ismertetése után a szerző minden egyes telepet részletesen ír le, elmondván mindegyiknél a hely történetét, a telep létesítésének körülményeit, valamint az okokat, melyek létesítésük mellett mezőgazdasági vagy nemzetiségi szempontból szólottak, továbbá állattenyésztését, növénytermesztését, háziiparát, vallási, tanügyi és néprajzi adatait. Mindezek elmondását egy-egy telepes belsőségének képes illusztrációja s néhány a telepes vagy az állam érdekeit érintő reflexió egészíti ki.

A 16 telep részletes leírását bevezetvén a szerző, az 1894: V. t.-czikket s néhány telepítési okmányt és szerződést ismertet s evvel a telepítési ügyek iránt behatóbban érdeklődőknek teljes tájékozást nyújtva, könyvét befejezi.

Az adatok nagy tömegéből fáradságosan összeállított munka oly érdekes és tanulságos, hogy minden méltatást feleslegessé tesz. Azt azonban jól esik el nem hallgatnunk, hogy e könyvet, mely éveken át folytatott tevékenységnek ily kézzelfogható eredményeit ismerteti, a hazafi és gazda jóleső érzésével olvastuk.

B.

A földbirtok megosztásáról. Most, amidőn a magyar szocialisták kidolgozták új agrárprogramjukat abból a célból, hogy a földmives rétegeket maguknak megnyerni sikerüljön, nagy aktualitással bír az a füzet, amely a *Magyar Gazdaszövetség* kiadványainak sorában e napokban látott napvilágot. *Bernát* István országgyűlési képviselő, a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának, a Magyar Tudományos Akadémián felolvasott székfoglaló beszéde, amelynek czime „A földbirtok megosztásáról”. Bevezetésében felüti ennek a kérdésnek fontosságát különösen minálunk, ahol sokan el szeretnék hitetni, hogy a gazdasági bajoknak forrása a nagybirtok terjedése. Különösen a szocialista tábor hangoztatja azt, hogy a nagybirtok terjedése nyomorba dönti a népet, mert a nagybirtok felszívja a kisbirtokot. Azt állítják, hogy a kivándorlás is ebben leli magyarázatát. *Bernát* István felveti tehát a kérdést, hogy vajon a nemzetek történelme ez állítás igazságát bizonyítja-e be? Végigvezet az ókor államain, Hellasz és Rómán, vázolja a régi zsidóknak agrárpolitikai rendszerét, reátér Angliára, amely ma is a nagybirtokok hazája; majd szól Olaszországról és az Egyesült-Államokról, bemutatja Németország birtokrendjét, fejlődését, felemlíti azokat az adatokat, amelyeket Olaszországból nyert. Vázolja Olahország, Svájc, Hollandia és Belgium állapotát és végül rátérve hazánkra, meggyőzően mutatja ki, mennyire igaztalan a szocialistáknak a Marx elméletére alapított állítása, hogy Magyarországon növekedik a nagybirtok s a kisbirtokok száma napról-napra süllyed. Sőt ellenkezőleg a parcellázások és az évente eladott és elárverezett birtokok nagy száma nemcsak a földbirtok stabilitásának esőknését mutatja, hanem arra vall, hogy részletekre omlik a föld s az mindig nagyobb mértékben jut a kisbirtokosok kezébe. Statisztikai adatok mutatják, hogy a magyar parasztság nem szűnik meg birtokát szaporítani s a jövő még kedvezőbbnek ígérkezik. Az a hajsza, amely az alsó rétegekben megindult a föld szerzése iránt, nem hanyatlásnak, hanem fejlődésnek jele. Hogy ez így áll, azt szocialista részről is kénytelenek a felvilágosodottabbak elismerni. A szocialista

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

Dávid mondja azt, hogy éppen akkor, amidőn a Marx-féle jóslatok szerint a kisbirtokosságnak végvonaglásban kellene lennie, dolga napról-napra jobban megy. Reá mutatva még az idegen kéz birtokszerezése és az uszóra, amely a parasztbirtokok fenntartását nehezíti, a szerző oda konkludál, hogy a kutatások bebizonyították, hogy a mezőgazdák fejlődése Magyarországon nem a nagy, hanem a kisbirtokok alakulásának kedvez, mert nálunk a kisbirtokok száma az utóbbi 30 év alatt minden kedvezőtlen tényező mellett is erősen szaporodott. Marxnak az az állítása, hogy a mai gazdasági rend és fejlődés szükségképpen maga után vonná a parasztság elpusztulását, beigazolást nem nyert. Az érdekes tanulmány ára 80 fillér, megrendelhető a Magyar Gazdaszövetségnél, Budapest, Szentkirályi-utca 40. szám.

Nádudvari uram vasárnapi elbeszélései mezőgazdasági dolgokról. Tormay Béla ily című elbeszélései először kisebb füzetek alakjában jelentek meg. A minden oldalról megnyilvánuló óhajnak engedve, Tormay ezen elbeszéléseket kibővítve könyvalakban adta közre. E könyv most jelent meg majdnem 500 oldalra nyomtatva 111 ábrával a Franklin-Társulat kiadásában. Ára 7-50 K. Tormay Béla a „vasárnapi elbeszélések” megjelenését, — melyek hű kifejezői tartalmas és munkás életének, nagy veszteségére a magyar gazdaságnak — már sajnos nem érthette meg. Szerző szaktudását ösmeri minden gazda, ebből a szempontból tehát felesleges művét bírálunk; részletesen szeretnők azonban bemutatni, mert oly értékesek és tanulságosak ezen elbeszélések, hogy élvezetes lenne annak részleteiben való ösmertetése is, de ettől el kell állni egyrészt a mű nagy terjedelmére való tekintettel, de főképpen mert minden egyes „beszélgetés” befejezett egészet képezvén, részletesen tárgyalni nem is lehet. Értéke e műnek különösen abban rejlik, hogy nemcsak azon problémákat tárgyalja, melyek a gazdálkodásra immúnter tényezőkként hatnak, de emlékezteti, illetőleg felhívja a gazda figyelmét azon végtelen sok — másodrendűeknek gondolt — ténykérdésekre is, melyeknek tudása vagy figyelmen kívül hagyása képezik tükát a gazdálkodás jövedelmességének vagy sikertelenségének. E mű valóságos enciklopédiája a gazdasági tudományoknak, melyeknek „elbeszélgetés” formájában való előadása igen ügyes gondolat volt, mert ez alakban a diplomás gazda épp oly élvezettel s haszonnal olvashatja, mint a kigazda.

A „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesületének” évkönyve 1907. évről. Szerkesztette Jeszenszky Pál egyesületi igazgató. Most jelent meg a gazdatisztek orsz. egyesületének évkönyve, mely a tavalyi működés beszámolója. A jelentésből érdekes képét kapjuk azoknak az eszméknek és törekvéseknek, amelyek a magyar gazdatiszti osztályt ez időszert mozgatják. Gazdatisztheik közvéleménye előtt most legfontosabb kérdés a nyugdíj megoldása. Az egyesület állandóan foglalkozik e problémával, évek óta fáradozik, hogy a gazdatisztek e létkérdését előbbre vigye s a mult évben is küldöttséggel kereste fel Darányi Ignác földmiv. minisztert, aki megígérte, hogy mindent, ami tőle telik, meg fog tenni arra, hogy a gazdatisztek nyugdíját megvalósítsa.

Egyelőre azonban a politikai viszonyok a kérdés törvényhozási uton való megvalósítását nem teszik lehetővé. Az egyesület ennél fogva igyekszik a gazdatiszteknek nyugdíjbiztosításukat a kebelében létesített nyugdíjintézet útján lehetővé tenni. Ennek az intézetnek ma már vagyona 650,000 korona. Beszámol azután a jelentés arról, hogy az egyesületi taglétszám 1120 s hogy az egyesületi vagyon pár száz korona híján kerek 100,000 korona. Már évekkkel ezelőtt egy rendkívül humános és szükséges intézmény létesítését kezdeményezte az egyesület, nevezetesen internátust akar létesíteni Budapesten, gazdatisztek fiai számára, akik főiskolaitanulmányaikata fővárosban végzik. A megindított gyűjtés azonban alig tizedrészét teremtette meg a szükségletnek. Az egyesület épp ezért kamatmentes államsegély engedélyezéséért fordult a földmiv. miniszterhez, s most Darányi minisztertől függ ennek az intézménynek a sorsa. Kétségtelen a dolog a legjobb kezekben van, mert ha valakinek, egy a mostani földmiv. miniszternek van az e terv mögött rejlő gondolat iránt érzelme. Beszámol ezután a jelentés a tagok segélyezéséről, mely egyik elsőrangú feladatát képezi. E célra az egyesület ez ideig több mint 40,000 koronát áldozott. Az egyesület költségvetését a közgyűlés 12,000 korona bevétel és kiadással irányozta elő.

Ujdonságok a könyvpiacra. Mezőgazdák üzemi útmutatója. Kereskedelmi tanácsadó a gazdasági közönség számára. Szerkesztő: Párczer Gyula. Vátszonkötésben 5 K. Zselénski Róbert gróf: Tizenkét évi küzdelem a tőzsdéken üzött fedezetlen határidőüzleti szerencsejáték ellen. 5 K. Cserháti Sándor: A homoki szőlők trágyázása. (III-ik kiadás.) 60 fillér. Somsich Gyula gróf: Amerika. A ki- és bevándorlás kérdését tárgyaló munka. 2 K. Bernát István: A földbirtok megosztásáról. A Magyar Tud. Akadémia 1908. évi január 13-án tartott ülésében felolvasott székfoglaló. 80 fillér. Pavlik Sándor dr.: A legeltetési rendről. A mezőgazdasági és a mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-cz. rendelkezései alá eső területeken. 2 K. Vita Emil dr.: A magyar állampolgárságra, községi illetőségre és az idegeneknek Magyarországon való tartózkodására fennálló jogszabályok. 2 K. Illés Nándor: A vadőr. Kézi könyv vadőrök számára. Darányi Ignác földmiv. miniszter megbízásából. 120 ábrával. 1 K. Tormay Béla: Nádudvari uram vasárnapi beszélgetései mezőgazdasági dolgokról. (IV. kiadás.) 111 ábrával. 7 K. 50 f. Kaposi M. L. dr.: A nemzetiségi kérdéstről pszichológiai alapon. 2 K. Az új ipar-törvénytervezet ismertetése. I. kötet. Iparüzés. Iparoktatás. Munkásvédelem. Ismerteti: Szabó Gyula. 3 K. Marffy-Mantuanó Rezső dr.: Külügyeink közönsége Ausztriával. A történelmi fejlődés s a helyzet a kereskedelmi és vámszövetség felbomlása után. 3 K. Lovas Sándor: A legújabb állami telepítések Magyarországon. Darányi Ignác földmiv. miniszter megbízásából. 2 K. Ambróz Károly: Indukciós gépek. Forgóáramu motorok üzemsajáttságainak ismertetése. 7 ábrával. 1 K. 50 f. Iparosköté. Gyakorlati útmutató általános ipari kérdésekben. A hazai ipar sematizmusa. Szerkesztő: Dóczi Sámuel dr. Vátszonkötésben 4 K. Semsey László gróf dr.: Néhány szó a Magyar Államvasutakról. 1 K. Amerikai kivándorlás és visszavándorlás. A Magyar Társulat. Egyesület szakértekeztétlen 1908. évi jan. 24. és 25-én mondott beszédek stb. 1 K. 50 f.

Böhmerle Emil: Taschenbuch für Jäger und Jagdfreunde 2. Aufl. K 10. Christ u. Lucas: Gar-

tenbuch. 15. Auflage K 4-80. Wagner Paul: Die Ernährung gärtnerischer Kulturpflanzen. K 3-60. Bibliographie der Socialwissenschaften. Herausg. von Dr. H. Beck. 1907. III. Jahrg. K 14-50. Büchel Herm. dr.: Die Finanzen Japans. K 7-20. Geller Leo: Das Oesterreichische Wucherstrafrecht. Mit e. Anhang, enth. das Gesetz nebst den Vorarbeiten. K 3-60. Pohlmann A.: Laienbrevier der National-Oekonomie. K 2-50. Dickel Ferd.: Die Lösung der Geschlechtsrätzel im Bienenstaat. K 2-50. Maier-Bode: Die Erteilung v. landw. Unterricht an Soldaten. K —35. Mählethaler E.: Der rationelle Gemüosebau. K 1-80. Nattermüller O.: Der Obstbau in 12 Kalendermonaten. K 3—. Lecomte A.: Les Associations agricoles, professionnelles et mutuelles. K 2-50. Lescurie Jean: Le marché à terme de bourse en Allemagne. K 8-50. Lysis: Contre l'Oligarchie financière en France. K 4-30. Marke Viktor: L'Impôt sur le revenu en Autriche. K 2-50. Recueil financier annuel. Annuaire des valeurs. K 24—. Schreiber G.: Guide de la bourse de Berlin. K 15—. Viattale A.: L'industrie américaine. K 12—. Viand-Bruant: Plantons des arbres. Mangeons des fruits. K 4-20.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: Pátria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

LEVÉLSZEKRÉNY.

Buzafogásolás. (Második felelet a 235. számú kérdésre.) A „Köztelek” 29-ik számában megjelent 235. számú kérdés és felelethez a buzavetések tavaszi fogásolását, illetve a feleletet a következőkkel megtoldom, tekintetbe véve azt, hogy a tavalyi őszi szárazság folytán az elvetett búzák csak igen későn vagy hó alatt, de még kora tavasszal is keltek és így a buzavetések majd mind gyengék. A téli nedvesség és a tavaszi esőzések megcserepesítették a földeket és így lehetetlenné tették annak fogásolását, mert a feltört kéreggel együtt kitépné a gyenge buzavetőnyt is. Ennek folytán az ilyen gyenge buzavetések, ha a talaj felülete meg van száradva és harmit nincs, először nehéz hengerrel kell megjártni, hogy e kéreg összetörjön, de utána azonnal simára fordított fogas menjen (a fogas ele álljon fel-fel), mely a gyenge buzavetőnyeken átsiklik, de a földet fellazítja.

Ennek kézi vetésnél a szántás, a gépvetésnél pedig a gépsorok irányában kell történnie. Így a buzavetés ugyszólván meg lesz kapálva, levegőt kap és egy hét leforgása után egész üde szint nyer; a buza azután ha bokáig ér, még egy éles fogásolást kap, hogy a gyökeréhez levegő jöjjön és így lefelé haladjanak a nedvesség felé.

Az Alföldön is, meg máshol is hátrányos a fogásolás a buzavetés beéréséhez, ha elkészünk vele, ami sajnos, legtöbbszörre úgy van, más sietős munkák miatt és pedig előbb a tavasziak, később a tengerivetések miatt.

A buzavetés fogásolással pedig nem szabad egy napot (nemhogy egy hetet) elkésni, ha az időjárás megengedi, mert másképpen jobb, ha a gazda nem tesz benne semmit. Ha pedig azt vesszük, hogy a kellő időben tett fogásolás sokszor három métermázsa terméstöbbletet is ad, ami mai árnál 60 K. holdanként, mennyit tesz ez

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országzerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek

Kisrendű hazai anyagból gyártunk exkluzív 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi ujdonságainkról sziveskedjék legyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyezim: Kalmár-restagyár.

csak 1000 hold buzavetésnél és mennyit tesz ez az országos buzavetésnek? Ellenben az elkésett fogasoláskor ismét mennyi a kár?

Ha laza talajok vannak a buzavetésekben, úgy ez felfagyásokat jelent, mely okvetlen mennél előbb nehéz hengerrel megjárandó. De utána azonnal fogas menjen, de ily laza talajokban mindig sima oldalával, mert csak az a czélja, hogy a talaj nyitva tartassék. A beálló esők a földet ismét összetömitik, úgy, hogyha bokáig ér a buzavetés, még egy lehetőleg éles, de legálább is sima fogasolást kapjon, melylyel a föld megprepedezését meggátolhatjuk a beálló nagy forrásoknál.

Kunits Pál.

Fejőstehenek egyedenkénti etetése. 259. kérdés. Ujabb időben mindinkább hangsúlyozva van, hogy a fejősteheneket ne takarmányozzuk egyformán, hanem mindegyiket az adott tej mennyiségéhez viszonyítva. Ez megfelelőnek is látszik. De kérem, hogy vihető ez keresztül a gyakorlatban? A tehén, mely megszokta az istállóban rendes állását, csak nagy és több napon át tartó hajszával terelhető egy újabb helyre, pl. oda, ahol a friss vagy több tejet adó fejősök állanak; ez a hajszá pedig semmi esetre sem válik a tehén javára. Vagy megmaradjon a tehén helyén és úgy kapja a neki megfelelő takarmánypótlékot? Ez ismét nehezen keresztülvihető, mert minden egyes tehén előtt a jászlat elzárni nem lehet, anélkül pedig a mellette álló is csak eszik belőle, azonkívül nagyobb tehenészetben bajos is volna arra ügyelni, hogy mindegyik tehén a neki előirt adagolást kapja.

Szeép László.

Felelet a 259. sz. kérdésre. A tejhozamhoz viszonyított egyedenkénti etetés nem jár a tehének gyakoribb áthelyezésével, sőt ellenkezőleg, a tehének mindig ugyanazon a helyen maradnak. A dolog lényege az, hogy a tehének egyenlően kapják a szálás és vizenyős vagy mondjuk a tömegtakarmányt s csak az abrak lesz nekik külön-külön kimérve, pl. így: az 5 literen aluli tehén kap $\frac{3}{4}$ kg. abrakot, a 6—8 literes $1\frac{1}{2}$ kg.-ot, a 9—12 literes $2\frac{1}{4}$ kg.-ot, a 12—17 l.-es 3 kg.-ot, a 18 literen felüli 3 kg. abrakot. Az abrak mennyisége természetesen attól függ, hogy minő és mennyi tömegtakarmányt s minő abrakot etetünk, mert ha pl. sok a szénánk s répánk, kevesebb abrakot kell etetnünk s a nagyobb keményítőértékű abrakból is kevesebb elegendő, mint az ellenkezőből. Fentebbi számunk tehát nem olyanok, hogy azokhoz ragaszkodni kellene, de az abrak kimérésének megkönnyítése végett mégis ajánlatos az 1:2:3:4 arányt betartani, mert a kimérés oly edénnyel történik, melyet a legkisebb adag, vagyis példánkban $\frac{3}{4}$ kg. éppen megtölt. Hogy a tehén azután el ne téveszsze, mindegyik tehén fekete táblájára krétával feljegyezzük, hogy hány edénynyel jár ki neki az abrak. A tehének egy etetésre kapják ki az egész abrakot s legfeljebb csak a bő fejősökkel etetjük kétszerre. Hogy a tehének az abrakot egymástól el ne egyék, kétféle eljárást követhetünk, nevezetesen vagy rövidre körtjük a tehéneket vagy faládákat tartunk készletben, melyek rendszeren a jászol előtti uton állnak, de abrakoláskor a jászolba s etetés után ismét az utra kerülnek. Ebből a rövid leírásból

*) A hamuszertű — laza — talajállapot és a felfagyás között nagy különbség van. Roratvezető.

tehát az vehető ki, hogy az egyedenkénti etetés távolról sem oly körülményes, mint ahogy első pillanatra gondolnánk.

Cselkó István.

II. felelet a 259. sz. kérdésre. A fejős tehének egyedenkénti etetésére vonatkozólag gyakorlatilag igen jól bevált a következő eljárás, mely különösen az előírások keretéhez alkalmazkodó gazdasági kezelésben czél szerűen alkalmazható. A takarmányadagolást az átlagos szükségletben állapítjuk meg. Az összes állomány részére elkészített takarmányhoz azonban csak az elapasztott vagy már gyenge fejős hasas tehének szükségletének arányában keverjük az abrakot, a fölösleget pedig etetés közben a jobb fejősök takarmányára hintjük.

Gyakorlatban a következő eljárást alkalmaztam jó sikerrel, természetesen télen, mert hiszen nyáron a megfelelő zöldtakarmányozás mellett az abrakolás nézetem szerint fölösleges. A polyvát és szálaszecskehát, mint gyomortöltő tömegtakarmányt, sós vízzel locsolva fülesztetem addig, míg az jól átmelegedett, átfőtt. E fülesztett takarmányhoz közvetlenül etetés előtt kevertetem az abrakkal kevert répát vagy burgonyát, mert azt a polyva között fülesztetni hibás dolog. A répa ugyanis hátráltatja a polyva füledését és fülesztés közben úgy takarmányértékéből, mint különösen izletes voltából veszít. Az előírást szerinti abrakdarából (korpá, konkoly és tengeridara, olajpogácsa) darabonként 3 kg., a fele rész kevertetett a fülesztett takarmány közé, a másik fele részét pedig tiszta répával keverten a tehénes gazda a tehén tejelőképesége és tápláltsági állapota szerint osztotta szét a friss fejősök között. A szétosztásban a tehénes gazdának szabad kezét engedtem, mert hiszen ő ismerhette legjobban az egyes állatok természet kívánta szükségletét. Az eredmény az volt, hogy egyébként azonos takarmányozás mellett a jobb fejősöket és a több borjut szoptató dajkatehéneket is jó karban bírtuk tartani, az évi tejhozam átlaga pedig 3 év alatt 1700 literrel 2400 literre emelkedett.

M. T.

Putyi és alsuthi tengeri. 260. kérdés. Kérem külön önálló cikkben leírni a tudnivalókat az „alsuthi” és a „putyi” kukoriczáról. Nevezetesen a magját, növesztését, megmunkálását, termését. Ha ez nem volna lehetséges, akkor legalább a „Szerkesztői üzenetek”-ben kérjük véleményüket az említett két faj kukoriczáról.

Nagyvári polgári kör.

Felelet a 260. sz. kérdésre. Önálló cikk keretében ezen kétféle tengeri termesztését ismertetni feleslegesnek tartom ez alkalommal (mert jóformán idejét multá), hanem felhívom az olvasókör figyelmét az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1906. évi közleményeire, ahol több más közérdekű növénytermesztési fejtegetésen kívül a putyi és alsuthi tengerivel országszerte végzett termesztési kísérletek eredménye is részletesen ismertetve van. Megkeresésre ezen állomás (székhelye Magyaróvár) díjtalanul küldi el említett munkát.

A putyi tengeri szeptember elejére beérő, sárgaszínű, puhaszemű tengerifajta, $1\frac{1}{2}$ méter magasra növe szárral, mely korai érése miatt, a későn érő közönséges magyar tengerivel szemben, a szárazságnak sokkal jobban ellentáll, amint az az 1904/905-iki aszályos években

is beigazolást nyert. Ma már igen sok gazdaságban termesztik a legjobb eredménynyel s lemorzsolva, az 1600—1800 kg.-os szemtermék kat. holdanként egyáltalában nem tartozik a ritkaságok közé. A mag hektolitersulya 70—74 kg. között ingadozik.

Az alsuthi tengeri nem oly magasra megnövő, de szintén korán szeptember elején beérő és ezen oknál fogva a szárazságnak jól ellentálló keményszemű tengeri. Keményszeműsége miatt sok gazdaságban nem szeretik és nem ritkán a harmadosok is ellenszenvvel viselkednek iránta, mert nagy termés elérésére a szokásosnál sűrűbben kell vetni s így jóval több munkát okoz a harmadosoknak. Különben szintén jól bevált tengerifajtaváltozat, ha a sűrűbb ültetésre ügyelünk a sorávolság ne legyen nagyobb 60 cm.-nél, míg a putyi tengerinél ez 70 cm.-t tehet ki. Epp azért, mert a gazdák az alsuthi tengeri sűrűbb vetésére gyakran nem gondolnak, a terméseredmények is ingadozóbbak, de helyes eljárásnál itt is elérhető a putyi tengerinél említett átlagok.

K. K.

Bükkönydaraetetés malacokkal. 261. kérdés. Három hónapos malacczal tavaszi bükkönyt megdarálvá korpával etetni helyes-e?

Felelet a 261. sz. kérdésre. A sertés nem szereti a bükkönymagot s ha sokat kap, meg is betegedik tőle vagy a növekedése szenved.

Cselkó István.

Kullancsok eltávolítása a tehén tőgyéről. 262. kérdés. Mit kell tenni a tehén tőgyén megtelepedett és a tőgyet súlyosan megsebzett kullancsok ellen?

S. J.

Felelet a 262. sz. kérdésre. A feji részükkel a bőrbőre furakodott kullancsok eltávolításának leg-egyszerűbb és amellest sikert ígérő módja abban áll, hogy a kullancsok által ellepett testrészt fa-, szezam- vagy lenolaj és benzín keverékével (15:1 arányban) ecset avagy puha kefe segítségével bekenjük, mire a kullancsok csakhamar maguktól leesnek, avagy a bőrből könnyen kihúzhatók és megsemmisíthetők. Semmiesetre sem tanácsos azonban előzetes bekenés nélkül a kullancsok erőszakos kiirtása, mert ilyenkor feji részük a bőrben marad vissza és a gyulladást továbbra is fenntartja.

M. J. dr.

Czigája-rackakeresztetés. 263. kérdés. Juhászatom magyar racka anya és czigája kosok keresztetéséből származik, már részben második, részben harmadik generáció; kosokat mindig idegenből hozok. Nem vagyok megelégedve jövendelműségével, különösen a gyapját nem bírom jól értékesíteni, alig fizetnek érte annyit is mint a közönséges rackának gyapjáért. Mult évben nagyon korán elhagytam a fejést abból a czélból, hogy téli bárányoztatást kezdjek s a bárányt szopós korában értékesítem. Nem sikerült! Nemesak, hogy nem üzekekedtek korábban, de a rendszeren is később jött rájuk a üzekekedési ösztön. Kérem, hol és mily árban értékesíthetném gyapját? Vajjon mit kellene tennem, hogy november végére, december elejére fiaszathassak? E keresztetésből származó fehér, fekete s gyakran tarka bárányok mily árban értékesíthetők január elején? Több jövendelmet biztosítana ezen rendszer, mint az ürnevelés?

Szilágysági.

Felelet a 263. sz. kérdésre. A kérdéstevőnek már kiindulási pontja hibás volt, mikor magyar rackákat czigája kosokkal keresztetett, amelyeket

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető bemészelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.

Kollár Ferencz és Társa fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21.

Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda; IX., Üllői-ut 25. Sürgőnyozim: Karbalkol Bpest.

azonfelül mindig idegenből hozott. Ily módon nem lehet a juhászat jövedelmezőségét fokozni. Természetes, hogy egy helytelen keresztelésből kifolyólag nyert gyapjuért még a közönséges raczgyapjunak az árát sem éri el. Ilyen anyaggal, mint a jelzett, magától értetődőleg jobb korai bárányokat sem lehet nevelni, mert a mézárás a vásárlásnál számításba veszi az értéktelenebb báránybort is. Arra sem adható komoly felelet, hogy jövő január elején mily áron lehetne bárányait értékesíteni, nem tudva még hozzávetőlegesen sem az eladhatók számát és átlagos élősúlyát. Annyi azonban bizvást mondható, hogy rendszere (?) mellett egyáltalán több jövedelmet nem lehet várni. A korai üzeke-déshez szükséges az állatoknak erőteljesebb takarmányozása s a kosoknak kellő zabozása. Magában az, hogy a fejést korábban megszüntette, mint az előző évben, még nem biztosítja a sikert. Kérdéstevő eredményt általában csak irányváltoztatásban várhat, egyben a takarmányozást is úgy intézi, hogy korai ellés mellett megfelelő minőségű husbárányokat hozhat a piacra, mire holmi „stogos” keverék alkalmatlan.

R. dr.

Zabpohely mint borjutakarmány. 264. kérdés. Külön borítékban küldünk egy erőtakarmánynemet, mely Svájcban „Haferlocken” név alatt ismeretes és melyet borjuk etetésére használnak. Egy izben hoztunk belőle 200 kg.-ot, amidőn személyesen kint voltunk és az ezzel való kísérletezés nagyszerűen bevállott. Tisztelettel kérjük velünk tudatni, hogy ezen takarmánynemet nálunk gyártják-e és hol lehet azt megkapni?

G. S.

Felelet a 264. sz. kérdésre. A zabpohely (Haferlocken) a zabkásagyártásnak hulladéka, melyet egy nyereg, hogy a zabról először a külső polyvahéjat választják le s azután meghámozják. A polyvás héjtől megfosztott zabszemet ugyanolyan hártják vonják be mint pl.: a buzaszemet, minélfogva tehát a polyvás héjtől megfosztott zabnak hámozása folytán oly hulladék keletkezik, mely a buzakorpához hasonlít, s a zabpohely s buzakorpa között tényleg nincs is más különbség mint az, hogy előbbiben sokkal több a liszt mint utóbbiban, mert a zabot vastagon hámozzák, míg ellenben a buzakorpát a lehetőségig őrlik ki. A zabpohely kétségtelenül igen jó borjutakarmány, de semmi esetre sem jobb a szitált, vagyis a polyvás héjtől megfosztott zabliszt, mely utóbbi a gazda maga is készítteti. A szitált zabliszt tudvaleg a szopós borjuk legjobb tejpótszereinek egyike; Németországban sok gazda úgy neveli föl a borjút, hogy 2—3 heti szoptatás után szitált zablisztel korrigált lefőltözött tejet, vagy gyakran csak vízben főtt zablisztes ivóst (Haferschleim) ad neki. Szokásos eljárás pl. az, hogy a 2—3 hetes borjunak naponta oly pótitalt adnak tej helyett, mely 10 l. vízből, 1 kg. zabdarából s 1/4 kg. zuzott lenmagból úgy készül, hogy az egészet néhány perczig főzik s azután sűrű szitán átfolyatják, mely utóbbinak az a célja, hogy az értéktelen zab-s lenmaghéj kiválasztassék belőle. Hasonló pótitalt készíthető a zabpohelyből is, melyet meg sem kell szűrni, mert a pohely úgy sem tartalmazza a zabnak polyvás héját. Ezekből tehát az következik, hogy a zabpohely jó borjutakarmány ugyan, de semmiesetre sem olyan, hogy affercionális árat fizessünk érte, mert, szitált zabliszt legalább is oly jó, sőt valamivel jobb borjutakarmány, mint a zabpohely. Nálunk úgy tudjuk, nincsenek oly zabkásagyarak, melyek zabpohelyt nyernének hulladék gyanánt.

Cselkó István.

Kalászosok hektolitersulya. 265. kérdés. Mult év őszén láttam Háromszék megye Uzon községében 78 kg.-os rozsot, 63 kg.-os zabot, utóbbira az ottani gazdák azt mondták, ez az ideai szárazság folytán könnyű, mert zabunk 65—70 kg.-os szokott lenni. Viszont láttam 1906-ban a Bábolnai-uradalom részére triörözött vetőmagbuzát, mely 85 kg. volt. Itteni több gazda ezt lehetetlennek mondja. Az említett zab rövid szemű poczakos és Uzon vidékén csodazab néven ismeretes, feltűnően sárga. Kérdezem mennyi lehet buza, rozs, árpa és zabnál a legmagasabb suly hektoliterenként?

Sz. S.

Felelet a 265. sz. kérdésre. Az általánosan ismert dolog, hogy a kalászosok hektolitersulya tetemes ingadozásoknak van alávetve, a talaj minősége, fekvése, előkészítése, az időjárás, a vetés ideje, módja stb. szerint. Befolyást gyakorol azonban erre a hektolitersuly lemerésének módja is, vagyis hogy az űrmértéket hogyan töltjük meg: ez 2—3 kg. differenciát is okozhat a hektolitersulyban.

Mi lehet a kalászosok legmagasabb, illetve legnagyobb hektolitersulya, arra bajos felelni, itt mindenki csak a saját tapasztalataira hivatkozhat. Nincs kizárva, hogy ezen kérdés felvetése után majd akadnak érdeklődők, kik ez-irányú speciális tapasztalataikat közreadják.

A rozsra nézve felhozhatom, hogy 79 kg.-os rozsot saját tapasztalásomból ismerem. Triörözetlen buzánál is gyakori a 83 kg.-os suly s hogy ez triörözött állapotban 85 kg.-ra emelkedhet, egyáltalán nem vonom kétségbe.

A kétsoros árpánál az előttem ismert legnagyobb hektolitersuly 76 kg.

A zabra vonatkozólag 63, pláne 65 kg.-os zabot még nem láttam; az előttem ismert (hazai adatokat véve alapul) legmagasabb suly 60 kg.-ot tett ki. Nem vonom azonban kétségbe, hogy az u. n. nyugati zabfélések, megfelelő viszonyok között, vékonyhéjú, rövid s telt szemalkotásuknál fogva elérhetik a 65 kg.-os sulyt. A hazai zabféléknél azonban, hosszás, vékonyabb szemeknél s vastagabb héjuknál fogva ez nem igen érhető el. Különbözően épp a zabnál érhető el a legnagyobb sulyingadozások, az űrmérték megtöltési módja szerint. A „csoda” zab elnevezés ismert; évekkel azelőtt került forgalomba az u. n. amerikai arany csodazab.

K. K.

Szőlő- és gyümölcstelepítés árterületen. 266. kérdés. Birtokom a Maros árterében fekszik, a Maros azonban most 10 éve nem volt kint. Itt 14 kat. hold szőlőt és gyümölcsösöt óhajtok telepíteni. A szőlő, mely 4 kat. hold, már tavaly különböző finom faju európai sima vesszőkkel be is lett telepítve. A 10 kat. hold gyümölcsösöt most óhajtom betelepíteni. A szőlőt, amely a Marostól 14 méter távolságra fekszik, öntözéssel óhajtanám, miután nem immunis talaj (homokos televény-izsap), a filloxera ellen megvédeni. Kérném szives utmutatásokat, milyen eszközökkel tudnám legolegobb ezt a célt elérni? A gyümölcsösnek való talaj szintén televényes Maros hordta iszapos homok, mely a szőlő mellett terülne el. Célom: finom jó termő, eladásra jól értékesíthető, jól szállítható gyümölcsfajok termelése. Körülbelül 2000 darab gyümölcsfa volna ültetendő. Hol volnának azok legjutányosabban beszerezhetők? Vagy célszerűbb volna-e vadonczokat ültetni és itt beoltani?

B. E.

Felelet a 266. sz. kérdésre. Az elárasztással fenntartandó szőlő egész területe évenként őszszel 40—60 napon át 20 cm. magas — lehetőleg

iszapos — vízréteggel borítandó be, hogy a talaj egyenletesen átázzék és a szőlő területére bocsájtott víz a jelzett idő leteltével gyorsan levezetendő, hogy a talaj a fagy bekövetkeztéig még megszikkadhasson.

Az ilyen szőlőterület felszine még a betelepítés előtt — az adott helyi viszonyoknak, terepnek megfelelően — árklásokkal, töltésekkel alakítandó és ezzel kapcsolatosan gondoskodni kell a szükséges viz gyors fel- és levezethetőségéről is.

Miután jelen esetben már betelepített szőlőterületről van szó, a kitűzött czélnak megfelelő szükséges talaj-, terepfelszínátalakító munkálatok utólagos foganatosítása már alig lenne keresztülvihető.

Az elárasztást egyébként, tekintettel arra, hogy a szüret után a fagy bekövetkeztéig többnyire már nem áll rendelkezésünkre elegendő időnk, továbbá, hogy a talaj kivált kavicsos altalaju laza homokon többé-kevésbé kilugozódik és a sok víz a tökékre is ártalmas, amennyiben a gyökérpenész s más gombabetegségek iránt való fogékonyágukat növeli, nem ajánlhatjuk, annyival is inkább, mert az elárasztásra berendezett néhány hazai szőlőben a szerzett kedvezőtlen tapasztalatok (satnya fejlődés, gyökérpenész, fagykár) okából is a szénkénegezésre vagy az oltványokra tértek át. Tessék a szénkénegezésre való gyéritéssel próbálkozni és a Maros iszapos vizét a nyári szárazság idején a mutatkozó szükséghez és a lehetőséghez mérten öntözés céljából sorközökbe vezetni.

A gyümölcsös részére alacsony vagy közepmagas törzsű alma, körte és esetleg kevés cseresznye, szilva, magas törzsű diófákat — fajonként csak kevés számú fajtaban — tessék beszerezni, mert a fajtagyűjtés megnehezíti az értékesítést és csökkenti a jövedelmezőséget.

Az állandó helyre ültetett alanyok beoltása révén való telepítés késlelteti az eredményt és ez a késedelem a feltételezett és kérdéses bővebb termőképességben, nagyobb tartósságban nem térül meg. A fajták közül a Batul, Ponyik, angol téli aranyparment, gyógyi piros és csikos almát, Amanlis, erdei, Napoleon vajoncz, téli esperes, Josephine de Malmies körtét, zöld Reine Claude, besztercei szilvát, disznódi fűszeres cseresznyét és a sebeshelyi diót ajánlhatjuk.

A gyümölcsfák az állami faiskolákban (Zilahon, Lugoson, Tordán) is szerezhetők, még pedig minden évben legkésőbb december hó 10-ig közvetlenül az illető faiskola kezeléséhez intézett megrendelés útján, ahol a gyümölcsfakészletről szóló név- és árjegyzék is kapható.

F. K.

Usztatott és szennyes gyapju sulyaránya. 267. kérdés. Mi mindezeideig a gyapjút birkáinkon szoktuk mosatni, egyszerűen hideg vízben többször keresztül usztatva azokat, ez évben azonban a gyapjút már szennyesen óhajtanók eladni. Kérjük: hogy mily arányban áll a szennyes gyapju a fentebb említett módon mosott gyapjuval szemben suly és az árakra nézve? Ugyanis az eddigi hideg vízben mosott évi gyapjunk 24 mm., hány mm. szennyes gyapjunak felel ez meg?

L-ti uradalom.

Felelet a 267. sz. kérdésre. Mielőtt a vevő zsirban nyírt gyapjút vásárolna, felveti magának a kérdést, hogy mennyit érhet ebből a gyapjuból egy kg. gyárilag mosott áru. Egyben becslés vagy helyesebben előzetes rendement-meg-

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.	
<p>Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzeke-sodronykötelek.</p> <p>Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindentféle gazdasági gépek.</p> <p>SZILÁGYI ÉS DISKANT</p>	<p>Kazánkovács munkák, új tüszek-renyek.</p> <p>Malomberendezések!</p> <p>Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.</p> <p>GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.</p>

határoz mosott áruból is, teszi momen hogy m termés más a különö ha az még re nyisége Magyar külden ment m hogy h árunak

Gyű A kert évek ő után a részesü megnye hogy a voltak fel. Leh ajánlja lenül h fák alj esetleg arányba

Kérek jobbnak konyha teljesen elsajátit

Felel termék az eset nyában

Ha a koronáj a követ dött sü gossz megaka

Máskü rövid m ősztyónb arányba képeessé

A fák tetlenül ban vag tavasztó ismételt tartandó kell suly időre (m hosszabb trágýava előzetes mennyisé diófák és óvatossá

T
Ö
M
k
h

határozás utján konstatálja, hogy mennyi gyárilag mosott gyapju nyerhető a szóbanforgó szennyes áruból és leszámításba vonva a mosási költséget is, teszi meg árajánlatát. Kérdéstevő egy lényeges momentumról megfeledkezett, el nem mondván, hogy milyen fajta birkákról van szó, mert igen természetesen a mosási veszteség nagysága más a posztógyapjas, más a szövetygapjas, más a fésűgyapjas birkánál általában is, de különösen fajták szerint. Leghelyesebb volna, ha az uradalomnak tavalyi usztatott gyapjából még rendelkezésre álló vagy 5 kg.-nyi mennyiséget rendement-meghatározás végett az Orsz. Magyar Királyi Gyapjuminósító Intézetnek beküldeni, mely teljesen ingyen közli a rendement meghatározását. Meg kell azonban jegyezni, hogy helyes kalkulussal alapjául csak az összárunak megfelelő minta szolgálhat.

R. dr.

Gyümölcsfák termővé tétele. 268. kérdés. A kertemben levő körülbelül 150 gyümölcsfa évek óta egy szem gyümölcsöt sem terem, miután a fák egyáltalán semmi gondozásban nem részesültek. Új gazdatisztem a fákat erősen megnyeste, miután abban a véleményben van, hogy a fák összes termőerejüket — sohasem voltak nyeseve — a lombképzésre használták fel. Lehetséges-e ez? Szükséges-e, — amint ő ajánlja — hogy a fa alatt levő terület bevetetlenül hagyassék és volna-e eredménye, ha a fák alját Thomas salakkal és chilisalattal, esetleg higitott trágyalével javítanám? Milyen arányban kell a higitásnak történni?

Kérem egyúttal a szaktudósító ur által legjobbnak talált általános magyar gyümölcs- és konyhakertészeti szakmunkákat, melyből egy teljesen laikus a gyümölcs- és konyhakertészetet elsajátíthatná, alantí czimre utánvéttel elküldeni.

M. J. dr.

Felét a 268. sz. kérdésre. A gyümölcsfák terméketlenségének számos oka lehet, ebben az esetben valószínűleg a gondozás teljes hiányában rejlik a terméketlenség fő oka.

Ha a fák „erős megnyesése” a fák sűrű koronájának megritkítása céljából történt, úgy a követett eljárás helyes volt, mert elseprűsödött sűrű koronában levegő, napfény és világosság hiánya folytán a termő rügyek fejlődése megakad vagy legalább is igen korlátozottá válik.

Máskülömben azonban az „erős nyeséssel”, rövid metszéssel erős hajtásra, tehát faképzésre ösztönözzük a fát és ezzel ugyanabban az arányban kevesbitjük annak a fának a termőképességet is.

A fák koronája alatti terület nemcsak bevetetlenül hagyandó, hanem késő őszzel, télutóban vagy kora tavasszal mélyen meg is ásandó, tavasztól őszig pedig a szükséghez mérten ismételt kapálással lazán és gyommentesen tartandó. Azonkívül még a fák ápolására is kell súlyt helyezni, vagyis azok tövét időről-időre (minden 4—5. évben vagy esetleg még hosszabb időközökben) 5—10 kg. érett istállótrágyával, 10—20 kg. komposztrágyával vagy előzetes próbával megállapítandó minő- és mennyiségű műtrágyával meg kell trágyázni (a diófák és csonthéjas termésűek trágyázásánál óvatosságra lesz szükség, mert a — kivált

egyoldalú N-trágyákkal való — trágyázás folytán a fagy vagy a mézgásodás kárt is okozhat), a jelentkező gyökér-, tő- és fattyu-sarjakat, sűrű állást okozó koronarészeket, egymást keresztező, továbbá száraz ágakat el kell távolítani, az öreg kérgecs, mohás fatörzseket, vastagabb ágakat meg kell tisztogatni stb. s végül a jelentkező számos állati kártevők és növényi gombabetegségek ellen való rendszeres védekezésről sem szabad megfeledkezni, mert a termelés sikere nagyjából a védekezés eredményességétől függ.

Az elerjédt (nem friss) trágyalé ugyanannyi vízzel higitva a termőrügyek fejlődése idején, június végén, július elején alkalmazható, egy-egy fára 1—2 kannával (12—24 liter). Ez a mennyiség a fa koronájának csurgója alatt köröskörül ásandó, 15—25 cm. mély barázdába öntendő, melyet megszikkadás után földdel be kell takarni. Jobb kertészeti szakmüvek Molnár István: „Fatenyésztés”, Dr. Lucas: „Der Gemüsebau” című munkái. Beszerezhetők a „Pátria” r.-t. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

F. K.

Vásárolt takarmányra alapított tehéntartás. 269. kérdés. Egy nagyobb homoki szőlőt vettem, ahol szeretnék 9—10 drb félvér szimmenthál tehenet tartani. Tisztelettel kérdem, mi módon üzhethém én ezt jövedelmezően. Takarmányt és szalmát kénytelen leszek venni. Milyen takarmányozás mellett lesz az legolcsóbb és legjövődelműbb? Kilitásom van rá, hogy a tenyésztett anyagot jól fogom tudni értékesíteni, a trágyát szintén a szőlőben, a tej literje pedig beszállítva 20—24 filléért értékesíthető.

Cz. Gy.

Felét a 269. sz. kérdésre. Vásárolt takarmánnyal alig hisszük, hogy jövedelmező tehéntartást lehessen üzni. De tessék a következő kombinációkba az ottani takarmányárakat beilleszteni s akkor látni fogja, hogy eszméje életrevaló-e vagy sem. Mondjuk pl. hogy a tehenek 500 kg. súlyuak, 7 liter tejet (évente $365 \times 7 = 2555$ liter) adnak s takarmányul csakis középminőségű szénát kapnak. Ebben az esetben legalább 14 kg. szénát kellene a tehénnek naponta etetni. Ha pedig tavaszi szalmát és talán répát is etetne, amikor azonban fehérjedus abrakot is kellene adagolni, akkor a következő adagolások felelnének meg: 10 kg. széna, 4 kg. szalma s 1 kg. korpá, vagy 6 kg. széna, 3.5 kg. szalma, 20 kg. répa s 2 kg. korpá. Nyáron zöldtakarmányt kapnának a tehenek, melyből 40—50 kg.-ot kell fejenként s naponta aszerint számítani, hogy here, zabosbüköny, csalamádé stb., a pillangósvirágu zöldtakarmánnyal továbbá kevés tavaszi szalmát, a csalamádéval korpát vagy olajpogácsát volna célszerű etetni. A nyári takarmányozást azonban némileg megkönnyítené az, hogy a szőlőből kacs kerül ki. Ezek a 7 liter tejtermelésre alapított adatok természetesen módosulást szenvednek akkor, ha a tehenek több vagy kevesebb tejet adnak, mert minden kg. tejföllet vagy az ellenkezője 0.7—0.8 kg. szénának a hozzáadását vagy az elvonását teszi kívánatossá. Oly kevés tehénrel, mint amennyit ön szándékozik beszerezni s tartani, igen könnyű az egyedi etetést keresztülvinni s ezért

azt ajánljuk, hogy igyekezzék elméleti tájékozottságot a fejőstehenek okszerű takarmányozásáról szerezni.

Cselkó István.

A gazdák és a cukorrépa termesztés.

Ezen a czimen Frank Jenő ur a „Köztelek” f. hó 8-án megjelent számában a cukorgyárosok hatalmi eszközeivel szemben komoly, erős akaratú cselekvésre hívja fel a termesztőket.

Hogy a termesztők helyzete a cukorgyárosokkal szemben mennyire elviselhetetlen, időszertűnek találok azt az alábbiakban közreadni:

Mikor a hatvani cukorgyár megalakult, a hatvanvidéki gazdák Aszód vasútállomáson 87 kr.-t kaptak egy mm. cukorrépaért. Ezenkívül fizetett a gyár, ha a répa 12°/o-nál nagyobb cukortartalmu volt, 3 kr.-t poralizáció czimen, adott minden mmázsa répa után 40—50°/o friss szeletet, azoknak a gazdáknak pedig, akik répájukat saját igájukon szállították be a gyár udvarára, még külön 6 kr.-t adott fuvardíjpótlék czimen.

Ezen itt leirt árak kitettek tehát mmázsanként:

1. a répa rendes ára	87 krajczár
2. poralizációért	3 „
3. fuvar pótlék	6 „
4. friss szelet 50 ^o /o részesedés	7 ¹ / ₂ „
Vagyis összesen:	103 ¹ / ₂ kr.

vagyis 2'07 K.

A későbbi években, amidőn a gazdák megösmerkedtek a cukorgyárosok ölelő karjaival, úgy a jelenben is fizetnek a szerencsétlen termelőknak a répa mmázsjáért 95 kr.-t, vagyis 1'90 koronát, de semmi egyebet.

A vetőmagot az első vetéshez 50 koronáért adta q.-ként a gyár a termelés első éveiben, a második vagy harmadvetéshez egészen ingyen; ma már úgy az első, mint a második vagy harmadvetéshez 60 koronáért kapja azt a termelő.

A 40 vagy 50°/o szeletadást pedig egészen törölve a gyár, azt pénzért kell venni a termelőnek, mesés, borsos áron.

Amikor ezen vidéken megkezdtek a cukorrépa termesztését, a napszám és cseléd bére 30°/o-kal volt alacsonyabb, mint most; az ormányos bogarat, melynek az irtása magyar holdanként manapság már 10—12 koronába kerül, a cukorrépa termesztés első éveiben csak hirtől ismertük.

Ez a való tény itt ezen a vidéken a cukorrépa termesztése körül, amit nemcsak a gazdák igazolhatnak, de maguk a cukorgyárosok is.

A kezdet kezdetekor 2'07 koronát kapott a termelő répájáért, most kap 1'90 koronát. A vetőmagot drágábban, a szeletet még drágábban fizeti.

Az OMGE.-nek egész tekintélyével kellene itt sikra szállani és megálljt kiáltani azokra, akik nem sajnálják Magyarország gazdaközönségét rabigába kergetni.

Kövér Péter.

Tarlórépamag eredeti norinbergi

Óriási tökmag • Muharmag

Mustármag • Paprika-

köles • Hajdina • Csibe-

hur • Csillagfür

Kitűnő minőségben jutányos árban kapható

HALDEK

magnagykereskedésében

10zsef főherczeg ő cs. és kir. fensége udvari szállítójánál

Budapest, V. ker.,

Bálvány-u. 6. I. em.

Az impregnált répamag kérdéséhez.

(Alábbi két nyilatkozat közlésére kértünk fel.)

I.

Azon személyes támadásra, melylyel „Jaensch Gusztáv és társai magtermelési részvénytársaság” akár a maga, akár másnak üzleti érdekéért a napi- és szaklapokat az elmúlt napokban elárasztotta, még pedig oly czélzattal, hogy a kizárólag Mauthner budapesti magkereskedő által árusított „impregnált”-nak nevezett répamagról közölt kísérleteim eredményeinek hatását csökkentse, érdemlegesen válaszolni szükségesnek nem tartom; még kevésbbé bocsátkozom egyes, az előadásaim és közleményeimről czélzatosan kiragadott kérdések taglalásába.

Az „impregnált”-nak nevezett mag értékére vonatkozó s ismételt nyilvánított véleményemet, amelyet pozitív tények egybehangzó eredményeként alapos vizsgálódások után megállapítottam, a maga egészében fenntartom, annál is inkább, mert az enyémmel a legtöbb hazai s az összes külföldi szakemberek véleménye teljesen megegyezik.

Vizsgálódásaim és kísérleteim eredményeit a jövőben is teljes tárgyilagossággal — csak úgy mint eddig — fogom közreadni, egyedül a magyar gazdaközönség érdekeit tartva szem előtt, nem törődve azzal, hogy egyes üzleti körök anyagi érdekeit kísérleteim eredményei esetleg károsan érintik. Ez oknál fogva nincs czélja a személyes támadások elleni védekezésnek, mert az elfogulatlan gazdaközönség védekezés nélkül is megállapíthatja azok czélzatoságát s ennek mérlegelésével még inkább megítélheti az „impregnált”-nak nevezett répamag való értékét.

Budapest, 1908 május hó 6-án.

Rácz Imre,
gard. akad. tanár.

II.

Rácz Imre gazdasági akadémiai tanár urnak fenti kijelentését a magunk nevében, úgy annak czélzatát, mint végkövetkeztetését illetőleg teljesen magunkévá tesszük és felhasználjuk egyuttal az alkalmat, hogy neki azon gazdaközönség érdekében, amelynek szolgálatában szövetkeztünk is működik, a nyílt színen hálánknak és köszönetünknek adjunk kifejezést alapos kísérleteiért és tanulmányaiért.

A Jaensch czég neve alatt megjelentetett nyilatkozatokat a leghatározottabban visszautasítjuk és félelem nélkül várjuk azon fórum itélkezését, amely arra hivatott, így az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya által javaslatba hozott országos kiterjedéssel végrehajtani ajánlott kísérletek végső eredményét is.

Szövetkeztünket alapítónk azon hivatással létesítették, hogy a körünkbe tömörült, sőt közvetve az egész magyar gazdaközönség üzleti érdekeit tőle telhetőleg istápolja, ezen feladatok között nem utolsónak tartjuk azon kötelességünket, hogy a folyton folyvást újabb és újabb köntösben megjelenő megtévesztések ellen őket megvédelmezzük. Ezen kötelesség teljesítése közben bennünket érő támadásokban csupán feladataink fokozatos megoldásának igazolását látjuk.

Budapest, 1908 május hó 6-án.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Egyről-másról	1007
Állandó haszon- és tenyészállatvásárlótelep	1009
A gazdák és a czukorrépatermesztés	1019
Az impregnált répamag kérdéséhez	1020
Növénytermesztés.	
A dícszegei czukorrépatévesési mód	1010
Refleksiók a takarmány-épa eltartásáról írt cikkekhez	1011
Állattenyésztés.	
Zichy Béla gróf lengyeltölti (Somogy megye) bernszimmentházi tenyészete	10 2
Gazdasági növénytan.	
Kulturnövényeink életszükségletei	1013
Hogyan permetezzünk a peronoszpóra ellen?	1014
Az aranfa szaporodása és annak irtása	1015
Irodalom	1015
Levélsek	1016
Vegyések	1020
Törvényjavaslat a vízi beruházásokról. — Osztrák plombázásu heremagvak forgalombahozatala. — Renner Gusztáv halála. — Répabogárirítás. — A nemzetközi sörárpa- és komlókiállítás Londonban. — Szállítási díjkezdmény gézekre és gézek szerelvényekre. — Négy százalékos bankkamatláb. — Kühne gépgyár részvénytársaság. — Tenyészmarha a kisgazdáknak. — A Magyar Gazdák Szemléje. — Luxuslövésár. — A miskolci tőzsde megnyitása. — Új huszoronás bankjegyek. — „A Kerder”. — Agrársztrájk Oszországban. — Gazdasági gépek kölcsönadása. — Vasuti hírek. — Apró hírek	1022
Kereskedelem, tőzsde	1023

Törvényjavaslat a vízi beruházásokról.

Nagyfontosságú javaslattal lépett Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a parlament elé, felhatalmazást kérvén 192 millió koronának vízfolyási, hajózási és közgazdasági szempontból szükséges vízszabályozási munkálatok czéljára való felhasználására. A javaslatban tervezett beruházások az ország négy főfolyóján, valamint tizenkét mellékfolyón és a Balatonon szükséges munkálatok költségeit foglalják magukban és általuk évek során át fokozatosan 3678 kilométer hosszúságú hajózható vízi utat nyer Magyarország. Ez annyival nagyobb jelentőségű, mint — mint a javaslat indoklása kiemeli — Poroszországon kívül nincs állam Európában, ahol oly mértékben adva volna a víziutak létesítésének kedvező előfeltételei, mint hazánkban és mivel a Duna, a Tisza, Dráva és Száva körülbelül 1500 kilométernyi hajózható hosszával együtt olyan közel harmadfélszer kilométernyi víziut-hálózatot alkot, amelylyel egyetlen európai folyó sem vetekedhetik.

E kedvező természeti helyzetnek kiaknázása és természetes víziutaink hálózatának fokozatos továbbfejlesztése mindenestre csak helyeselhető. Helyeselhető elsősorban a mezőgazdaság szempontjából, amelynek tömegterményei részére a hajózási biztosítja a legolcsóbb s többnyire legalkalmasabb szállítási eszközt és amely a víziutakon szeresheti be legjutányosabban közvetlenül a bányákból azokat a tömegárukat, ugymint ércze-

ket, követ, kőszent, fát, amelyek a vasuti szállítási költségeit csak nehezen bírják meg.

De továbbá természetesnek is kell mondanunk, hogy miután egy milliárdnál nagyobb összeget áldoztunk folyóink szabályozására, az árvízveszedelem elhárítására, most igyekezzünk nagy költséggel szabályozott folyóinkon a hajózási forgalmat is lehetővé tenni a természetadta előnyöknek a technika vívmányai segítségével való hasznosítása útján. E szempontból csak helyeselhető a munkálatok sorrendjére nézve a javaslatnak az a terve, hogy elsősorban a főfolyókon kívánja a hajózási akadályokat eltávolítani, hogy azután a munkálatok fokozatosan haladhassanak tovább az egyes mellékfolyókon oly sorrendben, mint ezt a hajózási közgazdasági fontossága megkívánja.

Amde már eleve is rá kell mutatunk a víziutak kihasználtságának két gyakorlati körülményére. Egyik az, hogy a hajóállomások könnyen megközelíthetők legyenek; másik az, hogy a hajóállomások a vasuti állomásokkal kapcsolatra jussanak. Gondoskodásnak kell tehát történnie arról, hogy a községek a hajóállomásokhoz közelebb utakat legyenek kötelesek építeni, másfelől pedig átrakódó állomások létesítendők. Vízutaink csak az esetben fogják kamatoztatni az óriási befektetéseket, ha azokat közlekedési hálózatokkal szerves összeköttetésbe hozzuk. Ezek voltak már első pillanatban futólagos észrevételeink. Egyébként örömmel üdvözöljük a földmívelésügyi miniszter javaslatát, melyet legközelebb tüzetes megbeszélés tárgyává kívánunk tenni.

Osztrák plombázásu heremagvak forgalomba hozatala. Szóvá tételt az OMGE.-ban egy budapesti maggyereskedőnek az az eljárása, hogy a hazai fogyasztás számára osztrák plombázással ellátott heremagvakat hoz forgalomba, ami feltétlen visszaélésnek tekinthető azért, mert Ausztriában sokkal enyhébb szabályok vannak érvényben a heremagvak arankamentesítésére, mint nálunk, elannyira, hogy hazai törvényeink egyenesen tiltják az osztrák olomzáróval ellátott heremagvak forgalomba hozatalát azok nagy arankatartalma miatt. Az OMGE. ez okból felkérte a földmívelésügyi kormányt, hogy ez indíton vizsgálatot arra vonatkozólag, vajjon az illető budapesti maggyereskedő ellen felhozott ezen vád a valóságban megfelel-e. A földmívelésügyi miniszter ez ügyben tudatta egyesületünkkel, hogy az illető czég a tőle bekért nyilatkozat szerint a folyó évtől nem vásárolt osztrák olomzáróval ellátott luczernát vagy löherét és nem is olomzáróltott ily magvakat osztrák plomballal, azonban a m. kir. vezőmagvizsgáló állomás jelentése szerint a szóban forgó maggyereskedő az elmúlt években valóban olomzáróltott osztrák magvizsgáló állomásokkal heremagvakot, de az állomás tudomása szerint csakis azokat, amelyeket Ausztriában hozott volt forgalomba, mely eljárás kifogás alá nem esik. Leiratában a földmívelésügyi miniszter hangsúlyozza, hogyha bármely czég osztrák plomballal ellátott magvakat hozna itthon forgalomba, az esetben az így olomzárólt magvak épp oly megítélés alá esnek, mint az egyáltalán nem olomzárólt magvak, ennél fogva ellenőrzés czéljából megmintázhatók s amennyiben tartalmuk arankásnak bizonyul, forgalombahozásuk ellen az eljárás megindítandó. Tekintettel most már arra, hogy az amerikai luczernamagvak behozatala révén luczernáink amugy is óriási mérvben elarankásítottak s hogy az Ausztriában olomzárólt heremagvak

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellű Perfekt Separatoraink elől. BURMEISTER és WAIN
 Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák. gép- és hajógyár részv.-társaság
 Teljes tejgazdászági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni. Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

22-én bocsátják ki az új huszkoronásokat, amelyek mintáját Hegedüs László magyar festő rajzolta. Ugyanis a bank által hirdetett pályázaton az általa készített rajzot találták legjobbnak.

A kender. E cím alatt Turi Mészáros István egy tanulmányt küldött be szerkesztőségünk-höz, mely a kendertermesztés és feldolgozásnál előforduló fogalmak körül szerzett magyar szak-kifejezéseit ismerteti. A kis munka lakonikus rövidsége, de hézagpótló.

Agrár-sztrájk Olaszországban. Milánóból jelentik, hogy Párma hercegségben május 1-én elkezdett agrár-sztrájk tört ki, amely a leg-erősebb, mely valaha Olaszországban dühön-gött. A szervezett mezőgazdák állnak szemben a szervezett és fölbújt mezei munkásokkal. A gazdák szervezete az Associazione Agraria nagy összegre szóló váltókat adott magának tagjaitól, amely váltók a szolidaritás meg-szegése esetén azonnal esedékessé válnak. A mezei munkások részéről a szélső szociális-ták vezetése alatt álló pármái munkások-mara-viszi a harcot. A küzdelem már régi keletű. 1907 márciusában bérharc tört ki, amely májusban oly egységgel ért véget, mely szerint a béres évi bérét 350 és 400 frankról 600 frankra emelték. A bére azonban nem sokáig tartott. Az egységet mindegyik fél másként magyarázta és ebből folytonos surlódások tá-madtak. A munkások arról panaszkodtak, hogy a gazdák jogtalanul bocsátják el embereiket és a természetben adandó bért tuldrágán szá-mítják. A harc ezért tavaly augusztusban újra kitört; illetőleg azóta folyik a készülődés. A munkások kitolni iparkodnak a határidőt, hogy a legnagyobb munka idején sztrájkolhassanak, a gazdák pedig gépeket szereznek be, eladják a marháállomány egy részét, elbocsátanak munk-ásokat, meghúsiják a közmunkákat, hogy gyön-gítsék a munkások ellenállóképességét. Csak a szervezethez nem tartozó munkások kapnak még munkát. Vagy éhen halnak vagy velünk jöttök! mondják a földművelők fölhevülésükben. Vilá-gos, hogy ily módon erős a harc és máris sok a sztrájk-törő, ami sok összeütközésre ad alkalmat. Az asszonyok itt is elkezdettek és határozottabban mint a férfiak. Csapatostul a földre vetik magukat, hogy megakadályozzák a sztrájk-törőket és a katonákat abban, hogy belépjenek valamely gazdaságba.

Gazdasági gépek kölcsönadása. A Somogy-vármegyei Gazdasági Egyesület a somogyi megyei kiscsászák érdekében üdvös határozatot hozott, melynek célja oly kiscsászák, kik maguk-nak gazdasági gépeket nagyobb anyagi meg-erősítés nélkül be nem szerezhetnek, ilyenek használatát lehetővé tenni. Az egyesület ezt a szándékát oly módon viszi keresztül, hogy a kölcsönadott gépekért minimális bérdíjakat szed, s bizonyos használati idő után azt teljesen a hasznabérlő tulajdonába engedi át. A bérlő azonban még a karbantartásért bizonyos kár-pótlást is kap évente.

Vasúti hírek. Közvetlen díjtételek létesítése marhasó-küldemények után. Dés, Marosújvár és Maramaros-sziget állomásokról teljes kocsirakományokban Muraszombatra szállítandó marhasó-küldemé-nyekre közvetlen díjtételek létesítettek.

Tejkiüldemények fuvardíjkezdéséről. Daruvárról Zágráb, nemkülönben Csapodról Sopronba gyors-árúként tetszés szerinti mennyiségben elszállít-landó tejkiüldemények után a rendes fuvardíjjal szemben lényegesen olcsóbb díjtételek érvénye-sek rovatolás útján. Hasonlóképpen a megfordí-tott utirányban feladandó üresen visszaszállítandó tejesedények után is megfelelő díjleszállítás en-gedélyeztetett.

A sertésküldemények megmérlegelése. Tudvalevő-leg a vasúti díjzabások az egyes sertésneműek között különbséget tesznek és azon esetben, ha ily sertésküldemények a vasutak által meg nem-másztattak, bizonyos szabványsújt vesznek a díjzámítás alapjául, még pedig malacok után drb.-kint 20 kg.-ot, süldők után 30 kg.-ot, sovány-sertések után 60 kg.-t, hizott sertések után pedig 170 kg.-ot. Minthogy a feladók által a fuvarlevélbe történt bevallások alkalmával sok esetben igen nagymérvű visszaélések követték el, másrészt pedig a szabványsúlyok meg nem felelnek, elha-

tározták a vasutak, hogy a sertésküldeményeket hivatalosan megmérlegeljék és a súlyt vágány-hidmérlegeléstől való mérlegelés esetén 10%-al, más mérlegeléstől való megállapításnál pedig 5%-al rövidítik meg és a fuvardíjat ezen súly alapul vétele mellett fogják számítani. A legesekélyebb súly fuvarlevelenkint 1200 kg. A díjzámítási czélből történt megmérlegelésért mérlegelési díj nem számítottatik.

Nyers kenderkőr-küldemények fuvardíjkezdéséről. Berettyó-Ujfalu és Mezőkeresztesről Kom-mádra, továbbá Bruckenan, Móriozsöld, Sód és Temesremete állomásokról Ujverbászra teljes kocsirakományokban szállítandó nyers kenderkőr-küldemények után közvetlen, a rendes fuvardíj-tétellel szemben lényegesen olcsóbb fuvardíjak engedélyeztetettek rovatolás útján a folyó év végéig leendő érvényességgel.

Apró hírek. A III. országos állatorvosi értekezlet a m. kir. állatorvosi főiskola disztermében f. hó 9-én délután 5 órakor tartatik. Az értekezleten Fetik Ottó dr. tart előadást: A tejtermelés és a tejkereskedés egészségügyi ellenőrzéséről.

Kirándulás. A Fehérmegyei Gazdasági Kör f. évi május hó 26-án és 27-én a kisbéri állami ménésbirtok megtekintésére tanulmányi kirán-dulást rendez. Jelentkezések május 15-ig Armos Jenő titkárhoz intézendők.

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Gyöngyösön. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület ötvenéves fenn-állásának évfordulója alkalmából Gyöngyösön, 1908. évi szeptember hó 6., 7., 8. napjain mező-gazdasági termény-, állat-, gép- és ipari kiállítást rendez. A termény-, állat- és ipari kiállításon csak hevesmegyei termelő, tenyésztő és iparos vehet részt mint kiállító, a gépkiallítás mint kiállító minden hazai gépgyáros és gazdasági eszközökét ké-szítő részt vehet. Bővebb felvilágosítással szolgál a „Hevesmegyei Gazdasági Egyesület” titkári hivatala Gyöngyösön.

Fillovera Vas megyében. A Vas vármegye vas-vári járásába tartozó község szőlőiben a fil-loxera megállapítván, a község határait a föld-miveltési miniszter zár alá helyezte.

Gazdasági munkaházak Békés megyében. A gaz-dasági munkaházakról szóló törvény értelmé-ben Békés megyében eddig száz ilyen munká-ház épült, újabban pedig Nagyszénáson 104, Csorváson 68, Békés-Gyulán 300 munkaház fel-építéséről folynak a tárgyalások. Egy egy munkaház átlagban 1000—1400 K.-ba kerül, amely-nek évi törlesztéséhez az állam 2%-kal járul.

Kosárhévíz szövetkezetek segélyezése. Darányi földmiveltési miniszter pártfogása alatt a felvidéki téli háziipar örvendős fejlődésnek indult. Ujab-ban Bereg megyében, továbbá Sárosban, Bártfa vidékén alakultak kosárhévíz szövetkezetek. A hegyvidéki kirendeltség e célra 6000 korona államszegélyben részesült.

Telepes község jubileuma. Nagy-Zsám telepes község folyó évben ünnepséggel készül alapít-ásának 100 éves jubileumát megülni.

Mogyorósa-ketrecz élő baromfi szállításhoz. A munkácsi hegyvidéki miniszteri kirendeltség ez év telen háziiparilag mintegy 10.000 élő baromfi szállításhoz alkalmas mogyorósa-ketreczeket állított, melyek darabonként Munkács vasut-állomásán 20 korona 50 fillér egységárban kap-hatók a hegyvidéki kirendeltségnél Munkácson, ahová megkeresések küldendők.

Milliókra tehető az a kár, melyet a szőlő-termelő községek minden 2—3 évben szenved azáltal, hogy szőlőjét a lisztharmat (oidium) ellen kellő időben meg nem védi. Mire a bajt észreveszi, az már úgy elharapódzott, hogy minden igyekezet legfeljebb a kár kisebbitésére, de nem megszüntetésére szolgál. Miután pedig bizonytalan, fel fog-e lépni a peronospora vagy sem, ezért ne mulassza el egy szőlősgazda sem szőlőjét májusban dr. Aschenbrandt-féle rézkénporral legalább egyszer beporozni, úgy ha fel is lép másutt a lisztharmatjárvány, nála kárt ne tehessen. Amellett a rézkénporral a szőlő egy másik igen elterjedt, de sokak által még ma is félreismert betegsége, az anthrak-nózis ellen is mentesítjük a szőlőt, már pedig ez a kártétel is rendszerint 5 és több száza-lékát viszi el a termésnek. Aki tehát mind a két betegséggel ellen egyszerre és biztosan akar védekezni, az legalább egyszer okvetlenül po-rozza be tőkét rézkénporral és tartson ezen kitűnő anyagból egy keveset készletben, hogy

járvány esetén a por kéznél legyen. A rézkén-porozott szőlő kinézése mindig szebb, a fürtök és vessző érése mindig gyorsabb mint azoké, amelyeket ezen porral nem kezelték.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A vetések állapotában a múlt hét óta lényeg-sebb változás nem konstatalható; az ősziéknél a ter-méskültségek gyengék; a tavasziak fejlődése eddig elég kedvezőnek mondható. Az időjárás változó; csapa-dékból még eddig nem volt hiány.

Baja. Csak tegnap óta meleg az idő, közben szelek kerekednek. A vetések eddig látható javulást nem mu-tatnak, a buza kicsiny és alig fejlődik, a rozs javult, tavaszi vetések kielégítőek.

Debreczen. Az éjjelek hűvösek, aminek folytán a vetések fejlődése lassan halad előre.

Kaposvár. Szép, napos, meleg időnk van. Az egész kultúra erős fejlődésben. A tengerivetek mindenhol befejeztettek. A czukorrépat először kapják. Az őszi gabonák állása kielégítő, a rozsok azonban kissé ritkák.

Kassa. Tegnap itt s a vidéken meleg eső volt, amely a vetésekre jó hatással volt.

Léva. Az időjárás sokat javult, enyhe meleg és jó eső volt, ami a növényzet fejlődését előmozdította. Az őszi vetések erősödnek és javulnak, a tavaszi vetések igen szépek és jók, a szőlő nagyon fakad és bajt, sok szőlő mutatkozik, a gyümölcsfák nagyon szépen virágoz-nak és így mindenből jó termés remélhető.

Losoncz. A vetések ezidei állása jó.

Miskolcz. E hóban ma van az első kellemes tavaszi idő, szél ugyan fúj, de meleg is van. A terméskültségek közepes, eddig a tavalyi termés arányát reménylik; van-nak foltos, hiányos, rossz, gyenge táblák, a fekete ugár-ban szép buza van. Buza, búkköny, árpa jók, de egyéb gyengébb.

Nagybeeskerek. Az őszi vetéseknél most már meg-állapítható, hogy a fele közepesen jól áll, egyegyede gyenge, egyegyede gyengén aluli. A további időjárás-tól függ, hogy a visszamaradt gyengébb vetések jobban fejlődve behozzák azt, amit az eddigi rossz időjárás következtében szenvedtek. Két nap óta hirtelen meleg időjárás támadt, amely a földet kiszáritja s kívánatos volna már egy kiadósabb eső.

Nagykanizsa. Meleg idő állt be, sőt az utolsó szeles napokon ki is száradt a föld és esőre szükség volna. A jobb minőségű és jobban megmivelt földek a vetések általában kielégítő, ellenben a gyengébb helyeken silá-nyak. Repce szépen fejlődik és közepes termés várható.

Nagyszentmiklós. Állandóan meleg napjaink vannak. Az őszi, tavaszi vetések, habár kissé gazosak is, igen szépen alakulnak, erősödő fejlődésben vannak. A kukorica már helyi-közzel kikelt, kikelt a korábban ültetett burgonya is.

Nyiregyháza. Időjárásunk még mindig hűvös s csak közben kapunk egy-egy kellemes meleg időt. Csapadék volna elég, de mindig erős szél követi. Ezért vetéseink mindig kevesebbet biztatnak. A tavasziak nagyjából bevetettek, itt ott-még a répa nem. Dhányültetés javában folyik.

Nyitra. Az időjárás meleg és tavaszi, néha langyos májusi eső termékenyíti a földeket. A szőlők szépen hajtának, a gyümölcsfák virágoznak. A vetések állása kielégítő, a gazdák nem panaszkodnak. Ez időn igen sok a cserebogár. A fátat egész rajok lepik el. A burgonya és tengeri vetése befejeződött.

Pancsova. A vetések gyönyörűen állanak, az időjárás is kedvező, bár egy jó meleg kiadó eső nem ártana.

Pápa. Vetések állása kitűnő, időjárás kedvező, az őszi vetések várakozáson felül szépek. A gabonáarak egy kissé emelkednek.

Sopron. A hideg időjárás után meleg napos idő következett, mely a vetések állására kedvező befolyás-sal volt, a vetések szépen állanak, a szőlőtokek, melyek nagyon jól átteleltek, már szép fejlődésnek indultak.

Szatmár. A hideg időjárás miatt a termények fejl-dése visszamarad s a ritka ősziék nem birnak kellő-képpen megerősödni, mely körülmény a terméskültsé-sokra hátrányos befolyással van. Eső elég jár, de meleg idő kívánatos.

Szolnok. Az időjárás április második felében nedves és hűvös volt. A hó végén néhányszor dér is fordult elő. Az őszi vetések fejlődése a hűvös időjárás követ-keztében lassu. A tavaszi vetések általában jók.

Temesvár. A terméskültségek jók, az időjárás meleg és borus. Kertületünkben panaszok eddig nem mertül-tek fel.

Versecz. Az őszi és tavaszi vetések gyönyör-űen fejlődnek; eső nem szükséges, mert máskülönben a buzavetések már is megdönének. A kukorica szé-pen kikelt, a jövő hét folyamán már kaszálják.

Zalaegerszeg. Az időjárás kedvező megre fordult. A vetések szépen fejlődnek. A tengeri vetése még fo-lyik. A gyümölcsfák virágzásban vannak, jó termést ígérnek. A szőlő rügyképződése megkezdődött. A vidé-ken már jégesóval vegyes vihar vonult át.

Zenta. Pár nap óta szép az idő és az őszi vetésekre kedvező. Tavaszi vetések nagyon szépen fejlődnek. Ten-geri kikelésben van.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 május 8-án.

Piac	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben				Súly mm. koronákban									
											marha-hus	borjúhus	sertéshus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertéshus							
						100 kilogrammonként										100 db		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.
korona értékben													I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	22.-	18.20	12.80	13.-	11.60	6.50	7.-	320	—	5.-	160	144	200	160	146	136	160	70	50	75	60	90	70	
Baja	22.40	18.80	13.20	13.-	12.60	—	—	260	220	4.50	136	128	144	136	132	124	116	54	50	100	94	104	98	
Békés-Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Debreczen	24.-	18.-	14.-	17.-	13.-	5.-	5.20	400	240	6.60	132	128	168	160	176	160	—	70	60	86	72	104	86	
Eszék	21.60	—	—	14.80	13.80	12.-	12.-	260	220	6.-	160	128	180	140	144	136	108	76	68	88	76	104	86	
Győr	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kaposvár	22.-	19.40	14.50	16.-	12.60	4.-	4.10	290	—	5.60	146	140	166	158	144	130	90	70	66	96	90	92	—	
Kassa	23.-	20.-	12.-	15.-	14.-	3.20	4.-	250	—	4.-	156	140	140	120	140	120	—	70	66	66	62	76	72	
Léva	21.60	19.40	13.40	15.80	14.-	6.-	6.-	260	220	5.-	128	120	150	130	140	130	—	76	64	84	72	100	92	
Losonc	22.40	17.20	13.-	15.40	14.80	4.50	5.50	200	180	4.-	128	112	160	144	136	128	—	70	60	100	84	128	120	
Miskolcz	23.-	20.-	14.-	17.-	14.-	—	5.60	280	220	4.50	144	136	132	144	152	144	—	72	64	132	124	64	60	
Nagybecskerek	20.80	17.40	13.20	14.-	12.-	9.60	9.-	320	240	5.-	144	136	144	136	144	136	120	60	52	70	65	90	84	
Nagykanizsa	21.-	18.40	14.40	14.30	14.10	4.-	5.-	280	240	5.-	160	124	180	160	148	142	94	88	60	90	80	104	94	
Nagyszeben	21.50	—	12.-	13.-	12.-	3.50	4.-	288	180	4.-	160	140	160	120	120	100	—	64	56	—	—	74	70	
Nagyszentmiklós	21.-	16.-	13.-	13.40	11.50	7.80	7.80	240	200	5.-	128	116	180	160	144	136	96	88	80	100	—	84	80	
Nagyvárad	22.20	18.40	13.40	14.20	11.80	7.-	7.-	320	200	5.-	128	116	180	160	144	136	96	80	64	—	—	120	116	
Nyíregyháza	22.-	18.40	12.-	15.-	12.40	4.-	4.20	220	—	6.-	136	128	144	128	136	128	—	70	60	65	58	118	110	
Nyitra	21.20	19.50	14.-	14.90	14.-	6.-	6.-	280	200	6.60	150	128	140	128	144	112	112	80	64	90	80	100	88	
Pancsova	20.20	—	—	—	12.20	10.-	12.-	280	260	6.-	128	120	160	140	136	128	100	60	54	70	64	94	92	
Pápa	23.-	19.20	14.80	15.50	14.40	4.40	4.20	198	180	9.-	120	104	160	140	144	136	104	80	64	92	76	104	88	
S.-A.-Ujhely	23.20	20.-	12.-	15.60	13.20	4.40	4.80	250	190	5.-	128	120	136	128	144	104	—	—	—	64	60	94	90	
Sopron	21.50	20.-	15.20	16.70	15.30	6.-	8.-	300	240	6.-	168	140	260	168	200	160	—	88	64	100	92	120	96	
Szatmár	23.20	17.20	13.20	15.-	13.20	5.60	5.80	230	220	6.-	136	128	160	152	136	128	—	—	—	—	—	—	—	
Szentcsanak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szolnok	22.10	—	12.40	12.60	12.20	—	6.-	200	190	5.-	140	132	200	186	170	160	120	80	—	96	—	102	—	
Temesvár	21.60	—	12.60	13.40	12.-	3.20	3.60	—	—	5.-	160	150	180	—	150	—	140	80	—	92	—	88	—	
Uj-Arad	22.-	18.20	12.80	13.-	11.60	6.-	6.50	300	—	4.50	120	112	160	136	128	120	160	65	45	70	55	85	70	
Versecz	20.-	17.50	14.-	13.60	11.60	6.-	7.-	240	—	5.-	128	—	160	—	130	—	96	80	72	110	—	96	—	
Zalaegerszeg	22.50	20.-	15.-	15.-	14.50	6.-	5.-	300	240	5.-	128	120	148	140	128	120	—	68	60	94	88	112	98	
Zenta	23.20	19.60	13.60	13.40	12.40	5.-	5.-	260	220	6.-	120	110	140	130	140	132	90	60	54	90	86	100	94	

Nemzetközi gabonapiacz 1908 május 6-tól 1908 május 9-ig.

Kelet		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
		Effektiv árak											Határidős árak				
Buza	8	24.30	20.10	25.50	24.-	26.84	22.10	20.50	19.-	17.11	20.24	Május	23.54	20.02 ²⁾	25.64	21.76 ²⁾	19.-
	5	24.80	19.90	26.-	24.-	26.84	21.80	20.64	19.18	16.29	—	Junius	20.26 ⁴⁾	19.07 ^{3a)}	25.92 ³⁾	21.96	16.63 ³⁾
Rozs	8	20.40	—	21.70	22.-	23.90	16.40	—	—	—	16.76	Május	23.94	19.82 ³⁾	25.52	21.24 ²⁾	19.18
	5	20.90	—	22.-	21.50	23.90	16.50	—	—	—	—	Junius	20.54 ⁴⁾	18.81 ^{3a)}	25.52 ³⁾	21.72	16.70 ³⁾
Zab	Május.	8	15.20	—	16.10	16.-	21.53	—	—	—	—	Május	—	—	23.34	16.84 ²⁾	—
		5	15.60	—	16.30	16.10	20.16	—	—	—	—	Junius	17.27 ⁴⁾	—	23.84 ³⁾	16.84	—
Tengeri	Május.	8	13.05	15.40	14.10	16.-	19.47	—	15.84	14.52	11.24	Május	18.02 ⁴⁾	—	23.22	16.40 ²⁾	—
		5	13.25	15.07	14.50	15.20	19.47	—	15.84	13.88	10.23	Junius	—	—	23.08 ³⁾	16.66	—
Árpa	Május.	8	14.-	—	17.20	17.-	25.96	—	—	—	—	Május	12.92	15.40	18.76	—	14.52
		5	14.-	—	17.20	17.50	25.96	—	—	—	—	Junius	13.18	15.29	17.40 ³⁾	—	—

Jegyzet: 1) május. 2) július—aug. 3) július. 3a) szeptember 4) október.

Fennáll 1873. óta

Istállót Magtárt
és mindennemű Gazdasági épületfrödémet legolcsóbban

Tűzbiztos
és örökké tartó Vashetelmői építőnk. Tervet, költségvetést ingyen készít.

RELLA N. és unokaöccse
Budapest, IX., Örményi 25.
Telefon 89—77.

Országos hírelt vashetelmői szemenherdők és tartók-nyel, vashetelmői piacok.

NYILTTÉR.*)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek**, ugy az **árpának és szőlőknek**. Különösen **szegények káliban a homok- és tőzegtalajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszfor-sav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os káliso** bir jelentőséggel bír, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legelőbbin vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a t. cz. gazdákönöség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

amelyek ideai első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felkötött és „Gyapjuárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények M. A. V. összes vonalatán tetemes díjkezdemenyben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar
Általános Hitelbank
Áruosztály - Gyapjuárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Jól tanuló gyermekeknek
PÜNKÖSDRE legszebb és legjobbjá ajándék a
PÉTERFY bácsi MESÉI.

Székely mesék, 50 képpel } Színes kötetben, darabja
Csigány mesék, 41 képpel } 1 korona
Virág mesék, 32 képpel } Megrendelhető posta-
Petőfi regék, 4 képpel } utalványon.
Cím: PÉTERFY TAMÁS, Bpest, IX., Köztelek.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1908 május 8.

Csekély kínálat folytán mérsékelt forgalom fejlődött; elkelet 2000 q. 4) fillérrel magasabb árak mellett. Zord időjárás az őszi határidők árfolyamát jelentősen befolyásolta.

Rozs kisebb tételekben 2080 K. mellett talált elhelyezésre.

Árpa takarmánycélokra szilárd, 1380 K.-t jegyzünk Budapest paritásában.

Zab változatlan.

*) E rovat alatt közöltséért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Eladattott:

Buza. Tiszavidéki: 450 mm. 78 k. 24 K. 40 f., 200 mm. 77-7 k. 24 K. 55 f., 300 mm. 78-5 k. 24 K. 55 f., 400 mm. 77-7 k. 24 K. 55 f., 1000 mm. 77 k. 25 K. — f., 150 mm. 77 k. 24 K. 10 f., 250 mm. 76-5 k. 24 K. 35 f., 100 mm. 76-5 k. 24 K. 10 f., 200 mm. 76-5 k. 24 K. — f., 100 mm. 76 k. 24 K. 10 f., 100 mm. 76 k. 24 K. 30 f., 500 mm. 76 k. 24 K. 50 f.

Fejérmegyei: 300 mm. 78-5 k. 24 K. 30 f., 450 mm. 75 k. 23 K. 60 f.

Pestvidéki: 200 mm. 76-5 k. 24 K. — f., 100 mm. 76-5 k. 23 K. 90 f., 240 mm. 75 k. 23 K. 60 f.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 76 k. 24 K. — f., 200 mm. 78 k. 24 K. — f.

Bánáti: 100 mm. 76-5 k. 24 K. 10 f.

Budai: 500 mm. 76 k. 24 K. 10 f., 300 mm. 75-5 k. 23 K. 20 f.

Rozs: 100 mm. 20 K. 40 f., 150 mm. 20 K. 20 f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 14 K. 60 f., 100 mm. 14 K. — f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza májusra	23-92 K.
„ októberre	20-54 „
Rozs májusra	20-72 „
„ októberre	17-84 „
Zab májusra	14-08 „
„ októberre	13-26 „
Tengeri májusra	13-04 „
„ júliusra	13-28 „
Repeze augusztusra	36- „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. május hó 8-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 135 szekér réti széna, 22 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 5 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 700 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 640-80, muhar 860-920, zsupszalma 640-680, alomszalma 440-540, takarmányszalma — kőve tengeriszár —, egyéb takarmány 440-480, zabosbukkony 720-800, lőhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 640-680. Összes kocsiszám 201. Összes súly 241,200 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A magüzlet forgalma lényegesen megcsappant. Lőheremagra a Felvidék és Erdélyből érkeznek még be megrendelések, amelyek azonban ólomzárólt árúból már nem teljesíthetők.

Luczernamag még mindig érdeklődés tárgyát képezi. Muharmag és köles továbbra is keresett.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

Lőheremag nagyaránkás	160-180
„ arankamentesítésre alkalmas	190-200
Luczernamag szép sárga színű	150-160
„ kereskedelmi áru	140-150
Baltaczim	36-40
Biborheremag	40-44
Bukkony	15-15 1/2
Nyulszapuka	130-142

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradék. Disznósírban az irányzat változatlanul nyugodt volt. Ezzel ellentétben a szalonnauzlet, a korlátozott forgalom daczára, nagyon szilárd volt s az árak a múlt hetéhez képest emelkedtek, mivel az előállítás nagyon csekély mérvű.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsisrakományok vételénél, nehéz minőségű 115-116 K.
Könnyebb minőségű 110-111 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna 116-117 „
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban 138-139 „
100 kg.-ként minden levonás nélkül.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom ismét élénk volt és fedezési vásárlások folytán a kínált tételek szilárd áron keltek el.

Jegyzetik finomított szesz adózva nagyban 163-163-50 K., adózatlanul 64-64-10 K. azonnali és későbbi szállításra.

Élesztőszesz adózva 161-50-162 kor., adózatlanul 62-50-63 K.-ig kelt el.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt kötésre 54-55 K. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 60-50-61 K. későbbi szállításra.

Uj termelési időszakban szállítva csak jegyzésen alól történt üzlet.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59-50-60-50 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	59-50-60-50	
Finomított szesz adózva	163-164	
„ adózatlan	64-65	
Élesztőszesz adózva	161-162	
„ adózatlan	62-63	
Nyersszesz adózva	161-50-162	
Denaturált szesz	54-55-55	

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Luiza gözmalom r.-t jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. május 7-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysuly tiszta sulyként, zsákosítul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	17-70	17-50	17-30	17-10	16-90	16-70	16-50	15-50

7 1/2 7 3/4 8 Korpa: F. G.

13-70	10-70	7-30	Ár korona:	6-20	6-20
-------	-------	------	------------	------	------

Rozslisztárak:

	C	O/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K:	16-70	6-49	15-90	15-60	15-30	14-50	13-70	10-30

KK 6-90

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete erőtakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzasliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákosítul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	35-20	34-80	34-40	34	33-60	33-20	32-40	30-80

7 1/2 7 3/4 8

28-40	24-	15-20
-------	-----	-------

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	32-	31-20	30-40	29-60	28-60	24-	

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. május száll.	11-95-11-85
Goromba „ „ „	12-11-90
Finom korpa 1908 jun.-aug. szállításra	11-30-11-20
Goromba „ „ „	11-60-11-50
Finom korpa 1908. szept.-decz. száll.	10-60-10-50
Goromba „ 1908. „ „	10-80-10-70
Rozskorpa „ „ „	12-11-90
Árpádara és árpadercze	12-11-80
Malomkonkoly	12-11-90
Budapesti gyári repcepegőgőcsa	14-20-13-90
Derby melásze ab Hatvan v. Pozsony	11-10-80
Szárított moslék zsák nélkül	14-13-90
Malátacsira	12-50-12-40
Szárított répaszelt „ „ ab állomások	13-12-90
Szörplé 48-50% cukortart. hordó nélkül	10-20-10-10
ab cukorgyár	

Budapesti lóvásár.

(Erdeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 május 7.

Főlhajtatott:	Árak
Jobb minőségű hátsaló	17 drb 380-470
Könnyű kocsiló (jukker)	40 „ 400-530
Nehéz „ (hintós)	12 „ 550-720
Igás kocsiló (nyugati vér)	60 „ 310-500
Ponny	„
Fuvaroslovak	180 „ 285-344
Parasztlovak	400 „ 106-140
Alfrendelt minőség	73 „ 46-120
Összesen	782 drb
Eladatlan maradt	385 drb

Irányzat: élénk.

Magyarországi
Eladatlan
(kilogr)
Hírott úr
Feljavított
Kiverő ju
Irányza
kedtek.
Fölh
Magyarors
Magyarors
Eladatlan
borju, 80
Irányza
Fölhaj
Uj felhajtá
Muit vásár
visszama
Vesztglöb
Össz
Eladatlan
Szarmazá
Magyar er
Magyar ta
Galiczai
Horvátor
hák
Boszniai m
Össz
(100 kilogr)
1908
Magyar
Tarka h
Szerbiai
Tehén
Bika
Növend
Bivaly
Irányza
csupán a
2-4 koron
Budape
Heti fe
össz
máj
máj
N a p
1) máj. 1.
május 7.
2) máj. 1.
május 7.
3) Az ár
4) Az ár
40% levonás
Irányzat

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 május 4.

Felhajtatott:

Magyarországból	295 d.b juh	— drb kecske
Szerbiából	— „ bárány	— „ kecske
Összesen	295 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	— „ juh	— „ kecske

Árak

(kilogrammonként elősúlyban, korona értékben.)
per kgr. páronként

Hízott ürü	drb 55-63 fill. 42-65 kor.
Feljavított juhok	— „ — „ — „ — „
Kiverő juhok (anya)	— „ — „ — „ — „

Irányzat: élénkebb volt, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

1908 május 7.

Árak (kilogrammonként elősúlyban fillérekben.)

Felhozott:	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú 1041 drb	—	—
„ leszurtt „ „	—	—
Magyarországból élő bárány 180 „	—	—
„ leszurtt „ „	—	—
Összesen:	1221 drb	

Eladatlan maradt 142 drb élő borjú, — drb rugott borjú, 80 drb élő bárány, — drb leszurtt bárány.
Irányzat: lanyha, az árak mégis 2 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

1908 május 7.

Felhajítás összege:	Minőség szerint:
17 felhajítás... 2294 drb	Elsőrendű hizott 179 drb
Mult vasárról	Másodrendű „ 2057 „
viszamszáradt 70 „	Alárendelt minőség 92 „
Vesztetglőből szerb — „	Növendékmarha 19 „
Összeg 2364 drb	Bivaly 17 „
Eladatlan maradt 147 „	Összeg 2364 drb
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyar eredeti 1363 drb	Bika — 213 drb
Magyar tarka 166 „	Ökör — 1480 „
Galicziai — „	Tehén — 671 „
Horvátországi marhák 35 „	Növendék-bivaly — „
Boszniai marhák — „	Összeg 2364 drb

Árak

(50 kilogr.-kint elősúlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. május 7.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68-78	60-66	54-58
Tarka hizott ökör	74-78	68-72	54-64
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	64-72	57-64	50-57
Bika	64-70	58-64	52-58
Növendékmarha	—	50-64	—
Bivaly	—	38-50	—

Irányzat: irányzat és árak általában változatlanok, csupán a bikánál volt 1-2 korona s a bivalyoknál 2-4 korona áremelkedés.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 május 7.

Heti felhajítás összege	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Sertésköz-végőhidra-el-szállított	Eladatlanul maradt
május 1-től május 7-ig.	137	4889	4971	180

Napi árak fillérben

Nap	Öreg hízó páronként 280-350 kg.	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220-350 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
7. máj. 1.	—	—	76	80	—
május 7.	104-107	110-112	—	—	—
7. máj. 1.	131-138	132-142	138-142	—	—
május 7.	128-142	136-146	136-146	—	—

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak elősúlyban páronként 45 kg. elősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	—	Ellérig
Öreg közép „ 300-400 „	—	—
Fiatl nehéz „ 320 kg. felüli súly	129-131	—
„ közép „ 251-320 kg.	132-134	—
Fiatl könnyű „ 250 kg.-ig	136-140	fillérig
„ „ 251-309 kg.-ig	—	—
Szerbiai nehéz „ 280 kg. felüli	—	—
„ közép „ 240-260 kg.	—	—
„ könnyű „ 240 kg. terjedő súlyban	—	—

Irányzat: könnyű áru keresett.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Urk Rezső sertésbizományos VIII. ker. Bérkocsis-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. május 6

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60-100	150-130
„ „	100-120	130-128
„ „	120-160	128-124
„ „	160-200	124-118
Sertésvészen át nem ment	60-100	108-104
„ „	100-120	104-104
„ „	120-160	104-100
„ „	160-200	100-104

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: változatlan.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. május 7.

Árak (kilogrammonként fillérekben tiszta súlyban I. oszt. II. oszt.)

Magyarországból élő borjú	— drb	—
„ leölt „	527 „	136-140 104-132
Ausztriából élő borjú	265 „	—
„ leölt „	4092 „	136-140 104-132
Magyarországból leölt bárány	1288 „	16-40 K. párja
Ausztriából leölt „	601 „	16-40 K. párja
Magyarországból leölt sertés	— „	— zsirsert.
Ausztriából leölt „	2194 „	108-124 hussert.
Magyarországból leölt juh	151 „	86-104
Ausztriából leölt „	128 „	86-104 K. párja
Összesen:	9244 drb	

Irányzat: lanyha, árak változatlanok, mint mult héten.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. május 7.

Árak

Magyarországból	drb 910	fillér
Galicziából	—	—
Oszták tartományokból	—	—
nyokból	—	—
Összesen	9.0	Nyírott juh

(Az árak kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: lanyha, 1-2 fillér árcsökkenés. Egy csapat eladott 60 fillérért

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 május 6-án.

A betegség neve	Fertőzve volt		Mult heti állapot			
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	163	174	136	148	49	50
Veszttség	254	262	224	231	118	118
Takonykór	64	66	64	66	67	78
Szaj- és körömfajás	3	4	3	4	4	5
Juhhimlő	27	53	34	92	17	57
Ivarsz. hóly kiütés	79	188	75	189	87	369
Tenyészbénaság	—	—	—	—	—	—
Rühkór	535	1175	543	130	704	1204
Sertésorbáncz	121	340	108	288	101	187
Bivalyvész	3	4	2	2	5	4
Sertésvész	288	610	265	528	291	664

Ausztriában 1908. év április hó 22-én fertőzve volt: vesztéssel 38 k 39 u, takonykórral 25 k 37 u, rag. szaj- és körömfajással 0 k 0 u, sertésvéssel 134 k 352 u.

Németországban 1908. év márcz. 31-én fertőzve volt: takonykórral 33 k 37 u, rag. szaj- és körömfajással 7 k 10 u, sertésv. 1502 k 1992 u, rag. tudóllal 12 k 12 u.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. május 5.

Felhajítás: Származás szerint:

Minőség szerint:	Magyarországból drb
Hussertés	5559 drb husos
Zsirsertés	5487 drb
Összesen	11046

Magyarországból 160 drb
Magyarországból 5625 drb
Galicziából 4882 drb
Osztr. tartományokból 379 drb
Olaszországból — drb
Összesen 11046 drb

Eladatlan maradt 483 drb

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	117-119 kiv. 120
Középsertés	112-116
Öreg nehéz	103-112
Könnyű és szedett sertés	104-112
Süldő (lengyel, erdélyi)	92-118 kiv. 120

Irányzat: szilárd, mult heti árak változatlan megmaradtak.

Ingtalanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Május 12. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Vilmosné	220449
Május 14. Óbecsei kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Lukács	100000
Május 15. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság József	93984
Május 19. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Kallupka István	217910
Május 19. Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság özv. Terényi Lajosné	63798
Május 19. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Zupka Andrásné	46310
Május 20. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Klemm István	239728
Május 20. Nyárádszerdai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Szalmási Mihályné	40000
Május 21. Szerencsi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Szabó József	89501
Május 21. Tapolyai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Krisztháber Adolf	49254
Május 22. Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Balogh Döme	56150
Május 25. Korponai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Bertalan Lajosné	48610
Május 26. Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Kovalkovits István	69645
Május 27. Miskolci kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Bulyovszky Gusztávné	139800
Május 29. Sárvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Förster Ottó	500,000
Junius 2. Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Kovalkovics István	73950
Junius 16. Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Weinstein Armin	42695
Junius 18. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Háringás Károly	53306
Junius 22. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Regécci Nagy Miklós	88308
Junius 30. Ungvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Halpert Bernát	102069
Julius 4. Törökbecsei kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Barbakov Stéva	76820
Julius 13. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Máhr Ignác Ferenczné	117392
Julius 25. Brassói kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Wöfkész Keresztély	45000

Cséplésre már most szerezzük be a szénszükségletet

SZÉN

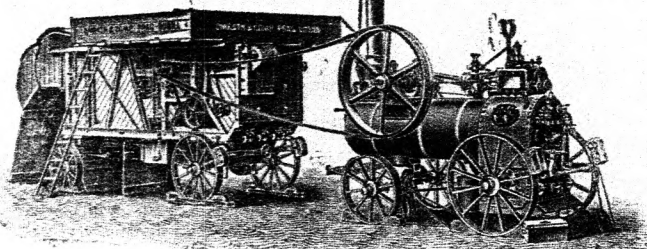
kovácsszén, antracit, koksz és más tüzelőanyagok

VAMOS FÜLÖP Budapest, VII., Izsó-u. 7.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek
kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták

Lokomobilok
gazdasági és ipari célokra

Kerékeken
12 HP.-ig
Fekvők
200 HP.-ig

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Homlokzatok és belső helyiségek meszelésére

BAZALTFESTÉK

a legjobb és a legtökéletesebb, kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA
festékgyára
Budapest, VII., Örnagy-utca 4.

malomgépeket, mindennemű
lyukasztott lemezt és
melyből 15,000-nél több van kifogástalan üzemben. Ezen törekrosta minden
magvesztéséget kizár.

szab. Graepel-féle lemeztörekrostat,

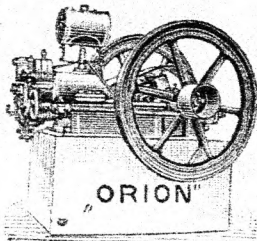
Arjegyzzék, leírás, minta és elismerőlevel, füzet kívá-
natra ingyen és bérmentve.

Graepel Hugó

betéti társaság BUDAPEST,
V., Váci-ut 40-46. sz.

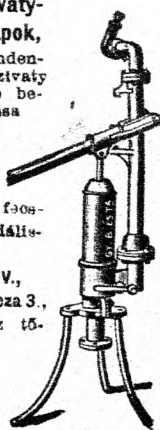
Ajánl eredeti angol Marshall
lokomobilokat, saját gyárt-
mányu legujabb cséplőgépeket,
teljes malomberendezéseket,
ugymint mindenféle egyes

Orion-motorok
gazdaság és ipar részére

benzol, benzin, spirítusz,
gáz stb. részére szállít ::
Wilhelm Michl
motorgyár
Schlan, No 18, Böhmen.
Motorkerékpárok,
kerékpárok.
Képviseelő kerestetik.

Trágyalészivaty-
tyuk és csapok,
valamint minden-
nemű más szivaty-
tyuk legjobb be-
szerzési forrása
Gyöző Béla
és Társa
szivattyu- és fűtő-
kendő - speciálitá-
sáknál
Budapest, V.,
Báró Aczél-utca 3.
a Vigaszínház tő-
szomszé-
ségében.

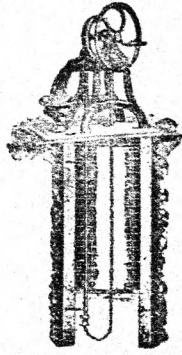
6707

MAGYAR
LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR
RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THOKOLY-UT 133/a.
Telefon: 95-37. Sürgőnyczím: Lánczkutyár Budapest Thokolyut.

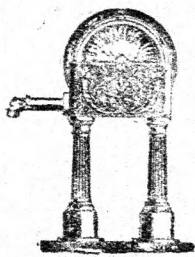
LÁNCZKUTAK

a legmodernebb, javított szerkezettel, csövek rézből,
láncz czinezett aczéiből. Gummi könnyen kioszerélhető.

Minden mélységre alkalmas.

Nagy
munka-
képesség,
könnyű
járás.

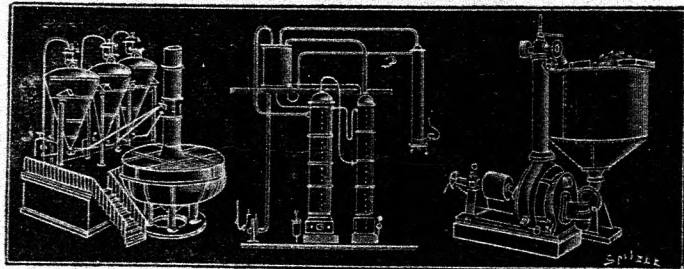
HUNGÁRIA nyitott lánczkut. DIANA zárt lánczkut.

Nélkülözhetlen

minden fuvarosnak
sz. u j o n n a n
szabadalmazott huzóringok, illetve lánckötők. A huzó-
nál egyenlően működik a nagy a megtakarítás ístrángokban és
szerkezetekben. 0. sz. vonóerő 15 mtrm. K 7.-. 1. sz. vonóerő 20
mtrm. K 8.-. 2. sz. vonóerő 30 mtrm. K 9.-. 3. sz. vonóerő 50
K. 10.-. 4. sz. vonóerő 70 mtrm. K. 12.- páronként. 6825a

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

VIDOR KORNÉL VEGYÉSZ MŰSZAKI IRODAJA
BUDAPEST, IX. KER., CSARNOK-TÉR. 5. SZAM.

BERENDEZ:

Mezőgazdasági szeszgyárakat a
legmodernebb eljárások alapján.
Teljes berendezés: 20,000K-ért.
Élesztő-, aether- és szénkéne-
gyárakat.
Festék-, lakk- és kenőgyárakat,
ozipokrémgyárakat.

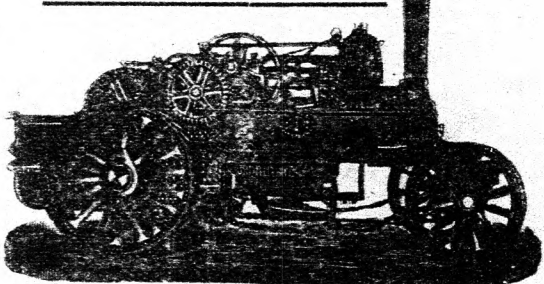
Műtrágya- és kénsavgyárakat 300-
3000 wagon évi termelésre,
mezőgazdasági alapon is.
Gyufagyárakat, mindennemű
gyufának előállítására.
Lugkő- és szódagyárakat.
Elvállal mindennemű kibővítést.

Költségvetések, jövedelmezőségi kimutatások
teljesen ingyen és bérmentve.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

**Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket**

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

37
b
s
v
e
Eg
és
nő
Ru
E
750
do
ko
tis
1000
me
5
me
345
bu
ige
től
Kla
Bank
Aruc
M. I
253/190
P
számu
állásra,
napidija
1908. év
hatók, E
bolygez
B
623

Vadrepce-irtás

legbiztosabban és legolcsóbban a minden oldalról bevált, rendkívüli munkaképességű **Stephans's Krater Nro 2 vadrepce-permetezőjével** eszközölhető.

Együttal ajánlok meszelő-, fertőtlenítő- és kátrányozó-gépeket, gyümölcsfa- és növénypermetezőket.

Kérje a 235. számú prospektust.
Rudolf Krása Wien, VII., Kirchengasse 29.

Eladó birtokok.

750 magyar hold elsőrangú fekete föld, vasut közelében, dohányengedéllyel, kellő és jó karban lévő épületekkel 400,000 korona, kedvező fizetési feltételekkel, bérbeadás esetén 4¹/₂% tiszta jövedelmet hajt, kitűnő üzlet.

1000 magyar hold, jó minőségű homokos talaj, mely mindent megterem, 30 kat. hold dohányengedély, két tanya, jó lakház, 5 hold termőszőlő, vasutól 12 kilométer, ujonnan épülő vasut mentén, ára 350,000 korona.

345 magyar hold homokbirtok, egyharmadrésze alföld, jó buzatermő. Csak tanyaépülettel, lakház nélkül. Ára 130,000 kor., igen kedvező fizetési feltételekkel, állomás közelében, Debreczentől kocsin 1¹/₂ órányira. Bővebb felvilágosítást nyújt:

Klár Andor kereskedelmi és bankirodája, **Debreczen.**

Bankosztály: Törlesztési kötvény- és váltókölcsönök.
Áruosztály: Kész-, méz-, műtrágya waggonszámra. **Kérjen ajánlatot.**

M. kir. III. számú kataszteri helyszínelési felügyelőség.

253/1908.

Pályázati hirdetmény.

Pályázat hirdetik folyó évi június hó 4-iki lejárattal a budapesti III. számú kataszteri helyszínelési felügyelőségnél (Budapest, II., Fő-utca 34)

egy becslőbiztosi gyakornoki

állásra, 1000 korona évi segélydíjjal (a külműködés tartamára külön 4 korona napidíjjal). A megkívánt qualificatio és egyéb részletek a „Budapesti Közlöny” 1908. évi május hó 3., 5. és 6-iki számának „Pályázatok” rovatában olvashatók. Figyelmeztetnek pályázók, hogy a kérvény 1 koronás, a még fel nem bélyegezett mellékletek pedig 30 filléres bélyeggel látandók el.

Budapest, 1908 május hó 6-án.

Magy. kir. III. számú helyszínelési felügyelőség.

Cseley

kir. pénzügyi főtanácsos.

623

FONTOS UJDONSÁG!

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelent

Szőlőművelés és Borgazdaság

Harmadik bővített és teljesen átdolgozott kiadás.

Irta: **SZILÁRD GYULA**

a gróf Esterházy-féle eszékvári földműves-iskola tanára

Ára vászonkötésben 10 korona.

Szőlőművelési és borgazdasági irodalmunk mindezekig nélkülözött oly könyvet, mely gyakorlatias irányu és kellő terjedelmű ahhoz, hogy a nagy- és középszőlőbirtokos minden tekintetben jó hasznát vehesse. Ezt a hiányt akarta pótolni könyvkiadó-vállalatunk, midőn fenti munka megírását oly szakemberre bízta, ki egyrészt évek óta ország-szerte előnyösen ismert nagyobb szőlő- és pinczegazdaságnak élén áll, másrészt az e téren elért irodalmi sikerei is közismertek. — Hisszük, hogy igen jó szolgálatot teszünk hazánk szőlőbirtokosainak azzal, hogy ezt a könyvet — mely minden a gyakorlatban jól bevált ujításra kiterjeszkedik — közrebocsájtsuk. A könyv 310 oldal terjedelmű és a szöveget 157 sikerült ábra illusztrálja. Gazdag tartalmát illetőleg némi tájékoztatást nyújt az alábbi jegyzék.

TARTALOMJEGYZÉK:

I. rész. Szőlőművelés.

- I. Fejezet. A szőlő leírása, fajtái. (Amerikai alanyfajták. Hybridek.)
- II. " A szőlő táplálkozása, növekedése, szaporodása.
- III. " A termőföld. (Mésztartalom. Futóhomok. Szénkénnel való gyérités.)
- IV. " A szőlő szaporítása. (Sima- és gyökvesző. Bujtás. Döntés. Fásoltás. Zöldoltás. Zöldre-fásoltás.)
- V. " Szőlőtelepítés. (Terület. Fajták. Beosztás. Talajelőkészítés. Ültetés. Apolás.)
- VI. " Metszés. (Tőkeképzés. Csapos-, szálveszős-, karikás- és lugasművelés. Válogatás. Zöldhajtások kezelése.)
- VII. " Trágyázás. (A legkülönbözőbb trágyafélék ismertetése. Mesterséges trágyafélék alkalmazásának kimerítő tárgyalása.)
- VIII. " Folyómunkák a szőlőben. (Fogatos szőlőművelés. Csemege-szőlőszállítás, eltartás.)
- IX. " A szőlő károsodása, ellenségei, betegségei. (Elemi csapások. Peronospora. Fogatos permetszés stb. Állati ellenségek és az ellenük való védekezés.)
- X. " Szénkénevezés és elárasztás.
- XI. " Homokszőlők.
- XII. " Oltványkészítés előhajtással. Telepítés zöld oltványokkal. Gondozás. Pótlás.)

II. rész. Borgazdaság és pálinkafőzés.

- I. Fejezet. A szűret. (Modern zuzók, bogyzók, sajtók. Lenyálkázás.)
- II. " Erjedés. (Mesterséges borerjesztő. Fehér és vörös borok erjesztése.)
- III. " Pincze, edények, eszközök. (Erjesztőpincze. Borpincze. Hordók, kádak stb. Fejtőgépek és eszközök.)
- IV. " Ujborok kezelése. (Ujbor fejtése a legújabb és leghelyesebb elvek szerint. Utóerjesztés stb.)
- V. " Óborok kezelése. (A bor érése. Kénevezés. Aterjesztés. Házasítás. Derítés. Pasztörözés. Szűrés. Palackozás. Borszállítás.)
- VI. " Borbetegségek és hibák. (Ezetesedés, borvirág stb. Barnatörés és ennek ellenszerei.)
- VII. " A must és bor javítása. (Mustvizsgálat. Cukor és savtartalom. A bor szeszirtalma. Cukrozás, szeszesítés, savtalanítás.)
- VIII. " Pálinkafőzés. (Törköly-, söprü-, gyümölcs-pálinka és cognacfőzés. Szeszifőző-készülékek. Szeszifőzési adó. Pálinka kezelése.)

III. rész. Függelék.

A szőlő- és pinczegazdát közelről érdeklő állami intézmények, törvények és rendeletek: Szől. és bor. felügyelőségek. Tanfolyamok, iskolák stb. Adókedvezmények. Hegyközségek. Felújítási kölcsön. Boritaladó. Műbor törvény. Az új osztrák bortörvény főbb pontjai. Szőlővesző-üzleti szokások.

Megrendelhető a "Patria" részv.-társ. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám.

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönképp küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers-gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zselos (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legmérsékeltőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Negyvenedik üzemév!

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt legelőnyösebb a gyapjak

gyári mosatása.

Birtokeladás.

Gyöngyös és Hort vasuti állomás közelében, árvizmentes, 350 hold elsőrendű szántóföld, mely szőlőművelésre is igen alkalmas, 50 hold legjobb réttel, 20 hold dohánytermeléssel, gyümölcsös, lakház, gazdasági épületek, nagy istállók, a tulajdonos által olcsón eladó. Ajánlatokat „Vasuti állomás” jel alatt a kiadóhivatalba kérek.

627

Eladó mélt. dr. gróf Almásy Imre ur pusztadózsi uradalomban 37 darab számfelletti egyéves

magyar tinó-borju.

Posta: Zsáka. Vasut: Berettyó-Ujfalu.

622

Nélkülözhetetlen

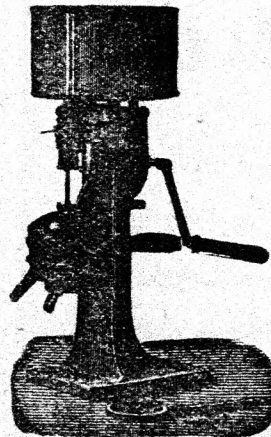
mezőgazdáknak, gyümölcs- és szőlőtermelőknek!

„KING” tömlőkészülékkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel. Percenként 50 négyzetméter fal kifogástalanul bemeszelhető. Minden részt és hézagot kitölt.

„KING” előnyösen alkalmazható: Kertöntözésre, gyümölcsfák és szőlőkertek permetezésére, rovarok pusztítására és beteges fák fertőtlenítésére, valamint sörfőzdékben, tejgazdaságokban, kórházakban, nedves lakások és istállókban és beteges állatoknál.

Kérjünk 650. számú kimerítő prospektust magyarországi vezérképviselőtől: **WAIDL EMIL** BUDAPEST, VII. ker., Huszár-utca 6. sz. Kitérő működését igazoló elismerő nyilatkozatok rendelkezésére állanak.

HELLER-féle „KING” gyorsmészelő- és fertőtlenítő-gép 20-szor annyit teljesít, mint ecsettel való kézi munka.

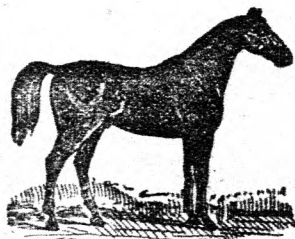

Eredeti „Melotte” tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefőlés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézihajtásra. Magyarországi képviselő

GEITNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megóvja az időelötti kihatástól.

Arak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennél fogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

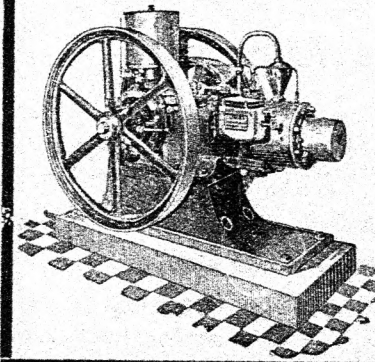
Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

CLIMAX és ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyöri ellenőrzés.

Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA

MOTORGYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

TÖRÖK szerencsége ÖRÖK!

A most véget ért 21. magyar kir. szabad. osztálysorsjátékban ismét **6704** nyere-
ményt fizettünk ki nagybecsű vevőinknek, ezek között a

200.000, 30.000, 25.000, 20.000

és igen sok **10.000, 5000, 3000, 2000, 1000** koronás és egyéb nyereményeket.

A legújabb osztálysorsjáték huzása ismét nemsokára megkezdődik, tehát tiszte-
lettel kérjük a megrendelések minél előbbi szives beküldését hozzánk.

Melyik évben született?

Mindenki kísérelje meg szerencsését azon számmal, mely születési éve avagy családtagjai émellett áll.

Születési év	Szerencseszám	Születési év	Szerencseszám	Születési év	Szerencseszám	Születési év	Szerencseszám
1828	68072	1848	68072	1868	68072	1888	68072
1829	4786	1849	4786	1869	4786	1889	4786
1830	68064	1850	68064	1870	68064	1890	68064
1831	93020	1851	93020	1871	93020	1891	93020
1832	32875	1852	32875	1872	32875	1892	32875
1833	68062	1853	68062	1873	68062	1893	68062
1834	90399	1854	90399	1874	90399	1894	90399
1835	68069	1855	68069	1875	68069	1895	68069
1836	35498	1856	35498	1876	35498	1896	35498
1837	68075	1857	68075	1877	68075	1897	68075
1838	92194	1858	92194	1878	92194	1898	92194
1839	68059	1859	68059	1879	68059	1899	68059
1840	93017	1860	93017	1880	93017	1900	93017
1841	68070	1861	68070	1881	68070	1901	68070
1842	93013	1862	93013	1882	93013	1902	93013
1843	68068	1863	68068	1883	68068	1903	68068
1844	35497	1864	35497	1884	35497	1904	35497
1845	68057	1865	68057	1885	68057	1905	68057
1846	92200	1866	92200	1886	92200	1906	92200
1847	68065	1867	68065	1887	68065	1907	68065
						1908	68072

Ezen számok csakis nálunk kaphatók!

Tisztelettel kérjük fenti szerencseszámok azonnali szives megrendelését, legkésőbb azon-
ban f. év **május hó 21-ig, miután** ezek gyorsan elkelnek és az **I. osztály huzása**
május hó 21-én és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

¹ / ₄ sorsjegy	¹ / ₂ sorsjegy	¹ / ₄ sorsjegy	¹ / ₈ sorsjegy
12 korona.	6 korona.	3 korona.	1 kor. 50

Török A. és Társa

bankház r.-t. Budapesten.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ: Szervita-tér 3j. Török-palota. Fiókok: Teréz-körut 46., Váci-körut 4.

Sürgönczim: Törökék Budapest.

Sürgönczim: Törökék Budapest.

Kéveköttelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.

Manilla zsinig kévekötőgéphez.

Zsákok minden czélra, kender-, len- és jutaszövetből.

Zsákkötő-zsinig és varró-spárga.

Szólótaposó-zsákok. Szőlőkötőző-fonalak.

Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden czélra.

Kötélárak hosszú szálu bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötél- és sportáru
kézműipar telepén

Dunacséb (Bácska).

Árjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

614

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legelősebb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tínókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemmel fogva úgy vásárokrá, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélozlm: Vermes Lipót, Kolozsvár

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendü tenyészetből, deczemberi tenyészkepes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

6119

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,
ittal a legújabbak és legelőnyösebb gépek mellett ajánlatomnak

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, lóhars-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sörvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes szál-akék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900.

BIZTOSÍTÉKI ALAP:

Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával... 1.970.340 — kor.

Tartalékok ... 764.760 — kor.

Összesen: ... 2.735.104 — kor.

Év	1901 évi felesleg	1902. "	1903. "	1904. "	1905. "	1906. "
	90.340 — kor.	59.762 — "	109.331 — "	72.438 — "	61.730 — "	39.243 — "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelegetől úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleleget közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5%-os engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártótelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek) kézi- és erőhajtásra.

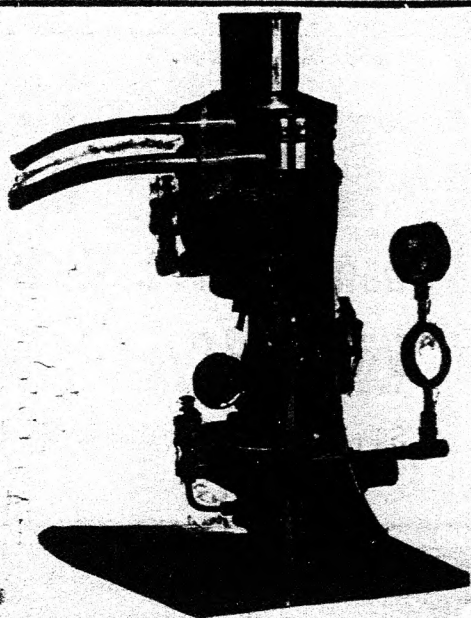
Ujdonság!

1908. évi mintájú separatoraink a jelenkor legelőkétebb fölözőgépei. Nagy munkabírásuk, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák,
Fejdedények,
Tejhűtők,
Előmelegítők és pasztórizáló készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemű **tejgazdasági eszközök és gépek** legelő kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újjalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

Vétel és kölcsön, uj és egyszer használt

mag- gabona- burgonya- faszén- gyapju- **ZSAK** behordási- kazal- repce- rostaalj- waggon- **PONYVA**

„HUNGÁRIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel. Szőlőkötöző fonal kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok, csomagoló vásznak.

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyar, kölcsönintézet.
Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, Arany-János-utca 10. szám.
Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**
Vidéki telefon: 35-92.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Juhos Ernőné szül. Teőke Erzsébet tulajdonát képező, Szepes megyében, Szepeskörtvélyes község határában, Markustalu vasúti állomás közelében fekvő 400 kat. holdat meghaladó mezőgazdasági birtok szeszgyárral és 514 hl. kontingenssel, de mindenféle fundus instruktus és gazdasági részvény nélkül nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni. Parcellázásra kiválóan alkalmas. A birtok áll kataszteri birtokiv szerint 289 kat. hold, 599 □-öl számföld, 1 kat. hold 732 □-öl kert, 24 kat. hold 996 □-öl rét, 67 kat. hold 671 □-öl legelő, 18 kat. hold 1109 □-öl erdő, 4 kat. hold 721 □-öl adómentes területből és 1908. évi május hó 24-én délután 10 órakor **Lőcsén**, a Kossuth Lajos-utca 9. szám alatti házban alulírt ügyvéd irodái helyiségében a legutóbb ígértenek el fog adatni, megtehető ajánlat beérkezése esetére. Kijelölt ár 180,000 korona, melyen alul a birtok nem adatik el. Árverezni szándékozók tartoznak a nyilvános versenytárgyalás megkezdése előtt az árverési feltételeket aláírni és bántapenz gyanánt (18,000) tízezer forintot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letétetni.

Az árverési feltételek, valamint egyéb adatok a birtokra vonatkozólag az árverést megelőző napig Teőke Béla dr. késmátrai kir. közjegyzőnél, a versenytárgyalás napján a helyszínen lesznek betekinthetők.

Lőcse, 1908. évi április hó 21. napján.

Dr. Beszkid István, ügyvéd

1900. évi párisi világkiállításon „Grand Prix“.

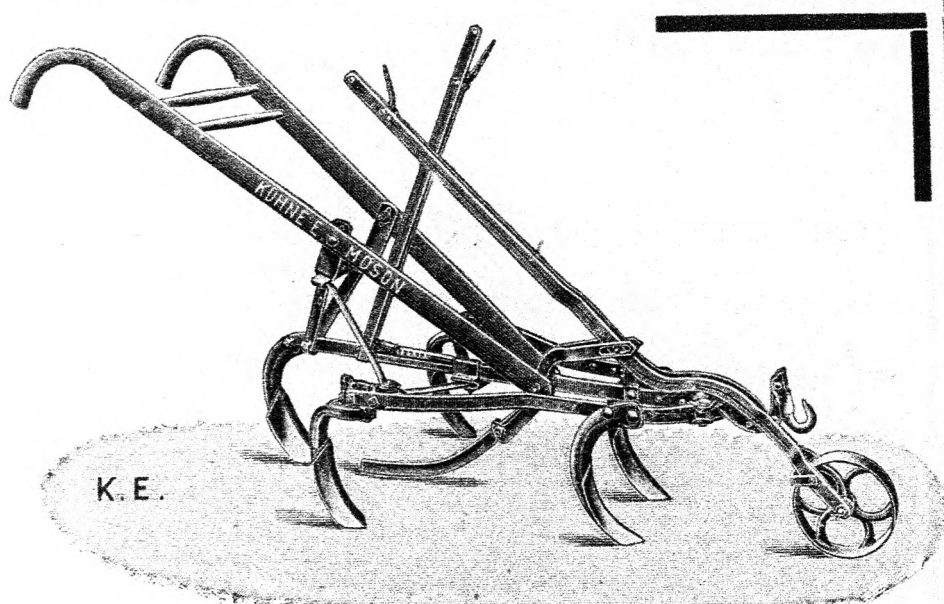
KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor
Csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **TORÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!

Nem tévedtendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányúval!

Mezőgazdák figyelmebe!
Szőlőgazdák figyelmebe!

HAIDEKKER SÁNDOR
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
Budapest, VIII., Üllői-ut 48/11.

Ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, mint a szabaddalmazott legelő, szarabb és legelősebb kerítési anyagot, mely előnyeinél fogva feltűnik minden eddig alkalmazott sodronykerítés. A szőlő- és mezőgazdaságra néve rendelkezési fentes és világosabbdalmommal védett találmány előnyei: Olcsóság! Szilárdság! és könnyű kezelés.

Horganyozott vassodronyból készül, (nem kell befesteni):

Körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,
Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterőségben,
2 méter magasságban 1 1/2, 1 1/4 mm. dróterőségben.

Sodronyterőség: 1 1 1/2 1 1/4 1 1/8 1 1/8 2 2 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.

Ár □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszúkas) lyukbőséggel:
Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterőségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1 1/2, 1 1/4 mm. dróterőségben.

Sodronyterőség: 1 1 1/2 1 1/4 1 1/8 1 1/8 2 2 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.

Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1 1/2x5 cm. lyukbőséggel:
Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterőségben Ára négyzetméterenkint 22 fillér.

Körülbelül 10x10 cm. lyukbőséggel:
Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyterőség: 2 2 2 2 1/2 2 1/2 2 1/2 mm.

Ár □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, szállásért és kereskedelmi költségekért számították □-méterenkint 1 fillér, és egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott tálkésodrony ára (6 cm. tálkésodrony) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés teljese szerint megmagasítható.

Számos elismeréssel áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállít: kőszeges gép- és kézi sodronyfonatokat; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítéseket erős sodronyfonat és kovácsolt vasból. Fűző- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár- és lakóházrostákat, szőlő- és szőlőszőlőkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyószedőket, cséplőgépekbe való gabonaszétválogató-hengereket stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Mindennemű kapálésczközöket

COLUMBIA kultivátorokat
Herrmann-féle kukoriczakapálókat
Laass-féle kapológépeket szállít:

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára **Mosonban**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. szám.

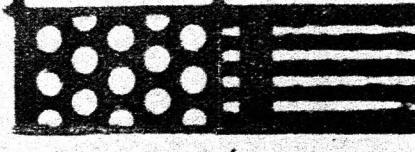
Stahel és Lenner

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona öszo-ut 8.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZROSTA** gőzcséplő gépek számára.

Egyetememes kéve gyorskötők
 legolcsóbb árban azonnal szállítatnak.
 Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárukban.

Helle O. műszaki kötélverő-gyár **Pozsony**

KOS-ELADÁS!

Méltóságos gróf Károlyi László ur hirneves derekegyházi (Csongrád megye) juhászatából, mely tenyészet 100 évesnél idősebb, az utóbbi évtizedekben közismeretes, hogy minden kiállításon a legelső díjakkal lett kitüntetve.

52 drb Electoral-Negretti és 55 „ Hazai fésűs tenyészkos
 amíg a készlet tart mérsékelt áron eladó.

A kosok Derekegyházán egész 1908. év június hó 1-jéig megsejmelhetők, érdeklődőknek ugy levélbeni felvilágosítással, mint a szentesi vasútállomáshoz kocsival szívesen szolgál az

URADALMI FŐTISZTSÉG, DEREKEGYHÁZA
 Sürgöny. posta és vasútállomás Szentes, Csongrád megye.

Gazdasági Könyvviteli nyomtatványokat
levélpapirokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos kivitelben készít

“PÁTRIA”
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszerű gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. Tanácsot ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárásokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. Gazdasági **ügyekben jogi tanácsot** szolgál és **vitás ügyekben** a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törzskönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, csementagyárral, iparvágány s méreggel, urilakkal. Barmikor átvethető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 1598
- 187 m. hold** piliscsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógyvár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 455
- 200 m. hold** sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 hold disztertel, köves ut mentén. 3743
- 100 kat. hold** körülí I. o. bacsikai föld, 15 percnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsös. 3851
- 500 m. hold** Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 4129
- 1015 kat. hold** Torontóban a Tisza és vasút mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130
- 808 kat. hold** Érmelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vasút helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 4261
- Temesvár határában**, a várostól 2 kilométerre, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszusos kerti talaj**, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcson. 4001
- 280 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsral 1/4 óra, vasútállomástól műton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdővel, 4756
- 400 m. hold** J.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kelő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztésű törzshajnyájával és 200 drb kocsival. 4701
- 588 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert. 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 5477 már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320
- 2488 hold**, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitérőből épült épületekkel, 10 szobás kastéllyal, szeszgyár és fűmoltó. Jó munkáviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs terhet 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602
- 280 hold** Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenésztetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54
- 200 hold** vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061
- 555 hold** Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsös. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókörben levő kelő számú gazdasági épületei. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1335
- Emeletes kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K. 1198
- 513 m. h.** Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsősséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 284

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas** jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kiseb birtok**, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házat, egy tulajdonban erdőből álló, Hont, Nógrád, Ódombör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950
- 200 holdas** birtok uri lakással, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsőrendű talajú birtok, csukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok**, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 496
- 2000 hold** jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 1214
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold** Abauj megyében 7 km. a vasutól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.**, amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2930
- 800-1500 h.** Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 1868
- 2-3000 holdat** tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenésztet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** leteleptetésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Eladó birtokok!

2 órányira Budapesttől 1700 magy. hold sik gazdasággal, kevés erdővel, megfelelő épületekkel és urilakkal 410,000 frt.
2 órányira Budapesttől 1000 magy. hold sik szántófölddel és réttel, megfelelő épületekkel és urilakkal 270,000 frt.
2 órányira Budapesttől 680 magy. hold sik szántófölddel és réttel, nagyon jó karban lévő gazdasági épületekkel, gyönyörű modern kastélyval, teljes holt és élő felszereléssel, terméssel 265,000 frt.

Beyer Károly Budapest, Báthory-u. 5. sz.
 Telefon 12-85. Telefon 12-85.

Takarmánymész

czitrátoldhatóságért jótállás.

Elsőrendű szakértőnk egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csak az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymész vevők saját érdekükben cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **czitrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasítsanak.** Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalékos phosphorsavtartalommal, a **czitrátoldhatóság 80-90 százalékig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl

Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
 Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Minden termelőnek nélkülözhetetlen

„ a most megjelent „

MEZŐGAZDÁK ÜZEMI ÚTMUTATÓJA

Ezen könyvben a kereskedelmi forgalomban nélkülözhetetlen és a mindennapi üzleti életben folyt neszán előforduló szükséges tudnivaló-ról van szó. Célja az, hogy a gazdasági életben olyannyira megkívántó kereskedelmi ismeretek gyakorlati elsajátítására, illetve tájékoztatást nyújt.

TARTALMA A KÖVETKEZŐ: Milyen értékesítsük terményeinket? Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál? Hogyan kössük meg biztosításainkat? Gabonakereskedelmi szokványok. Erőtakarmányzúzó beszerzése körüli tudnivalók. Hogyan adjuk el borjainkat? Elelmiszer-értékesítés módzatai. Hízott állatok, tenyészállatok értékesítése. Külföldi államok állategészségügyi egyezményei. Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lovasárok, országos vásárok jegyzéke időszertei sorrendben. Vetőmagvak beszerzése, értékesítése. Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli útmutatás. Fekereskedelmi rész. Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása. Haszonbérlet. A balesetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Ára bérmentes küldéssel 5 kor. 20 fill.

„ Megrendelésnél kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni. „

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-társ. gazdasági szak-könyvkereskedésében, Budapest. IX., Üllői-ut 25. sz.

„JUSTITIA“ MÉRLEGGYÁR

Herczeg és Dénes

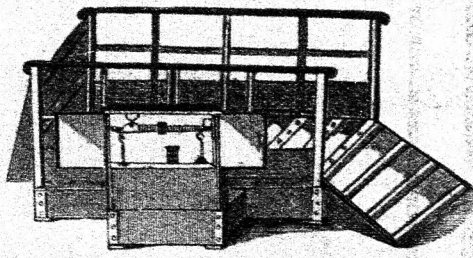
BUDAPEST, VI., Gömb-utca 32.

Gyárt mindennemű

MÉRLEGEKET

Telefon: 55-26.

Arjegyzők kívánatra bérmentve küldetnek.

HAUPTNER

állattenyésztési és ápolási valamint állatorvosi műszerek és eszközök!!!
 mint: bárzsingsondák, trocárok, irrigátorok, sebfeccskendők, klystirek, dr. Raebiger-féle hüvelykenőcs-feccskendő, szegecselhető Crotalia füljelzők, tetováló fogók, lo- és marhanyíró-gépek, és ollók stb. Arjegyzők ingyen és bérmentve!
 MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁR:
GEITNER és RAUSCH cég BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8. szám.

Gazdák figyelmébe!

Van szerencsém tisztelt vevőim és gazdatársaim becses tudomására hozni, hogy a 60 év óta fennálló eredeti tisztavérű **berni** tehenészetemet békésmegyei kamuti gazdaságomból somogy megyei **németladi** gazdaságomba áttettem, ahol ezentúl is állandóan tisztavérű **berni** bikák eladásra fel vannak állítva.

Ugyanott telivér és félvér ardenni ménék és mén-csikók eladók. Posta és távirat: **Németlad.**

Gróf Hoyos Miksa.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai

Deering-féle fűkaszalógépeket, marokrakó aratógépeket és kéveket aratógépeket,
 valamint egészen vashéj és aczélel készült **szénagyűjtőgépeket**

(lógerelyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy minden általam szállított ilyen gépnek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért vállalom a felelősséget.

Ajánlom egyszersmind Sack Rudolf elismert kitűnő aczélekeit, kapáló és töltő-gépeit és más egyéb talajművelő eszközöket és gépeket is

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

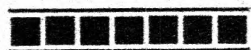
Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

— Arjegyzőkkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készeéggel szolgálók. —

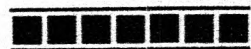
DEHNE Fr. gőzekegyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselője **TIMAR EDE** cégénél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.
 Ajánlja compound szabadalmazott legújabb 20-as gőzeke-készleteit, azonnali szállítás mellett, melyek az eddigiek között felülmúlhatatlan előnyökkel bírnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják,

„MILLENIUM“

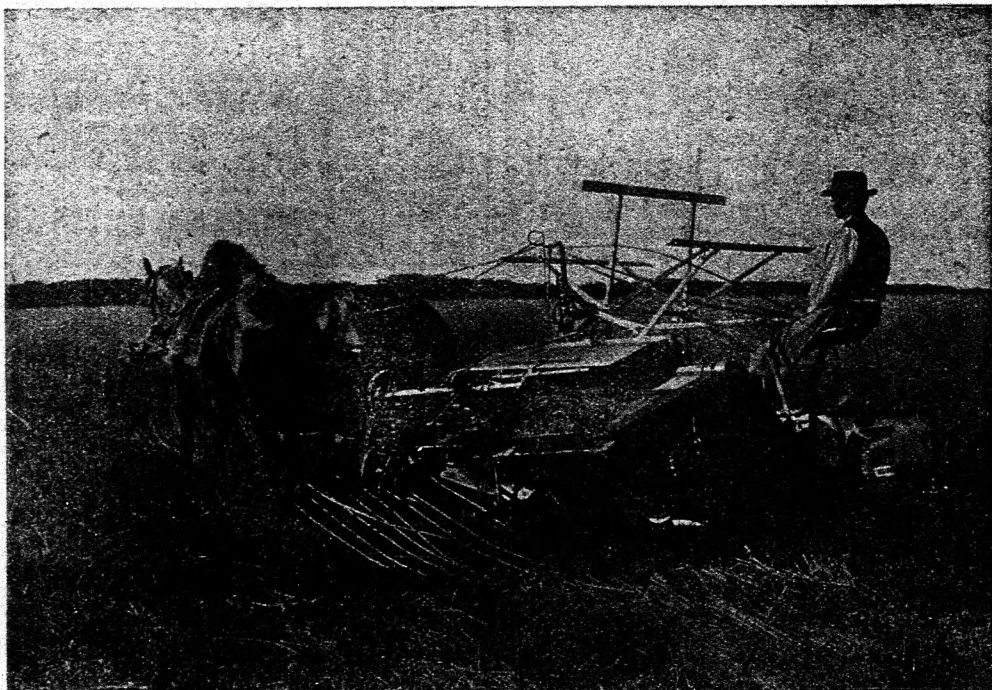
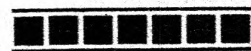
fűkaszáló; marokrakó- és kévekötő-aratógépek
1908. évi szerkezet.

Csekély
vonóerő

Nagy
munka-
képesség

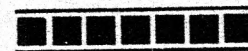
„MILLENIUM“ kévekötő-aratógép.

Tartós
gépek

Olcsó árak

MANILA KÉVEKÖTŐZSINEG OLCSÓ ÁRON

„WESTERN“ 35 korona.
amerikai önműködő köszörülőgép

Gőzlokomobilok, Gőzcséplőgépek, Utimozdonyok, Benzin-
motorok, Szalmakazalozók, **ELEKTROLOKOMOBILOK,**
„**LOSONCZI DRILL**“ vetőgépek, **RESICZAI** ekék stb. stb.

Magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32. sz.

Ismét óriási szerencse GAEDICKE-nél!

A szerencse által oly kiválóan kedvelt gyűjtődém az utolsó sorsjátékban annyi főnyereményhez jutott, hogy szinte szállóigévé vált ez a mondás:

Naponta egy főnyeremény Gaedickenél!

Csak az utolsó sorsjátékban a következő főnyereményeket fizettem ki t. vevőimnek:

A legnagyobb főnyereményt

400.000

koronát a 19406. számra,

90000 koronát a 3148 számra

80000 „ „ 47334 „

70000 „ „ 11140 „

60000 „ „ 3952 „

50000 „ „ 64714 „

40000 „ „ 95853 „

30000 „ „ 112645 „

30000 „ „ 42778 „

30000 „ „ 88837 „

25000 „ „ 15900 „

25000 „ „ 30049 „

25000 „ „ 52235 „

20000 „ „ 22692 „

20000 „ „ 79375 „

20000 „ „ 90638 „

20000 „ „ 88000 „

A ki egy főnyereményhez akar jutni, az játsszék feltétlenül **GAEDICKE** szerencsegyűjtődéjében, mert eddig ott nyerték bebizonyíthatólag a legtöbb főnyereményt. Az I. osztály huzása már **május 21-én és 23-án kezdődik.**

A sorsjegyek ára:

Egy egész	Egy fél	Egy negyed	Egy nyolczad
12.—	6.—	3.—	1.50 K

Postabeszéltő-lapot vevőinknek portómentesen küldjük.

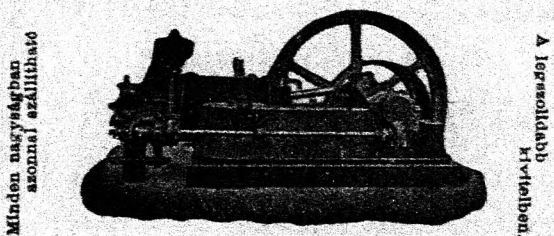
Kisérrelje meg egyszer szerencsésjét **GAEDICKE** szerencsegyűjtődéjében s Ön bizton számíthat eredményre

Gaedicke

bankház Budapest, IV. ker.,

Kossuth Lajos-u. 11.

Szivógázmotorok. Eredeti „BF” gyártmányú, a legbiztosabb üzemgép, továbbá **benzinkomoblok** malom, ipar és gazdasági erőforrás.

Vezérképviselőik:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V. Lipót-körút 18.
Költségvetéssel készséggel szolgálunk.
Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

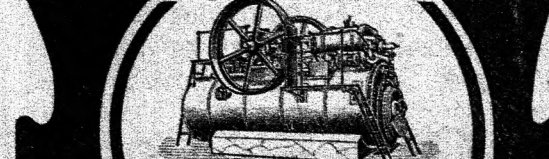
VASÖNTÖDE. Telefon 28-67.
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 174.

Szabadalmazott Fairbanks százados mérlegek, teljesen tolosúlyos fémmerőkkal; tar. ósság, pontosság és könnyű kezeléskénél fogva felülmúlhatatlanok. Hordozható gazdasági-, szeker-, marha-, zsák- és raktári mérlegek. Vasúti kocsimérlegek első-, másod- és harmadrangú pályák részére újonnan szabadalmazott tehermentesítő készülékkel, rendes és keskeny nyomtávra. Speciális mérlegek vasművek, kohók, gépgyárak, hengerművek, malmok számára. Mozdonymérlegek. Darumérlegek. Vasúti hajtányok. Vasszerkezetek. Tetőszerkezetek. Vasöntöde: mindenféle vasöntvény. Ötszö 535 és pontos kiszolgálás.

Arjegyzekekkel és költségszámítással készséggel szolgálunk.

Szőlőkötőfonal raffia, zsák, ponyva, szerszámok, valamint mindenféle szőlészeti, gazdasági és technikai cikkek legjutányosabban kaphatók
FRIEDMANN JÓZSEF, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 5. szám.
434

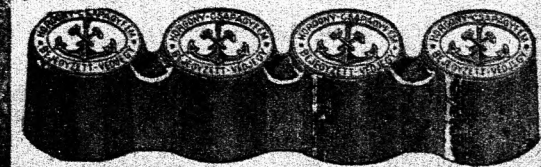
STABIL ÉS FÉLSTABIL GŐZGÉPEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 141.

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

„Horgony”-Csapágyfém.

Ipartelepünknek a gépgyártás tereén egy félszázad óta gyűjtött tapasztalata biztosítja a mindenkorl szüksegletemek legjobban megfelelő és legolcsóse- rübb csapágyfém szállítását.

Az első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társasá- dóbudai Hajó-, Kazán- és Gépgyárának képviselete:
Mayer és Társa Budapest, V., Nádor-u. 74.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczél: BUDAFOKON.

Értékesít húsféléket, barmhúst, vadfélést, tej- terméket, tojást, zöldséget, gyümöl- cset, mézet és MINDENFÉLE ÉLELMISZERT. Hordóher-értékesítő osztály. Égetett csemege- k értékesítés.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselője.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesül- nek. Mindenemlék értékesítései ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

ÖKÖR PATKÓK

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utólrhetetlen.

Normális csülökvas ígás ökör részére.
Szabad. lópatkók ígás és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.
Pata- és osülökszegek, csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE RAINFELD a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretben czéggelzéssel, vagy a nélkül szállí- tásra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

GANZ ÉS TÁRSA **Ganz-féle villamossági r.-t.**
 vasöntöde és gépgyár r.-t. **II., Lövház-utca**
BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobílok cséplők és takarmánycamrák üzemére. Szívógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszéntüzelésre. :: **Földgázmotortelepek.** Ármentesítő és öntöző szivattyutelepek. :: **Kötélvontatásu**

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. :: Kolibri ilylmpák reklámzóelokra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglevő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. :: Electromos kis- és nagy-vasutak. :: Bányavasutak. :: stb.

Árjegyzékekkel és költségcsalmitásokkal szivesen szolgálunk.

GŐZEKÉK

Eredeti tenyészállatok
 vagy első utótenyészet, a tiroli borzderes marha különböző fajtába tartozó állatok, u. m. hágóbikák, üszők, tehének bármikor kaphatók 436

a holicai es. és kir. urad. föntézőségénél
Holics (Nyitra m.)

Tavaszi és őszi vetések trágyázásához

szuperfoszfátot

és minden egyéb

mütrágyafélét

elismert kitünő minőségben, legolcsóbban szállít az egyedüli **kartellon kívül álló**

Szentistváni mütrágyagyár központi irodája,
 Kassa, Fő-utca 4. szám. 403

A legeltetési rendről.
 A mezőgazdaságról és mezőrendéségről szóló 1894. évi XII. t.-cz. rendelkezései alá eső területeken. Az érdekelt birtokos közönség használatára. Ajánlva a m. kir. földművelésügyi miniszter 98191-1906. 01 13105-1908. sz. rendelkezései. Írta: Dr. Pavlik Sándor. Ára 2 kor. 20 fillér, mely összegnek előleges kiküldése ellenében bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

UJDONSÁG! **UJDONSÁG!**

istálló- és raktárártások **sodrony-üveggel.**
 vasrámában

ELŐNYEI: törhetetlen, tűz- és betörésbiztos, csinos és olcsó!

Megrendelhető a készítőn : 610

Farkas és Társa lakatosgyárában
 Budapest, VI., Lehel-utca 10.

Eladó.

Juhászat csökkentése folytán méltós. gróf Hunyadi László ur többszörösen kitüntetett Merinó Elektoral Negretti tenyészetéből, több tenyésztésre kiválóan alkalmas

tenyészanyák és kosok eladók.

Venni szándékozók forduljanak az uradalmi jószágfelügyelőséghez, Ürmény (Nyitra m.), hol a tenyészet bármikor megtekinthető. 613

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikát, cement-földcserepeket, csöveket esztorházra, alagsorvesztőket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Folette egyszerű gyártás kipróbált gépekkel és formákkal.** Kívánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívántra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, — próbafeldolgozás, — minták ingyenes.

Legnagyobb gyár a maga nemében **HOMOK — ARANY** **270 munkas 95 szabadsalom stb**

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.
 Rájeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.
 Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF
 Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz., Fővárosi Orfeum mellett.
 Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A ki földet

bérbe adni vagy bérbe venni, eladni vagy venni akar, forduljon bizalommal a

Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz
 Temesvár—Belváros, Losonczy-tér, (Vimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik telepítések és parcellázások keresztülvitelével és e célból megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat s ezeket kedvező feltételek mellett kisgazdáknak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja.

Mindenemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál. 308

Préselt

bezaszalmát

és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmók (Bánska). 6808

Fiedler János lenfonógyára

Komárom vesz

nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépe

lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és

elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Kitünő birtok!

Czukoryár és nevezetes város közelében, vasútállomás mellett szép kies vidéken fekvő, sik. elsőrendű talaju 1325 m. holdból álló, belterjesen házilag kezelt és dusan fölsterelt

BIRTOK

1000 hold szép vetéssel, melyből 350 h. buza, 100 h. rozs, 150 h. sörépa és 150 h. cukorrépa, dus élő és holt felszereléssel együtt 440,000 forintért eladó és azonnal átadható 300,000 forint banktelér a birtokon maradhat. A fundus-instruktus reális értéke 100,000 forint. A gazdaság alapja nagyobb tejjgazdaság 6000 fti évi jövedelemmel, nagybani cukorrépa- és dohánytermelés. Szép, gondozott kertben kényelmes kastély és számos gazd. épületek. Csakis közvetlen vevőknek ad bővebb felvilágosítást

VELENCZEI ZSIGMOND, Budapest, VII., Izabella-u. 8. Válaszbélyeg. 624

Prima, száraz tengeri-moslók száraz répaszelet foszforsavas takarmánycsontmész 40-42% a, különféle otajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf gyári meghatalmazottnál Győr.

30 KOR. Ért készítettünk mér-ték után divatos fény-ábrákat vagy felületet romok szalában ünem angol-básonyokból. Hasal-Verseyenzzsóból. Budapest, Thüköly-ut-3. szám. Vidékre minták bérmentve.

Lovak kelessége

(Chronikus köhögés és nehéz lélegzés) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin. Dreza-A.785.

LEGYEK

konyhából, kamrából, mé-szárszékéből, istállóból, vá-góhidról biztosan elűzet-nek, ha a falakat

LÉGY-BONODORRAL

meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 m²-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétel. Megrendelhető FODOR FERENCZNÉL Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Az Alföld mezőgazdasági viszonyainak reformja.

Az ÖMGE megvizsgálásból írta Csereháti Sándor. Aza bérmentes küldéssel 1-60 K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KELTETŐGÉPEK

díjtalanul próbára. Keltető-gépek a legjobbak és legolcsó-bak. Keltetőgép sok száz kitünő bizonyítvány és ajánlatok egész Ausztriát és Magyarorszá-gból, melyek hátrétek díjtalanul megküldenek. Keltetőgép-ek tyúk-, liba-, fogoly-, ház- és kacsofajásokhoz. Keltető-gépek részletekért. Keltető-gépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egyedül készítője G. Mies, Rosen-berg 8. sz. Wien. — Ezen szakmában egyedül gyár. 600

Talajismeret. írta Csereháti Sándor. 420 K. előleges beküldése ellenében bér-mentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Világhírű szabadalom 18 éltamban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Vétel

Megvételre kerestetik egy hasz-nált, de teljesen jó karban levő 4-es gézeketett al-talajporhanyítóval. Szives ajánla-tok "U. 4." jellege alatt a kiadó-hivatalba kéretnek 3889

MINDENFÉLE használt zsákot,

zsákrongyot (Emballage) ilyenmüt hulladékokt ál-landóan veszek. 6308

POLNAUER SÁMUEL használt zsák- és fémkereskedő Budapest, Rombach-u. 5.

Linhart Fungl Hungaricel művét megvételre keresi Theodor Oswald Weigel Leipzigban. Königsstrasse 1. Eladni szándékozók sziveskedjenek ajánlataikkal nevez-zetthez fordulni. 3992

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók

Wien, II., Kalsers Josefstr. 30. venni és eladni minden állomárról bármily mennyiségű szénát, szalmát, burgonyát.

Préselés saját és legmodernebb gőzprésekkel. — A legnagyobb szolgáltatóképességű czég. 426

Bérlet

Vasmegyei 500 holdas répa-termő bérletemet Székesfehérvárral jó összekötte-tési haszonmagságu bérlettel az ösre elcserelném. Bérmentesített ajánlatokat "Csere" jellege alatt a kiadóhivatal továbbít. 3948

Bérlet átadás. Társas viszony-ból kifolyólag Vas me-gyében város és vasút közelében egy jó homokos agyagtalaju 1300 holdas birtok, még hátralevő 15 éves szerződéssel aratás után át-adandó. Evi bér és adó 10000 kor. Czím a kiadóhivatalban. 3979

1000 hold bérlet átadandó egyéb vállalat miatt, azonnali átvételre, oiy módon, hogy összes élő és holt felszerelés, vetés, konvenzió gabonák átadtnak. Bérletmel ez az év az első időtartam 12 év. Átadó eddig kiutatható összes készpénzkiadását megtérítést kívánja, ezenfelül 12,000 korona személyi kiadásának visszatéríté-sét. Birtok Duna és fővonal men-tén fekszik, sik, egy tagban, 1. oszt. serépa és cukorrépa-termő belőle 800 hold, homokos 120 hold, kaszáló 30 hold, szőlő 16 hold, többi legelő és bőségség. Haszonbér 20,000 korona és adó. Hasznosbír uriak 5 hold park-ban, istállók 180 db marhára. Marháállomány 50 db fejűtől. 40 db járműsör, 70 db gulla-bell, 10 ló. Átvételhez kb. 120,000 korona kell egész évi haszonbér-rel együtt. Ügyrnökök kizárva. Czím a kiadóhivatalban. 3980

Circa 300 kat. hold bérletet ke-re-sek melőbbi átvételre Szatmár vagy Szilágy megyve sik vidéken, könnyű mivéletű, jó ér-ben levő talajjal, jó és elegendő gazdasági épületekkel, tisztességes lakással. Részletes ajánlatokat, övezetük kizárásával, "Alföld-és a-tászi" jellegre e lap kiadóhivatalába kérek. 3993

Birtokbérlet Pest megyében, Duna mellett, vas-uti állomásokhoz közel, 400 hold föld bérlete, szőlővel, gyümöl-csőséssel, vetésekkel, felszereléssel azonnal átvethető. Czím a kiadó-hivatalban. 3887

500 kat. holdig Tolna, Baranya megye Somogy megyében, vasut mellett bérletet keresek. Ügyrnökök kizárva. Czím a ki-adóhivatalban. 3922

Alkalmi bérlet!

2000 holdas birtok róna vidéken, jó beosztás-sal, 24,000 kor. évi bérlet előnyösen átadó. Nagyállat-tenyésztéshez igen alkal-mas. Csak komoly reflek-tánsnak közelebbit 615/b österreicher Bernátnál Nagykanizsa.

Bérbeadó

és azonal vagy öszzsel átvehető a főváros köz-vetlen közelében, vasut-állomás mellett fekvő és kellő épületekkel felszerelt kb. 2000 m. holdas

uradalom.

Nagy tehénészet. Talajmi-nőség részben homokos, részben kötött vegyületű. Közvetlen reflektánsoknak —válaszbélyeg ellenében— bővebb értesítést nyujt a megbízott

SZIKOSSY S. ALADÁR Budapest, Mária-utca 23. 3994

A peronoszpóra leghatékonyabb ellenszere a Dr. ASCHEN-BRANDT-féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rongja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!

A hazánkban leghíresebb gyógy és óvszere a Dr. ASCHEN-BRANDT-féle

RÉZKÉNPOR

mely a szőlőt egyúttal az antraknózis ellen is megvédi.

Table with prices for Bordói por and Rézkénpor in Budapest. Columns include quantity (50 kg, 10 kg, 5 kg) and price per kilogram.

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet melőbb megrendelni. A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető fü-zeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: Gazdasági Egyesületnél Arad; Hanyá szövetkezetnél Budapest (Boráros-tér); Szávostat Emlénel Budapest (Eötvös-tér 2.); Jámor Istvánnál Békés-Gyula; Konstsek Gézánál Debreczen; Vörös Józsefnél Esztergom; Keleti Lászlónál Hatvan; Mahr Károlynál Miskolcz; Városi és járási gazdakörnél Nagy-kanizsa; Kis Károlynál Nagyvárad; Hoffmann Adolfnál Nyiregyháza; Rukavina Nándornál Szabadka; Szűcs Józsefnél Szatmár; Tóth Péternél Szeged; Kimmel Gyulánál Temesvár; Szemerey Jánosnál Veszprém.

Árverési hirdetmény.

Bischitz Salamon és Fia budapesti ezégnek Vámoscher László dárdai lakos elleni eladási ügyében ezennel közhírré teszem, hogy az utóbbi által megvett, de át nem vett, Majspusztán fekvő 184 bál kaszált, ugy Bogaraspusztán fekvő 300 bál nyívtött, együttesen mintegy 340 métermázsza lenkóró közbejöttömmel 1908. évi május hó 22-ik napján délelőtt 9 órától kezdődőleg előbb Majspusztán, azután Bogaraspusztán (vasutállomás mindkettőhöz Majsja) az itt következő feltételek mellett el fog árvereztetni:

- 1. kikiáltási ár a kaszált lenkóróra métermázsánkint nyolcz (8) korona, a nyívtöttre nyolcz (8) korona ötven (50) fillér;
2. bánatpénzül az árverező az árverés megkezdésekor ötszáz (500) koronát a királyi közjegyző kezéhez letenni tartozik;
3. a vételár az árverést nyomban követő átmázsálás megtörténtével eladó kezéhez azonnal teljesítendő;
4. árvereztető az árúnak sem fentebb jelölt mennyi-ségeért, sem a minőségért szavatosságot nem vállal;
5. az eladandó áru a folyó évi május hó 31-ik napjáig a jelenlegi fekvőhelyen fekbér fizetése nélkül maradhat, de eladó annak biztonságáért semmi irányban szavatosságot nem vállal, mert az átadás az átmázsálással megtörtént;
6. vevő kívánatára hajlandó az eladó az árut, de leg-később folyó évi május hó 31-ig, Keszőhidegkut-Gyönek állo-másra saját fogatain felszámitás nélkül elszállíttatni.

Tamási (Tolna m), 1908. évi május hó 6-án.

Dr. Mester József, mint MADARÁSZ JÁNOS kir. közjegyzőnek, a pécsi kir. közjegyzői kamara 212/1901 sz. rendelvényével kirendelt helyettese. 6226

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
a legkisebb benzínlocomobil cséplő-
készletek kaphatók.

Ezen motorokat minden gazda hatóság engedély nélkül maga kezelheti szalmafűvelés házak között is.

Kállai Lajos motorgyáraként kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: Bórák Komény József úrnál Maros-Némethi Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán úrnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Elsőrendű fajjellegű
vöröstarka **ÖKÖR** és
üszőborjúkat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járómba való tarka ökrököt, ugyancsak hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb árban egészség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk 289

Sptzer és Weller
Kis-Czell

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók, sertések, juhek, lovak** és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.
Telefon 311. 424

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves **növendék - ökör** és üszőborjúkat ugyancsak legprimább lekötni való és **jármosökreit** legjutányosabb árakon ajánlanak.

Klein Testvérek kereskedők
CZELLDÖMÖLK.
Megrendelések egészség szerint bármilyen mennyiségben.

Szanttamási gazdaságban (Pestmegye), vasuti állomás: Kunszentmiklós-Tass, levél- és sürgönyczím: Kunszentmiklós, jutányos árban eladó legelsőrendű **hasas és szópós-borjas bonyhádi tájfajta tehenek és tarka jármos-ökrök.**

Az ideai tenyésztéskiallításán tehenek első állami díjjal lettek kitüntetve.

Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állomáson saját kocsinál áll rendelkezésre. 588

Legelsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben coulansul és legolcsóbb árakon szállít.

Kohn Samu és József tenyészt. és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.
Telefon 91-25.
Fiók: Ujpest, Árpád-ut 99.

Elsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállít.

BAUER MÓR tenyészt. és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.
Iroda: VI., Eötvös-utca 17.
Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11.
Telefon 93-95.

Elsőrendű magyarfajú **erdélyi jármosökrök,** ugyancsak 1 éves magyarfajú **erdélyi ökörborjúkat** minden időben negy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szolnok-Doboka megye. 317

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyészbikák jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istállók Kispesztén, Üllői-ut 24.
Telefon: Kispeszt 1.
Levél- és sürgönyczím: **Plaschner Sándor** 4743 tehénkereskedő Bpest, Ferencz-körút 40.

Hizlalásra való és mindenféle fajta **jármos ökrököt,** valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék **ökörborjúkat** bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak 407

Récsey és Dukász szarvasmarha-kereskedők **NAGYKANIZSA.**

15 db kiváló **telivér simmenthali bika** 1 1/2-2 éves, eladásra felállítva

Pajzs Gyula gazdaságában **Ráczalmás, Fejér m.**

Jutányosan eladó: egy benzínmotor, egy magánjáró és egy orosz tüzelő; mindegyik egy-egy 8 lóerjű cséplőgarnitúrával. Megtekinthető Torószentmiklóson, Kanitzter-féle telken. Ugyancsak benzínmotorok is eladó. Felvilágosítást ad ö. v. Kanitzter Gyuláné Debreczen, Jókai-utca 7. 3535

8 lóerjű, a MAV. gépgyárából készült, szarvasmarha, alig használt **gőzszélgőp,** mely a Sioberki Társulat tulajdonát képezi és Mező-Komáromban tekinthető meg, szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad Sárközy Imre Nagy-Bajom, Sonogy m. 3910

1 éves, erdélyi magyar **ökörtinó** nagyobb mennyiségben eladó **BOGDÁNYFI GÁBOR** gazdaságában, posta: Eszterny, vasútiállomás: Választ-Bonczháza, sürgönyczím: Xp. Bogdányfi Pánczéscséh Eszterny. - Kivánatra állomásra kocsi küldetik. 3939

Vegyesek
6%-os pénz
I. és II. helyre **budapesti házakra és földművelőtelekekre** a legszolidabb alapon, váltó nélkül és minden előleges költség nélkül. Jutalék csak a pénzfelvitel után fizetendő. Megszavatott költségek díjmentesen szerzünk előlegeket! **Megkereséseket a kiadóhivataltól, Takarékszámg 3908* jellege alatt** továbbítt.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, berendezési tisztelőidj stb.

KOEHLER FRIGYES kertművész és kertépítő
Kerttechnikai iroda:
Budapest VII., Gizella-ut 15. szám. (lakás: VII., Thököly-ut 46.)
TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb.
Tájkertészeti képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladás
Alkalmi zongoravétel Bösendorfer Schweighofer, Kawa-Walsh kiváló mesterek által a t. n. nyári 200 frtós feljebb. Piani-nék 160 frt, új zongora, vagy pianinó 250 frtós feljebb, minden árban. Zongora, csimbalmhangszerek helyben és vidéken, szakszaktól munkások által gyorsan és olcsón eszközöztetnek. **REMÉNYI MIHÁLY** a Magy. Kir. Zeneakadémia szállítója, **BUDAPEST, VI., Király-u. 58.** 5472

Gödöllőn közvetlen a vasút és mellett 3 bérház eladó. Egyik ház 4 szép szoba, hozzávaló összes melléképítmények, parkírozott udvar elkülönített gazdasági udvarból áll. Ugyanott a másik bérház 4 lakással, melyek évi bére 1100 korona, szintén eladó. Bővebb értesítés "HÁZ" jellege alatt a kiadóhivataltban nyerhető.

Malomeladás. Gömör m. jő-forgalmu pontján egy gőzmalom eladó vízi joggal együtt, de jelenleg 10 lóerjű gőzmotor hajlja, 1 kő és egy hengerpárral, amely géplakatos- és kovácsműhelyre is van rendezve, mindenféle szerszámmal, még esztengapaddal is. Szép lakház, melléképítmekkel, 1418 □-l jó földdei, szép gyümölcsösökert hozzá és egy kihasználható meleg forrással. Czím a kiadóhivataltban. 3534

8 lóerjű, a MAV. gépgyárából készült, szarvasmarha, alig használt **gőzszélgőp,** mely a Sioberki Társulat tulajdonát képezi és Mező-Komáromban tekinthető meg, szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad Sárközy Imre Nagy-Bajom, Sonogy m. 3910

Eladó keveset használt, njonnan fényezett kétüléses amerikai gő. Czím a kiadóhivataltban. 3920

Tökmag. Sok éven át általam nagy sikerrel nemesített száraz Indiái Mammoth és vörös chinai keresztzetűből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, kilója 3 korona. Tarnai Bertalan földb. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni. 3616

Takarmány-kamrák részére forrás kitérően alkalmas 3-as Robey-locomobil, 5 éves, keveset használt, teleáron eladó. Czím a kiadóhivataltban. 3856

Tarkabab cseledékek és aratóknak konvenczióul, ugyancsak tökmag és napraforgópogácsa legjutányosabban beszerezhető bármily mennyiségben Klein Ferencz és Fia cégénél Budapest, Kálnán-utca 17. 3862

Egy 6 HP és 4 HP benzínlocomobil minden előadható áron és egy használt 8 HP gőzmozdonyt és egy 6 HP gőzcséplőgarnitúra nagyon olcsón eladó Levente-utca 8. I. 19. 3941

Géptulajdonosok figyelmébe ajánlom világhírű szabadalmazott törekrostat. Megrendelhető Bencsik Pálnál, Tisza-Alpár. 3942

Vadrepce-irtógép, Koztöke-féle, mely a vadrepcezt a gabonavetéstől kitesüli, kifogástalan karban 200 koronáért eladó. Legj. Szemző István Kerény, Bács m. 3965

Koránérő, utántermesztett Székely-tengeri kapható alulirotnál. Ára, a vevő szákjában Császár vasútiállomásra szállítva, q-kint 16 korona. Uradalmi gazdaság Majk. u. p. Oroslány, Komárom megye. 3963

Szőlőkaró, 30 ezer tőből vágott gombolyú fenyőkaró 2 és fél méter húszszögben bányahunyadi állomáson kocsihárvá ere 50 koronáért kapható **Vincz Györgynél, Bányahunyadon.** 3966

Csicsóka fehér, étkezési célra is alkalmas, 100 kgr. 8 K.-ért, nagyobb mennyiség olcsóbban kapható **Faragó Béla** cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedőnél Zalaegerszegen. 8917

Alkalmi vétel!
Szép, egészséges vidéken város és vasút közelében fekvő künő buza- és sörárpatermő fekete talajú 1400 holdból álló, házilag kezelt és kellően felszerelt **birtok,**

vetéssel, élő és holt felszereléssel együtt 200.000 forintért eladó és azonnal átadható. 70.000 forint lefizetése után a birtok a vevő végleges tulajdonába megy át. Künő **szőlőtelep** átlagos évi 6000 forint tiszta jövedelemmel, **tejgazdaság** havi 300 forint bevétellel. Jóparkban álló nagyobb modern kastély, gyümölcsös és konyhakert, szép, szilárd gazdasági épületek. Csak közvetlen vevőknek ad bővebb felvilágosítást

Velencei Zsigmond Budapest, VII., Izabella-u. 8. Válaszbélyeg. 615

Eladó bérház!
Budapesten (IX., Mester-u, 12. sz.) a **Ferencz-körút közelében,** 175 □ m. Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgál. - Ügynökök kizárva.

Prairie Királyné tengeri, bőtermő, 100 kg. 16 K.
Putyi tengeri, piros, korai 100 kg. 16 kor.
Székely tengeri, sárga, legkorábbi 100 kg. 18 K.
Amerikai dió, szil, körösorfák 100 db 70 kor.

Pekingi kacsafejás tuczatja 8 kor.
Olaszermeni libatölcs tuczatja 24 kor.
Bronzpulykatojás tuczatja 12 kor.

Fehér és fekete Urping-tontojás tuc. 12 kor.
Magyar üszök 1-2 évesek élő kg.-kint 80 fill.
Magyar üszök 2-4 évesek élő kg.-kint 70 fill.
Magyar igasökrök dbja 5 1/2 mm. 500 kor.

Magyar bikák darabja 600-1600 kor.
Lámpanélküli melegvízfűtésű keltetőgép 130 tyuktojásra 120 kor.
Grof Teleki Arvéd uradalmában, posta, távirtda, vasut
KONCZA.
Mindennemű

zsák és ponyva
A legjobb minőségben és legjutányosabban a **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. szereshetők be. A **Fischer-féle** szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatók 10-12 évig. A 25 év óta fennálló **Fischer-féle** zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos szőlő kiszolgálás. Ponyvakölcsonzó intézet. Árjegyzék, minták kiváratra ingyen és bérmentve küldetnek.

Istálló-mennyezetek tökéletes páramentesítés, nedves falak gyökerecsiszolás, szab. „Kosmos” hornyolt aszfaltlemezrel **Kitűnően bevált.**
Felvilágosítást ad: **Greif Antal** mérnök Budapest, VIII., Sálétrom-utca 10. (Telefon)

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasútállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.

Múlt évben több mint 1000 mmászt adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonál kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárúk, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

Szírgönczím: „Szivattyár Budapest”
Gyártott fecskendők száma: 17.000.

Telefonszám: 72-08. v. 72-09.
Alapított: 1858. évben.

Budapesti Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság
BUDAPEST, VI. ker., Váci-út 69. szám.

Gyártási ágazatok:
Gőzgépek, légszűrők, vacuumszivattyúk, keretfűrészek.
Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők. Vashidak, fedélszerkezetek, szegecselt oszlopok.
Vas- és fémtövények. Vasúti fordítókorongok. Mindenféle forgó- és futódaruk kézi- és villamoshajtásra.
Rostélyvasak acélezott felülettel. Kőzlömvek.

Szivattyúk ~ Tűzfecskendők.
Tűztöltési segédeszközök. — Közegészségügyi szerek.
Köztisztasági eszközök.

Árjegyzéket, valamint „Gyártási ágazatokról” prospektust kívánatra. 525

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szoval az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására** a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz
minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.
Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári, és versenystállókban.
Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN czógnól, BUDAPESTEN
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen gölás és bérmentes szállítással **24** kor

REICHEL és HEISZLER vegyipari gépgyára.

rezáru-, gőzkazángyár és fémtöntöde.

Magyarország legrégebb speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőződé, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb kihasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatólása s pótlása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések ijtala nul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitünő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, élszoklevél.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kálit és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomban és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analizisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és **LEVY** czégnél Budapest, V. ker., Bálvány-utcza 26.